

CENTAR ZA SLUŠNU I GOVORNU REHABILITACIJU
Asima Ferhatovića 2 Sarajevo Bosna i Hercegovina

P R A V I L A

JAVNA USTANOVA

CENTAR ZA SLUŠNU I GOVORNU REHABILITACIJU SARAJEVO

Sarajevo, april 2019. godine.

Na osnovu člana 37. Zakona o ustanovama ("Službeni list R BiH", broj 6/92, 8/93 i 13/94), člana 54. Zakona o srednjem obrazovanju ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 23/17), člana 21. Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 23/01, 33/17) i člana 52. Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo“ 26/08), Školski odbor uz konsultacije Sindikalne organizacije Centra za slušnu govornu rehabilitaciju Sarajevo, na 16. sjednici održanoj dana 16.04.2019. godine donosi:

P R A V I L A

JAVNA USTANOVA CENTAR ZA SLUŠNU I GOVORNU REHABILITACIJU SARAJEVO

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1. (Pitanja koja se uređuju Pravilima)

Ovim Pravilima Javna ustanova Centar za slušnu i govornu rehabilitaciju Sarajevo (u daljem tekstu Centar) pored pitanja utvrđenih Zakonom, uređuje i pitanja o:

- a) nazivu, sjedištu i pečatu Centra,
- b) osnivaču Centra,
- c) djelatnosti Centra,
- d) unutrašnjoj organizaciji Centra,
- e) odgojno-obrazovnom radu u Centru,
- f) pravima i dužnostima učenika, nastavnika, stručnih saradnika, saradnika i drugih radnika,
- g) vođenju pedagoške dokumentacije i evidencije,
- h) organima upravljanja, rukovođenja i stručnim organima,
- i) saradnji škole i porodice,
- j) načinu predlaganja predstavnika roditelja učenika u Školski odbor,
- k) formiranju i radu Vijeća roditelja,
- l) formiranju i radu Vijeća učenika,
- m) ostvarivanju javnosti rada Centra,
- n) procedurama za proglašenje učenika "perspektivnim sportistom",
- o) organizaciji rada u produženom ili cjelodnevnom boravku u osnovnoj školi,
- p) sadržaju i oblicima društvene, kulturne, javne i sportske djelatnosti Centra,
- q) općim aktima koja se donose u Centru kao i procedure njihovog donošenja,
- r) uslovima za završavanje dva razreda za jednu školsku godinu,
- s) izricanju odgojno-disciplinskih mjera,
- t) disciplinskim mjerama koje se mogu izreći radnicima i postupku prema nastavniku koji je udaljen iz nastavnog procesa kao i njegov daljnji radnopravni status i
- u) druga pitanja utvrđena zakonom.

Član 2. (Pravila Centra)

Pravila Centra su osnovni opći akt i svi drugi pravni akti Centra koji se donose radi detaljnijeg pravnog uređivanja pitanja iz člana 1. ovih pravila ili u vezi s tim pitanjem, moraju biti u skladu sa zakonima i ovim pravilima.

Član 3. (Zabrana diskriminacije i političkog djelovanja)

- (1) Djelatnost obrazovanja usmjerena je ka punom razvoju ljudske ličnosti, poštivanju ljudskih prava, građanskih i drugih demokratskih, profesionalnih, zakonskih i drugih načela.
- (2) U Centru je zabranjena svaka vrsta diskriminacije zasnovane na polu, rasi, seksualnoj orijentaciji, fizičkom ili drugom nedostatku, bračnom stanju, boji kože, jeziku, religiji ili vjerovanju, uslovima upošljavanja, napredovanju, političkim ili drugim uvjerenjima, nacionalnom, etničkom ili socijalnom porijeklu, vezi s nekom nacionalnom zajednicom, imovini, rođenju ili na nekom drugom statusu.
- (3) Zabranjena je diskriminacija zasnovana na upotrebi službenih jezika Bosne i Hercegovine u usmenom i pisanom izražavanju učenika.
- (4) U Centru je zabranjeno fizičko kažnjavanje, omalovažavanje i vrijeđanje ličnosti učenika i radnika.
- (5) U Centru se može uvesti video-nadzor, s ciljem zaštite sigurnosti učenika, u skladu sa Zakonom o zaštiti ličnih podataka BiH.
- (6) U Centru je zabranjeno političko organiziranje i djelovanje pojedinaca i političkih partija.
- (7) Organiziranje i realiziranje izbornog procesa dozvoljeno je u prostorijama Centra samo u vrijeme kada se ne realizira nastava.

Član 4. (Upotreba jezika i pisma)

- (1) Nastava u Centru se izvodi na zvaničnim jezicima konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine, koji se imenuju jednim od tri naziva: bosanski jezik, hrvatski jezik i srpski jezik.
- (2) U nastavi u Centru koristi se i znakovni jezik.
- (3) U nastavi se koriste oba zvanična pisma (ćirilica i latinica), a u zavisnosti od potreba učenika i znakovno pismo.

II PODACI O CENTRU I NJEGOV PRAVNI STATUS

Član 5. (Osnivanje Centra)

- (1) Centar za slušnu i govornu rehabilitaciju Sarajevo je organizovan kao centar za učenike sa teškoćama u razvoju u svojstvu jednog pravnog lica.

- (2) Centar ima status pravnog lica u čijoj se djelatnosti, realiziraju programi predškolskog odgoja i obrazovanja, osnovnog odgoja i obrazovanja, srednjeg obrazovanja, rana intervencija, produženi stručni tretman, opservaciono-dijagnostički postupci, radno osposobljavanje, te predlaganje primjerenog oblika školovanja učenika sa teškoćama. Za te učenike može biti organizovan i cjelodnevni boravak.
- (3) Centar je sastavljen od tri obrazovna nivoa i Odjela za dijagnostiku i rehabilitaciju:
 - a. predškolski odgoj i obrazovanje,
 - b. osnovna škola,
 - c. srednja škola (srednja i srednja stručna škola Centra) i
 - d. Odjel za dijagnostiku i rehabilitaciju.
- (4) Odgojno-obrazovni rad obavlja se u skladu sa odgovarajućim nastavnim planom i programom za svaki nivo obrazovanja u sastavu Centra.
- (5) Na procedure imenovanja Školskog odbora i direktora Centra primjenjuju se odgovarajuće odredbe Zakona o srednjem obrazovanju.
- (6) Centar je javna ustanova koja obavlja razvrstavanje, dijagnostiku, rehabilitaciju, obrazovanje i osposobljavanje djece i omladine oštećenog sluha i govora. Centar ima status specijalne ustanove za tretman djece i omladine sa posebnim obrazovnim potrebama.
- (7) Centar pruža permanentnu zdravstvenu i socijalnu zaštitu kroz cjelokupni tretman.

Član 6. (Naziv Centra)

Centar je javna ustanova u državnoj svojini i posluje pod nazivom: Javna ustanova Centar za slušnu i govornu rehabilitaciju Sarajevo.
Skraćeni naziv Centra je: Centar za slušnu i govornu rehabilitaciju Sarajevo.

Član 7. (Natpisna ploča Centra)

- (1) Centar, obavezno latiničnim i ćiriličnim pismom ističe naziv na zgradi u kojoj je njegovo sjedište.
- (2) Prije naziva Centra, na natpisnoj ploči obavezno mora biti istaknut grb i naziv Bosne i Hercegovine, Federacije i Kantona Sarajevo.

Član 8. (Sjedište i statusne promjene Centra)

- (1) Sjedište Centra je u Sarajevu, u ulici Asima Ferhatovića, broj 2.
- (2) Odluku o promjeni naziva i sjedišta donosi Školski odbor uz prethodnu saglasnost nadležnog organa osnivača.
- (3) Statusne promjene Centra vrši Skupština na prijedlog Vlade Kantona Sarajevo.
- (4) Odluka o statusnoj promjeni Centra može se donijeti najkasnije tri mjeseca prije početka primjene, a primjenjuje se od početka naredne školske godine.

Član 9. (Dan Centra)

- (1) Dan Centra je 30. maj.

- (2) Dan Centra se obilježava svečano javnim, kulturnim i sportskim aktivnostima, kojima se ističu postignuti rezultati u radu Centra, te takmičenjima u znanju iz pojedinih predmeta, u skladu sa mišljenjima i odlukama stručnih aktiva i Godišnjim programom rada Centra.

Član 10. (Upis u registar)

- (1) Osnovna škola Centra, srednja i srednja stručna škola Centra upisane su u Registar osnovnih odnosno srednjih škola koji vodi Ministarstvo obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo.
- (2) Centar je upisan i u sudski registar kod nadležnog suda u Sarajevu i danom upisa stekao je svojstvo pravnog lica sa svim pravima propisanim Ustavom, Zakonom i ovim pravilima.

Član 11. (Zastupanje i pečat Centra)

- (1) Centar zastupa i predstavlja direktor Centra (u daljem tekstu: direktor). U slučaju odsustva direktora zamjenjuje ga lice koje ovlasti direktor.
- (2) Centar ima svoj pečat i štambilj.
- (3) Pečat Centra – oblik, veličina i sadržaj – usklađen je sa Zakonom o pečatu Kantona Sarajevo i isti se koristi kao dokaz autentičnosti svakog dokumenta koji Centar izdaje.
- (4) Vrstu, broj pečata i štambilja utvrđuje Školski odbor.
- (5) Upotreba i čuvanje pečata povjerava se: direktoru, sekretaru, tehničkom sekretaru i referentu za plan i analizu. Način upotrebe i čuvanje pečata reguliše se posebnim općim aktom.

Član 12. (Logo Centra)

- (1) Centar ima svoj znak - logotip.
- (2) Sadržaj i oblik znaka logotipa reguliše se posebnom odlukom koju donosi Školski odbor.

Član 13. (Pravni promet)

U pravnom prometu sa trećim licima, Centar istupa u svoje ime i za svoj račun i u tom prometu odgovara svim svojim sredstvima - potpuna odgovornost .

Član 14. (Sredstva za rad)

- (1) Osnivač Centra osigurava sredstva potrebna za rad Centra u skladu sa Pedagoškim standardima i normativima.
- (2) Centar ima pravo na posebna budžetska sredstva u cilju realizacije produženog stručnog tretmana i prilagođavanja školskog okruženja potrebama učenika, kao i stručne podrške učenicima sa teškoćama u redovnim školama.

III PREDSTAVLJANJE I ZASTUPANJE CENTRA

Član 15. (Predstavljanje i zastupanje)

- (1) Centar zastupa i predstavlja direktor Centra (u daljem tekstu: direktor).
- (2) U slučaju odsustva direktora zamjenjuje ga lice koje odredi direktor.
- (3) Direktor može dati punomoć drugoj osobi za zastupanje Centra u pravnom prometu u granicama svojih ovlaštenja.
- (4) Direktor Centra određuje osobe koje mogu potpisivati finansijsku i drugu dokumentaciju.

Član 16. (Sudski spor između direktora i Centra)

U slučaju sudskog spora između Centra i direktora, Centar zastupa predsjednik Školskog odbora ili osoba koju on pismeno opunomoći.

IV DJELATNOST CENTRA

Član 17. (Djelatnost Centra)

- (1) U skladu sa odlukom o standardnoj klasifikaciji djelatnosti, djelatnost Centra je: tehničko i strukovno srednje obrazovanje.
- (2) Obrazovanje i odgoj učenika je djelatnost od posebnog društvenog interesa.
- (3) Djelatnost Centra je:
 - a) 85.10 Predškolsko obrazovanje,
 - b) 85.20 Osnovno obrazovanje,
 - c) 85.32 Tehničko i stručno srednje obrazovanje
 - d) skraćeno obrazovanje odraslih slušno oštećenih lica,
 - e) prevencija audio-govornih poremećaja, rana detekcija i dijagnostika slušnih i govornih poremećaja i oštećenja predškolske i školske djece i odraslih lica,
 - f) utvrđivanje stepena oštećenja sluha i davanje surdoaudioloških uputstava i ekspertiza, shodno vrsti i stepenu oštećenja,
 - g) audio-govorna rehabilitacija djece i omladine,
 - h) iniciranje ambulantnog liječenja i rehabilitacija lica sa slušnom i govornom patologijom i artikulativnim rastrojstvima (govor i glas),
 - i) smještaj i patronaža slušno oštećenih učenika u obitelji hranitelja i u stacionaru za opservaciju,
 - j) smještaj učenika u hraniteljske porodice,
 - k) vršenje psiholoških, pedagoških i zdravstvenih pregleda, davanje stručnih mišljenja i saradnja sa roditeljima, odnosno starateljima djece i određivanje sredstava, metoda i tehnike kojima će se vršiti stručni tretman,
 - l) utvrđivanje adekvatnih audioloških i logopedskih metoda i postupka prema socijalnoj, pedagoškoj i psihološkoj zrelosti djeteta,
 - m) individualna i grupna obrada slušno i govorno oštećenih lica,

- n) utvrđivanje i praćenje općeg psihofizičkog stanja logopata, ustanovljavanje vrste govornih poremećaja i vršenje logopedskih pregleda svih slučajeva sa rastrojstvima i poremećajima u govoru i glasu,
- o) razvrstavanje lica oštećenog sluha i govora i evidentiranje djece i omladine oštećenog sluha i govora-dinamička dijagnostika,
- p) uključivanje u rehabilitacijski - edukacijski program, kojem prethodi kompleksna dijagnostika sa subspektom problema prema hronološkoj dobi pacijenta,
- q) dinamička dijagnostika preko koje se ostvaruje kompleksna dijagnostička procedura, koja ukazuje na stanje sluha, slušanja i govora, ali i na cjelokupni psiho - fizički status djeteta, utvrđivanje nivoa znanja, vještina i navika,
- r) vršenje istraživanja na polju slušne i govorne patologije i praćenje stanja, potreba i mogućnosti,
- s) praćenje savremenih dostignuća i trenda u odgojno-obrazovnom radu sa djecom oštećenog sluha i govora,
- t) rad sa roditeljima djece oštećenog sluha i govora,
- u) saradnja sa institutima i ustanovama za rehabilitaciju slušanja i govora u zemlji i inostranstvu,
- v) uvoz i distribucija slušnih aparata, pomagala i rezervnih dijelova,
- w) servisiranje elektro-akustičke opreme Centra, individualnih slušnih aparata i izrada dijelova za elektroakustičku opremu i za slušne aparate,
- x) pripremanje i inkluzija slušno oštećenih učenika u redovan sistem odgoja i obrazovanja, praćenje i pružanje stručne pomoći ovim učenicima,
- y) organiziranje savjetovališta za roditelje i staratelje, odnosno hranitelje slušno oštećene djece i omladine,
- z) profesionalna rehabilitacija (radno osposobljavanje),
- aa) saradnja sa redovnim osnovnim i srednjim školama i specijalnim odjeljenjima na pružanju stručne pomoći slušno oštećenoj djeci i omladini,
- bb) vršenje kulturne i javne djelatnosti,
- cc) vršenje i drugih poslova određenih Zakonom i Pravilima Centra.

V UNUTRAŠNJA ORGANIZACIJA

Član 18. (Organizacija)

- (1) Centar posluje kao jedinstveni pravni subjekat. U skladu sa važećim propisima organizaciono ustrojstvo Centra je:
 - a) organ upravljanja – Školski odbor,
 - b) organ rukovođenja – direktor,
 - c) odgojno - obrazovni rad na tri nivoa (predškolski odgoj i obrazovanje, osnovna škola i srednja škola), odjel za dijagnostiku i rehabilitaciju,
 - d) administrativno – finansijsko, pomoćno i tehničko osoblje.
- (2) Odjela za dijagnostiku i rehabilitaciju:
 - a) opservacija, dijagnostika i rehabilitacija djece i omladine oštećenog sluha i govora kao i djece sa drugim teškoćama u razvoju,

- b) naučno-istraživački rad u oblasti prevencije, rehabilitacije i edukacije (inovacije u radu).
- (3) Unutrašnja organizacija Centra određuje se tako da obezbjedi skladno obavljanje registrovane djelatnosti i skladni razvoj cjeline Centra.
- (4) Bliža pitanja o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji regulišu se Pravilnikom o radu.

VI ODGOJNO – OBRAZOVNI RAD

Član 19. (Odgojno-obrazovni rad)

- (1) U Centar na stručni tretman se primaju učenici sa teškoćama u razvoju i to: učenici sa slušnim i govorno-jezičkim oštećenjima, smetnjama i poremećajima, logopati, te učenici sa kombinovanim smetnjama, kod kojih postoji i slušno ili govorno jezičko oštećenje, sa područja Bosne i Hercegovine.
- (2) Centar pruža podršku učenicima sa teškoćama u redovnoj školi.

Član 20. (Rehabilitacija slušanja i govora)

Rehabilitacija slušanja i govora - auditivni trening, provodi se individualno i grupno. Rehabilitanti su svi učenici Centra, djeca predškolske dobi, učenici redovnih osnovnih škola kojima je zbog oštećenja sluha potrebna rehabilitacija kao i odrasla slušno oštećena lica.

Član 21. (Nastavni planovi i programi)

Odgojno-obrazovni rad u Centru ostvaruje se u skladu sa nastavnim planovima i programima i to:

- a) Nastavni plan i program za djecu predškolskog uzrasta,
- b) Primarni program predškolskog odgoja i obrazovanja
- c) Obavezni program za djecu predškolskog uzrasta u godini pred polazak u školu
- d) Nastavni plan i program za devetogodišnju osnovnu školu za učenike oštećenog sluha i govora,
- e) Nastavni plan i program za slušno oštećene učenike za srednju stručnu školu,
- f) Nastavni plan i program za lahko mentalno retardirane učenike (mašinska struka, tekstilna struka i uslužna djelatnost)
- g) Nastavni plan i program za srednje tehničke i srodne škole za srednju školu,
- h) Nastavni plan i program za redovne škole za srednju školu (IV stepen, tekstilni tehničar konfeksionar, tekstilni tehničar – konstruktor modelar).

Član 22.
(Sadržaj nastavnih planova i programa)

- (1) Nastavni planovi i programi iz člana 21. ovih pravila, obavezno sadrže zajedničku jezgru nastavnih planova i programa, kako to propisuje Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje.
- (2) U nastavnim planovima i programima, specifični sadržaji određenog nastavnog predmeta se ne mogu razlikovati više od 10 % u odnosu na utvrđeni nastavni plan i program iz stava 1. ovog člana.
- (3) Centar može izvan utvrđenog nastavnog plana i programa uvesti i nove sadržaje u vidu kursne nastave, fakultativne nastave, izborne nastave, novog nastavnog predmeta ili drugog oblika nastave, koji po ukupnom fondu časova sedmično ne može biti veći od 10% u odnosu na utvrđeni nastavni plan.
- (4) Sadržaje nastavnih planova i programa iz stava 2. i 3. ovog člana utvrđuje Školski odbor na osnovu prijedloga osnivača, učenika, njihovih roditelja odnosno staratelja, Nastavničkog vijeća i relevantne infrastrukture, i uz prethodnu saglasnost ministra.

Član 23.
(Specijalni programi)

- (1) U Centru se realizuju specijalni programi namijenjeni nadarenim i talentiranim učenicima.
- (2) Programe iz stava 1. ovog člana donosi Nastavničko vijeće uz konsultacije sa roditeljima učenika.

Član 24.
(Trajanje srednjeg obrazovanja)

- (1) Školovanje redovnih učenika u Centru traje jednu, dvije, tri ili četiri godine. Nakon završetka školovanja u trajanju od tri ili četiri godine, učenici stiču srednja stručna sprema III (trećeg) ili IV (četvrtog) stepena.
- (2) U Centru, osim realiziranja programa općegobrazovnog o odgovarajućeg stručnog dijela, mogu se realizirati i programi obrazovanja odraslih i stručnog usavršavanja, kao i programi prekvalifikacije i programi permanentnog obrazovanja – cjeloživotno učenje.
- (3) U Centru se mogu realizirati i odgovarajući programi stručnog obrazovanja I (prvog) i II (drugog) stepena stručne sprema, kao i stručno osposobljavanje i obuka za odrasle putem kurseva.
- (4) Sticanjem obrazovanja iz stava (3) ovog člana ne stiče se srednja stručna sprema.
- (5) Programe obrazovanja odraslih i stručnog usavršavanja, programe permanentnog obrazovanja i programe iz stava (3) ovog člana donosi Centar u saradnji sa zainteresiranim subjektima infrastrukture, uz saglasnost ministra za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: ministar)
- (6) Troškove realiziranja programa iz st. (2) i (3) ovog člana u Centru snose vanredni učenici ovog vida obrazovanja, a visinu troškova utvrđuje Vlada na prijedlog Ministarstva.
- (7) Naknadu iz stava (6) ovog člana vanredni učenici uplaćuju u skladu sa Pravilnikom o načinu uplate javnih prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova na

teritoriji Federacije BiH i ista je javni prihod Budžeta Kantona Sarajevo.

Član 25.
(Obavezno srednje obrazovanje)

Za sve učenike do navršene njihove 18. godine života srednje obrazovanje u trajanju od dvije godine je obavezno.

Član 26.
(Izborni predmeti)

- (1) Centar će unapređivati i štiti vjerske slobode, toleranciju i kulturu dijaloga.
- (2) Imajući na umu različitost ubjeđenja/vjeronanja u Bosni i Hercegovini, učenici će pohađati časove vjeronauke samo ako su u skladu s njihovim ubjeđenjem ili ubjeđenjima njihovih roditelja.
- (3) Centar ne može preduzimati bilo kakve mjere i aktivnosti kojima bi se ograničavala sloboda izražavanja sopstvenih i upoznavanja drugih i drugačijih vjerskih uvjerenja.
- (4) Učenici koji ne žele pohađati vjeronauku neće ni na koji način biti dovedeni u nepovoljan položaj u odnosu na druge učenike.
- (5) Centar je dužan osigurati uslove da učenici pohađaju nastavni predmet vjeronauku, a učenicima koji ne pohađaju vjeronauku omogućiti pohađanje jednog od alternativnih predmeta za koji se opredjeli većina učenika.

Član 27.
(Autonomija i sloboda)

Centar uživa samostalnost u pedagoškom radu, te autonomiju u okviru zakonskih i podzakonskih akata, da osmišljava, predlaže i realizira obrazovne sadržaje koji proizilaze iz veze Centra sa lokalnim tržištem rada.

Član 28.
(Zajednica srednjih škola)

- (1) Autonomija Centra ogleda se i u pravu da se udružuje u jednu ili više zajednica srednjih škola radi međusobne saradnje u ostvarivanju zajedničkih interesa i pružanja pomoći razvoju oblika obrazovnog rada, s tim da svaka srednja škola zadržava svojstvo pravnog lica.
- (2) Zajednicu srednjih škola čine direktor ili od njega ovlašteno lice i najmanje jedan nastavnik iz svake škole članice zajednice kojeg bira nastavničko vijeće.
- (3) Prava, obaveze i međusobni odnosi srednjih škola udruženih u zajednicu srednjih škola utvrđuju se ugovorom.
- (4) Zajednica srednjih škola ima pravila kojima se reguliraju poslovi, zadaci i rad zajednice. Pravila zajednice srednjih škola donosi skupština zajednice uz saglasnost ministra.
- (5) Zajednica srednjih škola konsultuje se u kreiranju svih zakonskih i podzakonskih akata srednjeg obrazovanja.
- (6) Zajednice srednjih škola upisuju se u Registar zajednica srednjih škola koji vodi Ministarstvo.

Član 29. **(Troškovi srednjeg obrazovanja)**

- (1) Redovno obrazovanje učenika u Centru je besplatno.
- (2) Učenici strani državljanima, koji nemaju prebivalište na teritoriji Kantona, obavezni su sufinansirati troškove obrazovanja u Centru u skladu sa odlukom Vlade Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Vlada).
- (3) Učenici koji se vanredno školuju i obrazuju u Centru snose troškove školovanja i obrazovanja.
- (4) Naknadu za troškove školovanja i obrazovanja iz stava (3) ovog člana uplaćuju vanredni učenici u skladu sa Pravilnikom o načinu uplate javnih prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova na teritoriji Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 33/16) i ista je javni prihod Budžeta Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Budžeta).
- (5) Visinu naknade za troškove vanrednog školovanja i obrazovanja utvrđuje Vlada na prijedlog Ministarstva.

Član 30. **(Vrste škole)**

Srednja i srednja stručna škola Centra obrazuju učenike za slijedeća zanimanja :

- **Mašinska tehnička škola**

IV stepen

stručno zvanje:

- mašinski tehničar.

- **Mašinska stručna škola**

III stepen

zanimanja:

- metalostrugar,
- limar,
- autolimar,
- instalater centralnog grijanja,
- bravar,
- precizni mehaničar,
- plinski i vodoinstalater,
- zlatar - draguljar.

II stepen

zanimanja:

- pomoćni bravar,
- pomoćni limar
- pomoćni autolimar,
- pomoćni metalostrugar,
- pomoćni instalater centralnog grijanja,
- pomoćni plinski i vodoinstalater.

- **Tekstilna tehnička škola**

- IV stepen

zanimanja:

- tekstilni tehničar konfeksionar,
- tekstilni tehničar modelar – konstruktor.

- **Tekstilna stručna škola**

- III stepen

zanimanje:

- krojač

- II stepen

zanimanje:

- pomoćni krojač

- **Grafička tehnička škola**

- IV stepen

zanimanja:

- tehnički urednik
- grafički tehničar (jedinствeno zanimanje sa izbornim područjima: grafička dorada, grafička priprema, štampa-tisak, fotograf za medije).

- **Ugostiteljsko - turistička stručna škola**

- III stepen

zanimanje:

- kuhar

- II stepen

Zanimanje:

- pomoćni kuhar

- **Kožarska stručna škola**

- III stepen

zanimanje:

- obućar

- II stepen

zanimanje:

- pomoćni obućar

- **Građevinska stručna škola**

- III stepen

zanimanje:

- moler – farbar

- II stepen

zanimanje:

- pomoćni moler – farbar

- **Drveno prerađivačka stručna škola**

- III stepen

- zanimanje:

- tapetar

- II stepen

- zanimanje:

- pomoćni tapetar

- **Stručna škola uslužnih djelatnosti**

- III stepen

- zanimanja:

- frizer- vlasuljar,
 - firmopisac,
 - knjigovezac,
 - slovoslagač,
 - fotograf.

- zanimanje:

- II stepen

- pomoćni knjigovezac.

Član 31.
(Vrste nastave)

Odgojno-obrazovni rad u Centru realizuje se kroz:

- a) redovnu nastavu,
- b) dopunsku nastavu,
- c) fakultativnu nastavu,
- d) dodatnu nastavu,
- e) pripremnu nastavu,
- f) instruktivno-konsultativnu nastavu,
- g) kursnu nastavu,
- h) vannastavne aktivnosti i
- i) drugi oblici odgojno-obrazovnog rada (određene vrste kurseva i slično).

Član 32.
(Redovna nastava)

- (1) Redovna nastava je osnovni oblik odgojno-obrazovne djelatnosti.
- (2) Nastava se izvodi po odjeljenjima.
- (3) Odjeljenja po pravilu imaju broj učenika utvrđen po pedagoškim standardima i normativima za specijalne škole.

Član 33.
(Dopunska nastava)

- (1) Dopunska nastava organizuje se za učenike koji zaostaju i ne postižu zadovoljavajući uspjeh u nastavi.
- (2) Dopunska nastava se izvodi u toku cijele nastavne godine.
- (3) Učenici se uključuju u dopunsku nastavu kada nastupi potreba i pohađaju je dok ta potreba postoji.

Član 34.
(Fakultativna nastava)

- (1) Fakultativna nastava organizuje se iz pojedinih predmeta ili oblasti po iskazanom interesu učenika.
- (2) Fakultativna nastava pruža mogućnost učenicima da po sopstvenoj želji stiču znanja i izvan redovnog programa a uz stručni rad nastavnika.

Član 35.
(Dodatna nastava)

Dodatna nastava organizuje se za nadarene učenike koji pokazuju poseban interes za pojedine predmete i discipline i za učenike koji mogu završavati dva razreda u toku jedne školske godine.

Član 36.
(Pripremna nastava)

Pripremna nastava se planira za učenike osnovne škole zbog pripremanja za upis u srednju školu i za učenike srednje škole za upis u visokoškolske ustanove.

Član 37.
(Instruktivno-konsultativna nastava)

- (1) Instruktivno-konsultativna nastava se organizuje za učenike koji su upućeni na popravni ispit, za učenike povratnike i vanredne učenike. Troškove instruktivne nastave snose učenici.
- (2) Za učenike povratnike instruktivna nastava se organizuje u toku školske godine, a za učenike koji su upućeni na popravni ispit organizuje se u periodu juni - avgust prije popravnih ispita.

Član 38.
(Vannastavne aktivnosti učenika)

- (1) U Centru se organiziraju vannastavne aktivnosti učenika radi razvijanja njihovih stvaralačkih sposobnosti i sticanja radnih navika i vještina.
- (2) Zadaci i programski sadržaj vannastavnih aktivnosti utvrđuju se godišnjim programom rada, u skladu sa pedagoškim standardima i normativima i pravilima Centra, a ostvaruju se putem sekcija, klubova, grupa, učeničkih zadruga, projekata i drugih oblika i unose se u raspored časova sačinjen za te oblike nastave.
- (3) Učeničku zadrugu iz stava (2) ovog člana može organizirati najmanje 30 učenika

Centra, u skladu sa relevantnim propisima iz oblasti iz koje se zadruga osniva.

- (4) Učešće učenika u vannastavnim aktivnostima je dobrovoljno.
- (5) Pored nastavnika, Centar može angažovati i druga stručna lica za organizaciju i rukovođenje vannastavnim aktivnostima.

Član 39. (Praktična nastava i laboratorijski rad)

- (1) Praktična nastava i laboratorijski rad u Centru izvodi se u skladu s nastavnim planom i programom u školskim radionicama, laboratorijama i kabinetima te drugim objektima za nastavu, opremljenim u skladu sa odgovarajućim normativima.
- (2) Praktična nastava se, pod stručnim nadzorom Centra, izvodi se u preduzećima, ustanovama i kod samostalnih privrednika koji imaju odgovarajuću opremu, tehničko-tehnološka sredstva i druge odgovarajuće uslove u skladu sa nastavnim planom i programom.
- (3) Uslovi, oblici, metode, postupci i nadzor nad izvođenjem praktične nastave izvan školskog prostora Centra sa preduzećima, ustanovom ili samostalnim privrednikom regulira se ugovorom koji obavezno sadrži odredbe kojima se potpisnici obavezuju obezbijediti sigurnost učenika tokom obavljanja prakse.
- (4) Pravilnik o izvođenju praktične nastave i laboratorijskog rada donosi ministar.

Član 40. (Ferijalna praksa)

- (1) Nastavnim planovima i programima za slušno oštećene učenike srednje škole utvrđuje se potreba organizovanja, program, vrijeme i trajanje ferijalne prakse učenika.
- (2) Ferijalna praksa se, pod nadzorom Centra, izvodi u privrednim društvima, ustanovama ili kod samostalnih privrednika koji imaju odgovarajuću opremu, tehničko-tehnološka sredstva i druge odgovarajuće uslove u skladu sa nastavnim planom i programom.
- (3) Bliži uslovi izvođenja ferijalne prakse utvrđuju se ugovorom Centra i privrednog društva, ustanove ili samostalnog privrednika.
- (4) Ugovor iz stava 3. ovog člana obavezno sadrži odredbe kojima se potpisnici obavezuju obezbijediti sigurnost učenika tokom obavljanja ferijalne prakse.

Član 41. (Odluka o uvođenju nastave)

- (1) Odluku o izvođenju dopunske, fakultativne, dodatne, pripreme i instruktivne nastave donosi Nastavničko vijeće na prijedlog direktora.
- (2) Odluka iz stava 1. ovog člana sadrži: naziv predmeta, oznaku odjeljenja - grupe, broj časova sedmično, datum otpočinjanja nastave i ime nastavnika koji izvodi nastavu.

Član 42. (Školska godina)

- (1) Školska godina traje od 1. septembra tekuće kalendarske godine do 31. augusta naredne kalendarske godine.

- (2) Školska godina počinje i završava intoniranjem državne himne i podizanjem zastave države Bosne i Hercegovine.
- (3) Nastavna godina ostvaruje se po polugodištima i traje 37 radnih sedmica, s tim da se programski sadržaji realiziraju u okviru 35 nastavnih sedmica.
- (4) Nastavna godina u završnom razredu srednje škole ostvaruje se u okviru 32 radne sedmice, s tim da se programski sadržaji realiziraju u okviru 30 nastavnih sedmica.
- (5) Nastava u prvom i završnom razredu osnovne škole, traje 36 radnih sedmica, s tim da se nastavni plan i program planira i realizira u okviru 34 nastavne sedmice.
- (6) Razlika u broju radnih i nastavnih sedmica koristi se za realiziranje posebnih programskih sadržaja, drugih oblika odgojno-obrazovnog rada, obilježavanje državnih i vjerskih praznika, kulturnih i sportskih aktivnosti Centra, planiranih godišnjim programom rada i kalendarom u odjeljenjskoj knjizi.
- (7) Za svaku školsku godinu ministar donosi nastavni kalendar kojim se planira školska godina u skladu sa stavom (2), (3) i (4) ovog člana. Nastavni kalendar donosi se najkasnije dva mjeseca prije početka školske godine. Svako odstupanje od kalendara na zahtjev Centra ili iz drugih opravdanih razloga odobrava ministar.
- (8) Ako Centar, u okviru nastavnih dana iz st. (2), (3), i (4) ovog člana ne realizira predviđeni nastavni plan i program, nastavlja sa radom dok isti ne realizira u potpunosti.

Član 43. **(Dan nastavnika Kantona)**

- (1) Svjetski dan nastavnika - 5. oktobar ustanovljen je kao Dan nastavnika u Kantonu Sarajevo, i planira se školskim kalendarom.
- (2) Dan nastavnika Kantona Sarajevo obilježava se kao radni nenastavni dan uz prigodan program (organizaciju literarnih i likovnih konkursa, sportskih takmičenja, okruglih stolova, humanitarnih akcija i drugih manifestacija) sa ciljem promocije njegovog značaja i uloge nastavnika u odgojno-obrazovnom procesu.

Član 44. **(Trajanje nastave u toku sedmice za učenike osnovne škole)**

- (1) U toku sedmice učenici I, II, III razreda osnovne škole mogu imati najviše 20 časova nastave, s tim da u toku dana ne mogu imati više od četiri časa redovne nastave.
- (2) U toku sedmice učenici IV, V i VI razreda osnovne škole mogu imati najviše 25 časova nastave, s tim da u toku dana ne mogu imati više od pet časova redovne nastave.
- (3) U toku sedmice učenici VII, VIII i IX razreda osnovne škole mogu imati najviše 30 časova nastave, s tim da u toku dana ne mogu imati više od šest časova redovne nastave.
- (4) Za učenike I, II, III i IV razreda osnovne škole može se organizovati fleksibilno trajanje nastavnog časa, unutar zadanog dnevnog vremenskog okvira.
- (5) Nastavnik je obavezan svake druge školske godine realizirati ogledni čas.
- (6) Ministar može, u izuzetnim okolnostima, odlučiti da produži ili skрати trajanje časova u pojedinim ili svim školama na području Kantona.

- (7) Učenici u toku jednog nastavnog dana po rasporedu ne mogu imati dva časa istog predmeta, osim ako to ne zahtijeva organizacija rada i način izvođenja nastavnog predmeta.
- (8) Direktor Centra može u izuzetnim slučajevima odlučiti, za učenike osnovne škole, da produži ili skрати trajanje nastavnog sata.

Član 45.
(Drugi oblici odgojno-obrazovnog rada)

Izleti, studijske posjete, ekskurzije, kampovanje/logorovanje, društveno koristan rad i drugi oblici odgojno-obrazovnog rada predviđeni u godišnjem programu rada organiziraju se u okviru radnih odnosno nastavnih dana, a u skladu sa Pravilnikom koji donosi ministar.

Član 46.
(Organizovanje nastave i trajanje nastavnog časa)

- (1) Centar organizuje redovnu nastavu u petodnevnoj radnoj sedmici.
- (2) Nastavni čas u osnovnoj i srednjoj školi traje 40 minuta.
- (3) Nastava u Centru ne može početi prije 8,00 sati, niti završiti nakon 19,30 sati, osim uz saglasnost ministra.
- (4) Ukupno opterećenje učenika u nastavi ne može iznositi više od sedam časova, odnosno 35 časova sedmično.

Član 47.
(Prekid nastave)

- (1) Nastava u Centru se ne može prekidati u toku jednog polugodišta, izuzev u slučaju elementarnih nepogoda, epidemija i drugih naročito opravdanih razloga, uz saglasnost Ministra.
- (2) Na prijedlog ministra Vlada može odobriti, zavisno od klimatskih ili drugih uslova, pomjeranje početka nastave u prvom i drugom polugodištu i produžetak zimskog odmora, stim da se u toku školske godine ostvari godišnji fond nastavnih časova predviđen nastavnim planom i programom i da svi programski sadržaji budu realizirani.

Član 48.
(Produžavanje i skraćivanje nastave)

- (1) Ministar može odlučiti, u izuzetno opravdanim okolnostima, da produži ili skрати trajanje časova.
- (2) Direktor Centra može, u izuzetno opravdanim slučajevima, odlučiti da produži ili skрати trajanje časova i obavezan je o tome odmah pismeno obavijestiti Ministarstvo sa obrazloženjem skraćivanja.
- (3) Skraćenje nastavnog časa iz stava (2) ovog člana ne može biti duže od 15 minuta.

Član 49.
(Realiziranje godišnjeg fonda časova)

- (1) Centar je obavezan da u toku školske godine realizira godišnji fond nastavnih časova predviđen nastavnim planom i programom za svako polugodište.
- (2) Ako se utvrdi da Centar nije ostvario godišnji fond nastavnih časova i realizirao

nastavni program u okviru predviđenog broja nastavnih sedmica, produžiti će nastavu dok se ne ostvari godišnji fond nastavnih časova i ne realizira nastavni program.

- (3) Ako Centar ne ostvari predviđeni godišnji fond nastavnih časova i nastavni program ne može se izdati svjedodžba učenicima o završenom razredu, odnosno obrazovanju, za tu školsku godinu.

Član 50. (Godišnji programa rada)

- (1) Rad u Centru u toku školske godine realizira se na osnovu Godišnjeg programa rada Centra (u daljem tekstu: Godišnji program).
- (2) Godišnji program sadrži obavezne i druge oblike i raspored odgojno-obrazovnog rada, njegov obim i sadržaj, kao i izvještaj o realizaciji Godišnjeg programa za prethodnu školsku godinu.
- (3) Nastavničko vijeće utvrđuje prijedlog Godišnjeg programa na osnovu nacrtu kojeg priprema direktor, a donosi ga Školski odbor.
- (4) Godišnji program rada dostavlja se najkasnije do 30. septembra za tekuću školsku godinu u elektronskoj formi osnivaču, odnosno Ministarstvu.
- (5) Pored obaveze iz stava (4) ovog člana Centar godišnji program rada dostavlja nadležnom organu općine Centar.
- (6) Godišnji program rada je dostupan članovima Školskog odbora i radnicima.
- (7) Obim i sadržaj godišnjeg programa rada i izvještaja o radu propisuje ministar.

Član 51. (Podnošenje izvještaja)

Direktor podnosi izvještaj o rezultatima u učenju i vladanju učenika na kraju prvog polugodišta i na kraju školske godine Prosvjetno-pedagoškom zavodu Ministarstva u roku od 20 dana od završetka prvog polugodišta.

Član 52. (Akcioni planovi za suzbijanje maloljetničke delinkvencije)

- (1) Vlada preko resornih ministarstava u saradnji sa Centrom, roditeljima i učenicima, promovira i provodi akcione planove za suzbijanje maloljetničke delinkvencije s ciljem zajedničkog i organiziranog djelovanja i saradnje u borbi protiv zlostavljanja, zloupotrebe djece i mladih, zloupotrebe droge, alkohola i drugih opijata, maloljetničke delinkvencije, te svih drugih pojava koje ugrožavaju zdravlje i život učenika.
- (2) Realiziranjem planova iz stava (1) ovog člana Centar u godišnjim programima rada planira aktivnosti s ciljem promoviranja i razvijanja partnerstva Centra, roditelja i lokalne sredine, u svim pitanjima od značaja za ostvarivanje odgojno-obrazovne funkcije Centra te interesa i potreba Centra.

Član 53. (Udžbenici i nastavna sredstva)

U Centru se mogu koristiti samo školski udžbenici i druga nastavna sredstva čiju je upotrebu odobrio ministar.

VII SAVJETODAVNO VIJEĆE CENTRA

Član 54. (Savjetodavno vijeće Centra)

- (1) U Centru formira se savjetodavno vijeće Centra, koje broji pet članova i bira na period od četiri godine.
- (2) Savjetodavno vijeće čine po jedan predstavnik: Centra, općine Centra, Službe za zapošljavanje Kantona Sarajevo i relevantnog subjekta.
- (3) Savjetodavno vijeće imenuje Školski odbor na prijedlog direktora.
- (4) Savjetodavno vijeće pomaže Centru u planiranju sadržaja programa rada, savjetuje Centar o svim pitanjima koja se tiču obuke i pomaže jačanju veza između Centra i tržišta rada.
- (5) Obavljanje dužnosti članova savjetodavnog vijeća je dobrovoljno i bez naknade.
- (6) Savjetodavno vijeće bira predsjednika i zamjenika predsjednika većinom glasova, a prvu sjednicu saziva direktor Centra.
- (7) Način rada Savjetodavnog vijeća regulira se Poslovníkom o radu koji donosi Savjetodavno vijeće u roku od 30 dana od dana konstituisanja.
- (8) Saglasnost na poslovnik o radu Savjetodavnog vijeća daje Školski odbor.

VIII OPĆA AKTA CENTRA

Član 55. (Pravila Centra)

- (1) Centar ima pravila koja donosi Školski odbor uz konsultacije sa sindikatom i saglasnost ministra.
- (2) Pravilima Centra uređuju se i definiraju:
 - a) pitanje djelatnosti Centra,
 - b) pohvale, nagrade i odgojno-disciplinske mjere i druga učenička pitanja,
 - c) statusna i druga pitanja nastavnika, stručnih saradnika i ostalih radnika,
 - d) postupak stručnog usavršavanja,
 - e) donošenje općih akata,
 - f) rad organa upravljanja i stručnih organa,
 - g) saradnja Centra sa roditeljima
 - h) ograničavanje korištenja prostorija Centra za prodaju roba i usluga od strane drugih lica i
 - i) druga relevantna pitanja regulisana članom 1. ovog pravilnika.

Član 56. (Kućni red)

- (1) Školski odbor na prijedlog Nastavničkog vijeća Centra donosi pravilnik o kućnom redu, koji obavezno mora biti usklađen sa etičkim kodeksom koji donosi ministar, a kojeg su se obavezni pridržavati sva lica koja borave u prostoru Centra.

(2) Kućnim redom obavezno se utvrđuju:

- a) ponašanje radnika, učenika i drugih lica u unutrašnjem i vanjskom prostoru Centra,
- b) postupanje prema imovini,
- c) kodeks oblačenja i
- d) druga pitanja bitna za kućni red Centra.

Član 57. (Postupak donošenja Pravila Centra)

Pravila i druga opća akta donose se po sljedećem postupku:

- a) Direktor Centra ili komisija od tri (3) člana koju formira direktor izrađuje Nacrt pravila i dostavlja ga Školskom odboru,
- b) Školski odbor utvrđuje Nacrt i isti dostavlja Sindikalnoj organizaciji Centra i oglašava na oglasnoj ploči radi upoznavanja radnika na period koji ne može biti kraći od osam (8) dana,
- c) nakon obavljene rasprave Školski odbor razmatra dostavljena mišljenja, prijedloge i sugestije na Nacrt i uz konsultaciju sa sindikatom donosi Pravila i dostavlja ministru na davanje saglasnosti,
- d) danom davanja saglasnosti Pravila Centra stupaju na snagu.

Član 58. (Inicijativa za donošenje općih akata)

- (1) Inicijativu za donošenje općih akata, njihovih izmjena i dopuna može dati svaki član Školskog odbora, Sindikalna organizacija, te Stručna tijela, Vijeće učenika i Vijeće roditelja prema prirodi akta.
- (2) Inicijativa se podnosi direktoru Centra.

Član 59. (Izmjene ili dopune Pravila Centra)

Ova pravila se mijenjaju ili dopunjuju odlukom koja se donosi po postupku za donošenje Pravila.

Član 60. (Druga opća akta Centra)

- (1) Centar ima i druga opća akta kojima se regulišu pitanja bitna za rad Centra, a koja nisu regulisana Pavilima.
- (2) Opća akta iz stava (1) ovog člana donose se u skladu sa propisima relevantnim za oblast koju regulišu.
- (3) Sva opća akta iz stava (1) ovog člana, uključujući i budžet Centra su javna i radnici imaju neosporno pravo uvida u iste.

Član 61. (Stupanje na snagu općih akata)

Opći akti stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja na oglasnoj ploči, ako pojedinim aktom nije određen kraći rok njegova stupanja na snagu.

IX UČENICI

Član 62. (Školski obveznik)

- (1) Osnovni odgoj i obrazovanje počinje upisom u prvi razred škole i obavezno je za svu djecu, od šeste do 15. godine života.
- (2) Školskim obveznikom redovne škole smatra se dijete koje je do 1. marta tekuće godine navršilo pet i po godina života.
- (3) Ukoliko postoje odgovarajuće prostorni i kadrovski uslovi može se omogućiti upis u školu djeteta koje je mlađe od utvrđene starosne dobi predviđene za početak obaveznog odgoja i obrazovanja, uz pismeni zahtjev roditelja i ako škola, nakon što razmotri preporuke komisije za upis učenika u prvi razred, bude sigurna da je to u najboljem interesu djeteta.
- (4) Upis djeteta iz stava (3) ovog člana može se izvršiti samo ako dijete do kraja kalendarske godine puni šest godina života.
- (5) Na osnovu mišljenja komisije iz stava (3) ovog člana, školski obveznik može se privremeno osoboditi upisa u osnovnu školu, najdalje do navršenih sedam godina života.

Član 63. (Upis redovnih učenika u predškolsko odjeljenje i osnovnu školu)

- (1) Upis u predškolsko odjeljenje vrši se tokom cijele godine, u skladu sa Zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju i provedbenim aktima koji regulišu djelatnost predškolskog odgoja i obrazovanja.
- (2) Upis u osnovnu školu Centra obavlja se u redovnom upisnom roku (u aprilu i augustu). Upis se vrši i tokom cijele školske godine.
- (3) Upis u osnovnu školu Centra vrši komisija za upis.
- (4) Upis se vrši na osnovu nalaza i mišljenja komisije za upis u osnovnu školu Centra, nakon završenog opservaciono-dijagnostičkog procesa.
- (5) Ako u toku školovanja kod učenika nastupe okolnosti koje zahtijevaju promjenu oblika školovanja, učenik će se u toj školskoj godini uputiti na opservaciono-dijagnostički proces. Stručni tim Centra, shodno određenoj vrsti teškoće, odredit će primjereni oblik daljnjeg školovanja.
- (6) Postupak utvrđivanja psiho-fizičkog stanja učenika, sastav stručnog tima i druga bitna pitanja u vezi sa odgojem, obrazovanjem i rehabilitacijom učenika sa teškoćama definirat će se pravilnikom o inkluzivnom obrazovanju koji donosi ministar.

Član 64. (Dokumentacija za upis učenika u osnovnu školu)

- (1) Roditelj kod prijavljivanja djeteta za upis u predškolsko odjeljenje dostavlja: izvod iz matične knjige rođenih, ljekarsko uvjerenje o psihofizičkom stanju djeteta za upis u predškolsko odjeljenje s opisom poteškoća, kao i drugu raspoloživu dokumentaciju vezano za psihofizički stanje djeteta ili vrstu teškoće.
- (2) Roditelj kod prijavljivanja djeteta za upis u osnovnu školu dostavlja: izvod iz matične knjige rođenih, ljekarsko uvjerenje o psihofizičkom stanju djeteta za upis

u školu i zdravstvenom statusu s opisom poteškoća i uvjerenje/certifikat o pohađanju obaveznog predškolskog programa za djecu u godini pred polazak u školu, kao i drugu raspoloživu dokumentaciju vezano za psihofizički stanje djeteta ili vrstu teškoće.

- (3) Centar je obavezan da po obavljenom upisu školskih obveznika dostavi izvještaj o upisu osnivaču, Ministarstvu najkasnije do 1 juna za aprilski upisni rok, a najkasnije do 31. augusta za djecu koja se upišu u augustu.

Član 65.

(Komisija za upis u osnovnu školu)

- (1) Ocjenu sposobnosti djece pri upisu u osnovnu školu obavlja komisija sastavljena od defektologa - odgovarajućeg profila, psihologa, socijalnog radnika, profesora razredne nastave i nastavnika audiorehabilitatora u predškolskom odjeljenju.
- (2) Komisiju iz stava (1) ovog člana za svaku školsku godinu, na prijedlog Nastavničkog vijeća, imenuje direktor Centra o čemu donosi rješenje.

Član 66.

(Odgoj, obrazovanje i rehabilitacija učenika sa teškoćama)

- (1) U Centru se realizira nastavni plan i program za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju učenika sa teškoćama, u skladu sa odgojno-obrazovnim potrebama učenika.
- (2) U osnovnoj školi Centru se predlaže, donosi i realizira individualno prilagođeni program za svakog učenika, a što će se bliže definirati Pravilnikom o inkluzivnom obrazovanju kojeg donosi ministar.
- (3) U Centru se realiziraju programi podrške učenicima sa teškoćama koji obezbjeđuju odgojno-obrazovno napredovanje učenika sa teškoćama, a sa ciljem njihovog uključivanja u redovne škole.
- (4) Centar u skladu s mogućnostima vrši doedukaciju direktora, nastavnika, stručnih saradnika, asistenata u nastavi i roditelja učenika.
- (5) Mogućnost prelaska učenika iz Centra u redovnu školu, i iz redovne škole u Centar utvrđuje se na osnovu zahtjeva škole, opservacije i obavezujućeg nalaza i mišljenja stručnog tima Centra koji se sastoji od defektologa odgovarajućeg profila/edukatora-rehabilitatora, psihologa, pedagoga, a po potrebi i drugih stručnjaka, te mišljenja stručnog tima Centra, kako bi se omogućio nesmetani napredak u obrazovanju i socijalizaciji učenika.

Član 67.

(Prelazak učenika osnovne škole iz škole u školu)

- (1) Prelazak učenika koji nije posljedica odgojno-disciplinske mjere iz jedne škole u drugu koja ostvaruje isti obrazovni program, vrši se na osnovu pisanog akta - prevodnice, uz obavezu škole iz koje učenik prelazi da u roku od dva dana od dana prijema zahtjeva za izdavanje prevodnice, službenim putem dostavi prevodnicu školi u koju učenik prelazi.
- (2) Škola u koju učenik prelazi je obavezna da školu iz stava (1) ovog člana u roku od dva dana od dana upisa učenika obavijesti o statusu učenika.
- (3) Škola iz koje učenik odlazi ispisuje učenika u roku od sedam dana od dana prijemu obavijesti o upisu učenika u drugu školu.

- (4) Ukoliko učenik iz neopravdanih razloga ne pohađa nastavu ili ne nastavi školovanje u narednom razredu u školi u kojoj je završio ili škola nema informacija o njegovom statusu, dužna je u roku od 15 dana pismenim putem obavijestiti službu za socijalni rad nadležne općine.
- (5) Dok se ne riješi pitanje statusa učenika iz stava četiri ovog člana škola je dužna voditi evidenciju o odsustvovanju učenika.

Član 68.
(Izuzeci od redovnog pohađanja škole)

- (1) Lice starije od 15 godina koje ne pohađa redovnu osnovnu školu (u daljem tekstu: odrasli) može sticati osnovno obrazovanje u skladu s ovim zakonom i Zakonom o obrazovanju odraslih.
- (2) Učenik koji navršši 15 godina starosti nema obavezu da pohađa redovnu osnovnu školu.
- (3) Učenik koji je mlađi od 15 godina, a za svojom generacijom zaostaje tri i više godina, može biti izuzet od obaveze redovnog pohađanja škole i bit će mu omogućeno polaganje razrednog ispita.
- (4) Učenik iz stava (2) ovog člana može završiti odgovarajuće razrede besplatnim vanrednim obrazovanjem, uz obavezno pohađanje instruktivne nastave.
- (5) Služba za socijalnu zaštitu obavezuje se da vodi brigu o načinu završetka osnovnog obrazovanja ukoliko roditelji to nisu u mogućnosti.

Član 69.
(Nadareni učenici)

- (1) Nastavnik razredne i predmetne nastave u saradnji sa pedagogom Centra prati i potiče nadarene učenike, te im organizira dodatni rad prema njihovim sklonostima, sposobnostima i interesima.
- (2) Izuzetno, učeniku koji u prethodnom razredu ostvari odličan opći uspjeh i primjerno vladanje i ostvaruje izuzetne rezultate propisane programom za nadarene učenike, može se odobriti da završi dva razreda u toku jedne školske godine.
- (3) Odluku iz stava (2) ovog člana donosi Nastavničko vijeće Centra.
- (4) Bliži propis o programu za nadarene učenike donosi Nastavničko vijeće Centra uz konsultacije sa vijećem roditelja.

Član 70.
(Učenici s problemima u ponašanju)

- (1) Za učenike s problemima u ponašanju koje utvrdi pedagoško-psihološka služba Centra ili zdravstvena ustanova provodi se odgojno-obrazovna podrška i stručni tretman.
- (2) Vlada preko resornih ministarstava u saradnji sa školama, roditeljima, učenicima, organima lokalne samouprave i nevladinih organizacija promovira i provodi akcione planove za prevencije i odgovarajuće intervencije sa ciljem zajedničkog i organiziranog djelovanja i saradnje u borbi protiv zlostavljanja, zloupotrebe djece i mladih, zloupotrebe droge, alkohola i drugih opijata, te svih drugih pojava koje ugrožavaju zdravlje i život učenika.

- (3) Realiziranjem planova iz stava (2) ovog člana Centar u godišnjem programu rada planira aktivnosti sa ciljem promoviranja i razvijanja partnerstva Centra, roditelja i lokalne sredine, u svim pitanjima od značaja za ostvarivanje odgojno-obrazovne funkcije škole te interesa i potreba škole.
- (4) Način i oblik provođenja odgojno-obrazovne podrške i stručnog tretmana iz stava (1) ovog člana se provodi u skladu sa pravilnikom koji donosi ministar.

Član 71. (Sigurnost i socijalna zaštita učenika)

- (1) Centar, zajedno s ustanovama za socijalnu zaštitu, prati socijalne probleme učenika i poduzima mjere da svaki učenik dobije pomoć i savjet potreban za prevazilaženje takvih problema.
- (2) Centar se obavezuje:
 - a) stvarati uslove za zdrav mentalni i fizički razvoj te socijalnu dobrobit učenika,
 - b) sprječavati neprihvatljive oblike ponašanja,
 - c) brinuti se o sigurnosti učenika,
 - d) osigurati uslove za uspješnost svakog učenika u učenju i vladanju,
 - e) pratiti zdravstveno stanje učenika dok boravi u školi i o tome obavještavati ljekare primarne zdravstvene zaštite i roditelje,
 - f) voditi evidenciju o neprihvatljivim oblicima ponašanja učenika u skladu s propisom koji donosi ministar i
 - g) pružati savjetodavni rad učenicima.
- (3) Tokom boravka učenika u Centru može se organizirati ishranu učenika u skladu s Pravilnikom o ishrani u školama koji, uz konsultacije s Ministarstvom zdravstva Kantona Sarajevo, donosi ministar.
- (4) Težina školske torbe određena je pedagoškim standardima i normativima.
- (5) Centar ima obavezu praćenja i provođenja odredbe iz stava (4) ovog člana.

Član 72. (Prava i obaveza zaštite prava učenika)

- (1) Centar je obavezna na početku školske godine upoznati učenike i roditelje učenika s njihovim pravima, dužnostima, obavezama i odgovornostima utvrđenim ovim pravilima, kao i o nadležnostima određenih institucija za rješavanje problema.
- (2) Svi učesnici odgojno-obrazovnog procesa dužni su preduzimati mjere zaštite prava učenika, te o svakom kršenju tih prava, posebno o oblicima tjelesnog ili duševnog nasilja, spolne zlopotrebe, zanemarivanja ili nemarnog postupanja, zlostavljanja ili izrabljivanja učenika, odmah obavijestiti direktora koji je dužan postupiti u skladu sa zakonom.
- (3) U Centru se ne dozvoljava bilo koji oblik zastrašivanja, zlostavljanja, fizičkog kažnjavanja, vrijeđanja, ponižavanja, degradiranja ili bilo kojeg oblika ponašanja koji narušava zdravlje učenika.
- (4) U slučaju sukoba prava, prednost se daje onom pravu, tumačenju ili djelovanju koje će najviše koristiti interesu djeteta.

- (5) Bliži propis o načinu postupanja lica iz stava (2) ovog člana u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima, propisuje ministar.
- (6) Centar je obavezan postupati u skladu sa Smjernicama za postupanje u slučajevima nasilja nad djecom u Bosni i Hercegovini.

Član 73. (Vijeće učenika)

- (1) U Centru se osniva vijeće učenika koje čine predstavnici učenika svakog odjeljenja škole. Uloga vijeća učenika je:
 - a) promoviranje interesa Centra u zajednici na čijem području se nalazi Centra,
 - b) prezentiranje stavova učenika Nastavničkom vijeću,
 - c) podsticanje angažiranosti učenika u radu Centra,
 - d) informiranje Školskog odbora o svojim stavovima, kada ocijeni da je to potrebno ili po zahtjevu Školskog odbora, o svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje Centrom.
- (2) Detaljni propisi o načinu izbora, djelokrugu rada i funkcioniranju vijeća učenika, kao i druga prava i obaveze učenika u radu uređuju se Pravilima Centra.

Član 74. (Status učenika srednje škole)

- (1) Status učenika srednje škole stiče se upisom u srednju školu Centra.
- (2) Redovni učenik ima pravo i obavezu da redovno pohađa nastavu i izvršava školske obaveze, da se ponaša u skladu sa školskim propisima i da se odgovorno odnosi prema imovini škole, drugim učenicima, nastavnicima i drugim radnicima škole.
- (3) Upis u srednju školu Centra se vrši u skladu sa kriterijima koje na prijedlog Ministra utvrđuje Vlada.
- (4) Učenik može steći izuzetan status učenika paralelno upisujući i neko drugo zanimanje, u istoj ili u drugoj srednjoj školi, te steći drugo zanimanje polažući razliku predmeta u odnosu na novi Nastavni plan i program po kojem se redovno obrazuje.
- (5) Razliku predmeta iz stava (3) ovog člana utvrđuje Nastavničko vijeće Centra, cijeneći podudarnost nastavnih planova i programa škole koju učenik redovno pohađa i škole u kojoj je stekao izuzetan status.

Član 75. (Upis redovnih učenika srednje škole)

- (1) Školski odbor utvrđuje prijedlog plana upisa učenika u prvi razred srednje škole i dostavlja ga Ministarstvu.
- (2) Upis učenika u srednju školu za stručno obrazovanje i obuku – tehničke i stručne, vrši se na osnovi kriterija koje donosi Vlada Kantona.

Član 76.
(Uslovi za upis redovnih učenika)

- (1) Učenici se upisuju u prvi razred na osnovu javnog konkursa koji se objavljuje najkasnije dva mjeseca prije početka školske godine.
- (2) Konkurs za upis redovnih učenika u prvi razred sadrži:
 - a) konačan broj kandidata po školama i zanimanjima i
 - b) kriterije za upis učenika u prvi razred koji obavezno reguliraju žalbeni postupak.
- (3) Elemente iz stava (2) ovog člana utvrđuje Vlada na prijedlog Ministarstva pri čemu će uzeti u obzir mišljenje udruženja poslodavaca i stanje na tržištu rada i isti se može mijenjati samo uz saglasnost Vlade.
- (4) Pravo upisa u prvi razred srednje škole Centra u statusu redovnog učenika imaju kandidati koji pored ostalih uslova iz ovog zakona ispunjavaju uslove da do kraja tekuće godine ne navršavaju 22 godine života.
- (5) Centar je dužan dostaviti izvještaj o upisu učenika u prvi (I)razred u roku od tri dana po okončanju upisa.

Član 77.
(Upis učenika srednje škole)

- (1) U srednju školu Centra učenici se upisuju na osnovu svjedodžbe o završenoj osnovnoj školi i na osnovu rješenja nadležnog centra za socijalni rad.
- (2) Ukoliko učenik ne posjeduje rješenje iz stave (1) ovog člana upisuje se na osnovu odluke Nastavničkog vijeća, a na prijedlog stručnog tima Centra.

Član 78.
(Nastava za učenike osnovne škole koji započinju, odnosno nastavljaju obrazovanje u Kantonu)

- (1) Učenici, državljani Bosne i Hercegovine, koji su dio osnovnog obrazovanja završili u Bosni i Hercegovini izvan Kantona, upisuju se u odgovarajući razred i nastavljaju obrazovanje pod istim uslovima kao i učenici s područja Kantona, uz obavezu polaganja razlike predmeta nakon obavljene ekvivalencije.
- (2) Državljanima Bosne i Hercegovine koji su dio osnovnog obrazovanja stekli u inostranstvu, te stranim državljanima i osobama bez državljanstva, omogućit će se obrazovanje u odgovarajućem razredu škole uz obavezu provođenja ekvivalencije svjedodžbi kroz odgovarajuća dokumenta na osnovu kojih se upisuju u skladu sa zakonom.
- (3) Strani državljani i lica bez državljanstva imaju pravo na osnovni odgoj i obrazovanje u skladu sa važećim propisima, u skladu sa konvencijama i sporazumima koje je Bosna i Hercegovina zaključila sa drugim zemljama ili međunarodnim organizacijama, kada se može osnovano zaključiti da će takve osobe u Bosni i Hercegovini boraviti više od tri mjeseca.

Član 79.
(Nastava za učenike srednje škole koji započinju, odnosno nastavljaju obrazovanje u Kantonu)

- (1) Državljeni Bosne i Hercegovine koji su dio srednjeg obrazovanja stekli u inostranstvu, te strani državljani, ili lica bez državljanstva, mogu se obrazovati u srednjoj školi uz obavezu provođenja nostrifikacije i ekvivalencije svjedodžbi na osnovu kojih se upisuju, u skladu sa zakonom.
- (2) Ako se prilikom ekvivalencije svjedodžbi utvrdi da program u inostranstvu ne odgovara nastavnim planovima i programima srednje škole, utvrđuje se obaveza polaganja razlike predmeta, koju utvrđuje Nastavničko vijeće Centra.
- (3) Lica iz stave (1) koja su osnovno obrazovanje stekla u inostranstvu, mogu se obrazovati u srednjoj školi uz obavezu provođenja nostrifikacije svjedodžbi na osnovu kojih se upisuju.

Član 80.
(Nastavak obrazovanja započetog u inostranstvu)

- (1) Učenik koji je dio obrazovanja stekao izvan Bosne i Hercegovine može podnijeti zahtjev za upis u srednju školu Centra uz ispunjenje uslova iz člana 11. Zakona.
- (2) Nastavničko vijeće Centra u svakom konkretnom slučaju cijeni osnovanost zahtjeva i mogućnost upisa, o čemu donosi odgovarajuću odluku.
- (3) Na zahtjev iz stava (1) ovog člana, srednja škola je obavezna donijeti pozitivnu odluku kojom se zahtjev prihvata, ukoliko je verificirana za isto ili srodno zanimanje i ukoliko prijem učenika ne dovodi do kršenja Pedagoških standarda i normativa u dijelu kojim se propisuje broj učenika u odjeljenju.
- (4) Ukoliko Nastavničko vijeće Centra donese negativnu odluku kojom se zahtjev iz stava (1) ovog člana odbija, obavezno je istu dostaviti podnosiocu zahtjeva, Ministarstvu i Prosvjetnoj inspekciji.

Član 81.
(Obrazovanje nacionalnih manjina)

- (1) Državljanima Bosne i Hercegovine koji se smatraju pripadnicima nacionalne manjine, prema definiciji iz Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 56/08) u Školi bit će osigurana nastava iz njihovog maternjeg jezika na tom jeziku.
- (2) Lice na koje se primjenjuje stav (1) ovog člana koje želi pohađati nastavu iz svog maternjeg jezika na tom jeziku, pri upisu će obavijestiti Centar da je pripadnik manjine, i Centar će to prihvatiti kao činjenicu bez daljnjih provjera ili dokaza.
- (3) Nastava maternjeg jezika iz stava (2) ovog člana može se odvijati u razredu, zasebnom razredu, grupi ili pojedinačno, ukoliko se za tu nastavu prijavi najmanje deset učenika iz svih odjeljenja jednog razreda. Nastava može biti organizirana u matičnoj školi, a ako to nije moguće nastava se organizira za više škola ili za nivo Kantona na za to odgovarajućem mjestu.
- (4) Lice zaduženo za nastavu, ukoliko nema profil i stručnu spremu za nastavnika tog jezika, mora imati najmanje VI stepen stručne sprema ili završen prvi ciklus Bolonjskog visokoobrazovanog procesa i odgovarajuće znanje tog jezika, kojim se osigurava da ga može predavati uz odgovarajući standard.
- (5) Ministarstvo donosi nastavni plan i program za nastavu iz maternjeg jezika

pripadnika nacionalnih manjina uz konsultaciju sa Vijećem nacionalnih manjina Kantona Sarajevo i osigurava nastavni materijal za takvo obrazovanje. Nastavni materijal odgovara potrebama manjine i uključuje sadržaje iz književnosti, historije, geografije i kulture te manjine.

Član 82. (Vanredni učenici srednje škole)

- (1) Prijem zahtjeva i upis vanrednih učenika za prekvalifikaciju, polaganje predmetnih, dopunskih, završnih i maturalnih ispita će se vršiti najkasnije 45 dana prije početka svakog ispitnog roka, utvrđenog ovim zakonom i odgovarajućim pravilnikom.
- (2) Prijem zahtjeva za upis vanrednih učenika za polaganje razrednih ispita vršit će se najkasnije do 30. septembra tekuće školske godine.
- (3) Status vanrednog učenika stiče se upisom u srednju školu.
- (4) Izuzetno, redovni učenik, u toku školske godine može, konačnom odlukom nastavničkog vijeća, odnosno školskog odbora, promijeniti status u vanrednog kao alternativa najtežoj odgojno- disciplinskoj mjeri ili zaštita najboljeg interesa učenika i srednje škole.
- (5) Vanredni učenici obavezni su pohađati instruktivno-konsultativnu nastavu. Fond časova ove nastave za svaki predmet pojedinačno utvrđuje se odlukom nastavničkog vijeća u skladu sa relevantnošću predmeta za određeno zanimanje i u ukupnom zbiru ne može biti manji od 15 % fonda časova propisanog nastavnim planom i programom za predmete koje je kandidat obavezan polagati.
- (6) Srednja škola organizira u toku školske godine tri redovna ispitna roka (januarsko-februarski, junski i augustovsko-septembarski ispitni rok), a po potrebi i jedan vanredni rok koji utvrđuje Nastavničko vijeće Centra o čemu najkasnije 15 dana prije početka ovog ispitnog roka obavještava Ministarstvo i Prosvjetnu inspekciju.
- (7) U slučajevima nepravilnosti polaganja ispita za vanredne učenike koje utvrdi Nastavničko vijeće, Prosvjetna inspekcija ili direktor Centra poništava ispit.
- (8) Bliže propise o upisu, organizaciji nastave i polaganju ispita za vanredne učenike donosi ministar.

Član 83. (Učenici srednje škole sa specijalnim statusom)

- (1) Redovni učenici u srednjoj školi mogu imati specijalni status.
- (2) Specijalni status iz stava (1) ovog člana mogu ostvariti učenici koji su proglašeni perspektivnim i vrhunskim sportistima, izuzetnim umjetničkim talentima i nadarenim učenicima s vrhunskim rezultatima na kantonalnom, federalnom, državnom ili međunarodnom takmičenju.
- (3) Srednja škola dodjeljuje specijalni status na osnovu odluke Ministarstva kulture i sporta Kantona o proglašenju učenika perspektivnim ili vrhunskim sportistom, odnosno odluke Ministarstva o proglašenju učenika izuzetnim talentom i nadarenim učenikom, u skladu sa ostvarenim rezultatima.
- (4) Specijalni status se potvrđuje odlukom Nastavničkog vijeća Škole, a na osnovu kriterija koje donosi Vlada.
- (5) Na osnovu odluke iz stava (4) ovog člana, učenicima sa specijalnim statusom će se odobriti dugoročno ili kratkoročno odsustvovanje sa nastave radi pripremanja i učešća na takmičenjima.

- (6) Učenicima sa specijalnim statusom bit će omogućeno da završe odgovarajući razred putem praćenja nastave i ocjenjivanja, odnosno organiziranjem instruktivno-konsultativne nastave i polaganja predmetnih ispita u toku školske godine.

Član 84.
(Predmetni i razredni ispit)

- (1) Redovan učenik koji iz opravdanih razloga (bolest u dužem periodu i u drugim opravdanim slučajevima) nije mogao redovno pohađati nastavu i nije mogao biti ocijenjen iz jednog ili više predmeta, polaže predmetni ili razredni ispit.
- (2) Nastavničko vijeće Centra može uputiti učenika na razredni, odnosno predmetni ispit ukoliko učenik izostane više od 1/5 ukupnog fonda nastavnih časova predviđenih nastavnim planom i programom, odnosno više od 1/5 godišnjeg fonda nastavnih časova iz određenog predmeta, a za učenike osnovne škole ako je izostao sa nastave u određenoj razredu 1/3 od ukupnog fonda nastavnih časova predviđenih nastavnim planom i programom.
- (3) Redovan učenik iz st. (1) i (2) ovog člana podnosi Nastavničkom vijeću Centra molbu sa dokazima o opravdanosti razloga nepohađanja nastave, koje u svakom konkretnom slučaju donosi odluku, vodeći računa o najboljem interesu učenika.
- (4) Iz odredbi st. (1), (2) i (3) ovog člana izuzimaju se učenici sa specijalnim statusom.
- (5) Pravilnik o praćenju i pravdanju izostanaka učenika donosi ministar.

Član 85.
(Prestanak statusa redovnog učenika srednje škole)

- (1) Status redovnog učenika prestaje završetkom srednje škole.
- (2) Učenik gubi status redovnog učenika u svim srednjim školama kada sa uspjehom ne završi razred nakon što je iskoristio prava iz člana 80. Zakona.
- (3) Status redovnog učenika u srednjoj školi za tekuću školsku godinu prestaje:
- a) ispisivanjem iz srednje škole,
 - b) isključenjem iz srednje škole,
 - c) napuštanjem srednje škole i
 - d) promjenom statusa, ako redovni učenik, u toku školske godine konačnom odlukom Nastavničkog vijeća Centra, odnosno školskog odbora Centra, promijeni status u vanrednog kao alternativa najtežoj odgojno- disciplinskoj mjeri ili zaštita najboljeg interesa učenika i Centra.

Član 86.
(Ponavljanje razreda)

Redovan učenik u toku ukupnog srednjoškolskog obrazovanja ima pravo dva puta ponavljati razred, s tim da isti razred može ponoviti samo jedanput.

Član 87.
(Preusmjeravanje učenika srednje škole)

- (1) Redovan učenik koji je tokom ukupnog dotadašnjeg srednjeg obrazovanja u učenju postigao uspjeh najmanje 4,00 i ima primjerno vladanje ima pravo podnijeti

zahtjev za preusmjerenje na obrazovanje za zanimanje koje izabere, u istoj ili drugoj srednjoj školi.

- (2) Ukoliko u toku obrazovanja učenik zaostaje u savladavanju nastavnih sadržaja ili ne završi razred može se, uz njegov i pristanak roditelja ili staratelja, preusmjeriti na obrazovanje za zanimanje sa jednostavnijim programom.
- (3) Odluku za učenike iz st. (1) i (2) ovog člana donosi Nastavničko vijeće Centra, posebno uzimajući u obzir Pedagoške standarde i normative.
- (4) Na odluku Nastavničkog vijeća Centra može se izjaviti žalba Školskom odboru Centra, a odluka Školskog odbora Centra je konačna.
- (5) Preusmjeravanje iz st. (1) i (2) ovog člana podrazumijeva obavezu učenika da polaže razliku predmeta, koju utvrđuje Nastavničko vijeće Centra.
- (6) Polaganje dopunskih ispita, kao posljedica promjene zanimanja u toku redovnog školovanja, tretira se kao vanredno školovanje.

Član 88. (Ispisivanje učenika srednje škole)

- (1) Učenik se može ispisati iz srednje škole:
 - a) kada iz objektivnih razloga mora prekinuti obrazovanje,
 - b) kada prelazi u drugu srednju školu i
 - c) u drugim opravdanim slučajevima koje propisuje ministar.
- (2) Učenik iz stava (1) ovog člana može se ispisati iz srednje škole najkasnije dva mjeseca prije završetka nastave u drugom polugodištu.
- (3) Maloljetnog učenika ispisuju roditelji ili staratelji, a punoljetni učenik ispisuje se sam, uz obavezu Centra da pismeno obavijesti roditelja ili staratelja o ispisu učenika.
- (4) Pravo ispisa iz srednje škole, učenik koji ne nastavlja obrazovanje u drugoj školi, može koristiti najviše tri puta, nakon čega gubi pravo na redovno obrazovanje.
- (5) Centar ispisanim učenicima izdaje uvjerenje o uspjehu postignutom u toku školske godine do dana ispisa.

Član 89. (Isključenje učenika srednje škole)

- (1) Učenik se isključuje iz srednje škole kada:
 - a) neopravdano izostane s nastave duže od 30 nastavnih časova,
 - b) neopravdano izostane 25 nastavnih časova i učini teži disciplinski prekršaj ili
 - c) učini disciplinski prekršaj za koji je pravilima Centra predviđena mjera isključenja.
- (2) Učenik koji je isključen iz Centra može nastaviti školovanje u drugoj srednjoj školi analognom primjenom rješenja iz člana 81. i 83. Zakona.
- (3) Odluku o isključenju učenika iz stava (1) ovog člana donosi Nastavničko vijeće Centra.
- (4) Na odluku iz stava (3) ovog člana dopuštena je žalba u roku od tri dana od dana dostavljanja odluke. Školski odbor Centra je obavezan donijeti rješenje po žalbi u roku od sedam dana od dana prijema žalbe.

Član 90.
(Napuštanje srednje škole)

- (1) Smatra se da je učenik napustio srednju školu ukoliko u kontinuitetu izostane duže od dvije radne sedmice, a o razlogu izostanka srednja škola ne bude obaviještena.
- (2) Centar je obavezna pismenim putem obavijestiti roditelje ili staratelje učenika iz stava (1) ovog člana o kontinuiranom izostajanju učenika nakon izostajanja u trajanju od jedne radne sedmice.
- (3) Odluku o napuštanju srednje škole donosi Nastavničko vijeće Centra.
- (4) Na odluku iz stava (3) ovog člana dopuštena je žalba u roku od tri dana od dana dostavljanja odluke. Školski odbor Centra je obavezan donijeti rješenje po žalbi u roku od sedam dana od dana prijema žalbe.

Član 91.
(Praćenje razvoja učenika)

- (1) Centar je obavezan da u toku obrazovanja sistematično prati razvoj učenika, njegove sklonosti i sposobnosti i vrednuje rezultate njegovog rada.
- (2) Učenik koji iz zdravstvenih razloga ne može učestvovati u nekoj fizičkoj aktivnosti ili vježbi, ili ako bi takva vježba mogla ugroziti njegovo zdravlje, bit će privremeno ili trajno izuzet iz takvih aktivnosti.
- (3) Odluku o izuzimanju učenika iz određenih aktivnosti na period duži od dvije sedmice donijet će Nastavničko vijeće Centra na preporuku nadležne zdravstvene ustanove.

Član 92.
(Upisivanje klauzule na poleđini svjedodžbe za učenike srednje škole)

Učeniku kome je prestao status redovnog učenika zbog ispisa, isključenja, napuštanja srednje škole ili promjenom statusa, razrednik upisuje na poleđini svjedodžbe klauzulu o ispisu, isključenju ili napuštanju, odnosno promjeni statusa.

Član 93.
(Ocjenjivanje učenika srednje škole)

- (1) Srednja škola vrednuje i ocjenjuje svakog učenika u smislu uspjeha u nastavi i napredovanja, kao i ponašanja i discipline.
- (2) Redovno ocjenjivanje je brojčano.
- (3) Brojčane ocjene su: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan (1).
- (4) Ocjenjivanje je javno i kontinuirano.
- (5) Prilikom ocjenjivanja u odjeljenjsku knjigu, uz brojčanu ocjenu upisuje se i datum.
- (6) Zaključna ocjena iz svakog predmeta pojedinačno se izvodi na polugodištu i na kraju nastavne, odnosno školske godine.
- (7) Učenici sa posebnim obrazovnim potrebama koji ne mogu biti ocijenjeni na redovan način izuzimaju se iz st. (2), (3), (4), (5) i (6) ovog člana. Ovi učenici ocjenjuju se u skladu sa stavom (1) ovog člana i skladu sa njihovim sposobnostima.
- (8) Učenici iz stava (7) ovog člana dobijaju pismeni godišnji izvještaj koji opisuje

rezultate učenika u odnosu na ciljeve iz plana, umjesto godišnje svjedodžbe sa ocjenama.

- (9) Bliži propis, odnosno kriterije o napredovanju, vrednovanju i ocjenjivanju učenika donosi ministar.

Član 94. (Pedagoški karton)

- (1) Pedagoški karton svakog učenika vodi pedagoška služba, a formira se na osnovu mišljenja pedagoga, psihologa, razrednika, stručnih organa i opisuju napredovanje, sklonosti, posebne osobine i druge relevantne podatke o učeniku, na obrascu koji propisuje ministar uz zaštitu ličnih podataka u skladu sa Zakonom o zaštiti ličnih podataka ("Službeni glasnik BiH", br. 49/06, 76/11 i 89/11).
- (2) Pri prelasku iz jedne škole u drugu, škola je obavezna uz prevodnicu dostaviti i pedagoški karton školi u koju učenik prelazi.
- (3) Škola je obavezna, na zahtjev punoljetnog učenika ili roditelja, odnosno roditelja/staratelja učenika, omogućiti uvid u pedagoški karton ili isti izdati.

Član 95. (Elementi zaključivanja ocjena i opšteg uspjeha)

- (1) Prilikom zaključivanja ocjena iz nastavnih predmeta, pored numeričkih ocjena koje je učenik imao tokom godine, uzima se u obzir i nastavnikova pedagoška procjena napredovanja, rada i zalaganja učenika, te ne predstavlja aritmetičku sredinu numeričkih ocjena.
- (2) Opći uspjeh učenika utvrđuje se na osnovu zaključnih ocjena iz svih nastavnih predmeta na kraju oba polugodišta.
- (3) Za učenike upućene na popravni ispit, opći uspjeh se utvrđuje na način iz stava (2) ovog člana, nakon obavljenih ispita.
- (4) Nastavničko vijeće Centra sredinom oba polugodišta analizira realizaciju nastavnog plana i programa, sa osvrtom na kontinuitet ocjenjivanja.

Član 96. (Prigovor na zaključnu ocjenu)

- (1) Ocjenu iz nastavnih predmeta na kraju svakog polugodišta obavezno zaključuje i učenicima javno u odjeljenju saopštava predmetni nastavnik.
- (2) Učenik i njegovi roditelji, odnosno staratelji imaju pravo prigovora na zaključnu pojedinačnu ocjenu na kraju nastavne godine.
- (3) Prigovor se podnosi odjeljenjskom vijeću, u roku od dva dana od dana saopštavanja ocjene, u skladu sa stavom (1) ovog člana. Prigovorom se može tražiti i izuzeće predmetnog nastavnika u vezi sa stavom (7) ovog člana.
- (4) Odjeljenjsko vijeće obavezno je svaki prigovor na prvoj narednoj sjednici razmotriti i o istom sačiniti mišljenje.
- (5) Odjeljenjsko vijeće odmah dostavlja prigovor i mišljenje nastavničkom vijeću na odlučivanje.
- (6) Nastavničko vijeće Centra obavezno je da u roku od tri dana od dana dostavljanja prigovora i mišljenja iz stava (5) ovog člana donese odgovarajuću odluku.
- (7) Ako Nastavničko vijeće Centra donese odluku o usvajanju prigovora, koja

podrazumijeva potrebu provjere znanja učenika, ono imenuje i komisiju za provjeru znanja.

- (8) Komisija iz stava (7) ovog člana obavezna je izvršiti provjeru znanja učenika u roku od dva dana od dana donošenja odluke.
- (9) Ocjena komisije je konačna.
- (10) Ako Nastavničko vijeće Centra donese odluku o odbijanju prigovora, ista je konačna.

Član 97.

(Opći uspjeh učenika srednje škole)

- (1) Učenik je ostvario pozitivan opći uspjeh na kraju polugodišta, odnosno na kraju školske godine, ukoliko niti iz jednog predmeta nema zaključnu ocjenu nedovoljan (1).
- (2) U svjedodžbe i druge dokumente u koje se upisuje opći uspjeh učenika, pored ocjene odličan, vrlo dobar, dobar i dovoljan upisuje se i prosječna ocjena općeg uspjeha zaokružena na dvije decimale.
- (3) Nakon zaokruživanja prosječne ocjene u skladu sa stavom (2) ovog člana učenik je završio razred sa:
 - a) odličnim uspjehom ako je postigao prosječnu ocjenu najmanje 4,50,
 - b) vrlo dobrim uspjehom ako je postigao prosječnu ocjenu od 3,50 do 4,49,
 - c) dobrim uspjehom ako je postigao prosječnu ocjenu od 2,50 do 3,49,
 - d) dovoljnim uspjehom ako je postigao prosječnu ocjenu od 2,0 do 2,49.
- (4) Učenik nije završio razred ako na kraju školske godine ima jednu ili više zaključnih ocjena nedovoljan (1).

Član 98.

(Popravni ispit i ponavljanje razreda učenika srednje škole)

- (1) Učenik koji na kraju nastavne godine ima jednu ili dvije zaključne ocjene nedovoljan (1) upućuje se na popravni ispit.
- (2) Učenik koji na kraju nastavne godine ima tri ili više zaključnih ocjena nedovoljan (1) upućuje se da ponovi razred, ukoliko ne gubi status redovnog učenika.

Član 99.

(Vladanje učenika srednje škole)

- (1) Vladanje učenika ocjenjuje se na osnovu redovnosti pohađanja nastave i poštivanja učeničkih dužnosti propisanih Pravilima Centra.
- (2) Ocjene iz vladanja su: primjerno, vrlo dobro, dobro, zadovoljava i loše.
- (3) Ocjene iz vladanja utvrđuje odjeljenjsko, odnosno Nastavničko vijeće Centra na prijedlog razrednika, na kraju prvog polugodišta i na kraju nastavne godine.

Član 100.

(Završavanje dva razreda u toku jedne školske godine)

- (1) Izuzetno, učeniku koji u prethodnom razredu ostvari odličan opći uspjeh sa prosječnom ocjenom 5,00 i ima primjerno vladanje može se na lični zahtjev, odnosno na zahtjev roditelja ili staratelja odobriti da završi dva razreda u toku jedne školske godine.
- (2) Odluku o zahtjevu iz stava (1) ovog člana donosi Nastavničko vijeće Centra.

Član 101.
(Ocjenjivanje znanja učenika osnovne škole)

- (1) Ocjenjivanje od prvog do devetog razreda vrši se javno i kontinuirano, brojčanim i opisnim ocjenama.
- (2) Opisno ocjenjivanje primjenjuje se samo u prvom razredu na osnovu definiranih ishoda pojedinih predmeta definiranih nastavnim planom i programom.
- (3) Za učenike od drugog razreda brojčana zaključna ocjena iz svakog predmeta pojedinačno izvodi se na kraju prvog polugodišta i na kraju školske godine.
- (4) Brojčane zaključne ocjene su: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan (1).
- (5) Pored ocjena, evidentiraju se i karakteristike učenika vezane za njihovo napredovanje, sklonosti, sposobnosti, vrline, karakteristike ličnosti, ali i probleme, teškoće, slabosti, posebne osobine i slično, u pisanoj formi na kraju školovanja, odnosno uz prepis ocjena uz zaštitu ličnih podataka u skladu sa Zakonom o zaštiti ličnih podataka.
- (6) Karakteristike iz stava (5) ovog člana evidentiraju se u pedagoški karton učenika, kojeg osnovna škola prosljeđuje srednjoj školi u koju se upisao učenik nakon informacije o upisu i zahtjeva te škole.
- (7) Ocjena iz određenog predmeta isključivo se tiče obrazovnog dijela.
- (8) Bliže propise o praćenju, vrednovanju i ocjenjivanju učenika donosi ministar.

Član 102.
(Ocjene iz vladanja)

- (1) Od početka IV razreda do kraja školovanja ocjenjuje se i vladanje učenika.
- (2) Ocjene iz vladanja su: primjerno, vrlo dobro, dobro, zadovoljava i loše.
- (3) Ocjenu iz vladanja u razrednoj nastavi utvrđuje nastavnik razredne nastave, odjeljensko vijeće, Nastavničko vijeće Centra i direktor, a u predmetnoj nastavi razrednik, odjeljensko vijeće na prijedlog razrednika, direktor na prijedlog odjeljenskog vijeća i Nastavničko vijeće Centra na prijedlog direktora.
- (4) U javne dokumente u koje se upisuje opći uspjeh učenika, upisuje se i ocjena iz vladanja.

Član 103.
(Zaključivanje ocjena za učenike osnovne škole)

- (1) Opći uspjeh učenika i rezultati postignuća učenika iz nastavnih predmeta utvrđuju se na kraju svakog polugodišta.
- (2) Opći uspjeh učenika utvrđuje se na osnovu zaključenih ocjena iz svih nastavnih predmeta koji se ocjenjuju brojčano.
- (3) Ocjenu iz nastavnih predmeta na kraju svakog polugodišta obavezno zaključuje i učenicima javno u odjeljenju saopćava predmetni nastavnik, a u slučaju njegove spriječenosti nastavnik kojeg ovlasti direktor.
- (4) Direktor škole sredinom oba polugodišta vrši analizu realizacije nastavnog plana i programa, s osvrtom na postignuća učenika i kontinuitet u ocjenjivanju i prezentira je Nastavničkom vijeću Centra.
- (5) Učenik je ostvario pozitivan opći uspjeh na kraju polugodišta, odnosno na kraju školske godine, ukoliko iz pojedinačnih predmeta nema ocjenu nedovoljan (1).

- (6) Učenik je završio razred:
- a) odličnim uspjehom ako je postigao srednju ocjenu najmanje 4,50
 - b) vrlo dobrim uspjehom ako je postigao srednju ocjenu najmanje 3,50
 - c) dobrim uspjehom ako je postigao srednju ocjenu najmanje 2,50
 - d) dovoljnim uspjehom ako je postigao srednju ocjenu najmanje 2,00.
- (7) U javne dokumente u koje se upisuje opći uspjeh učenika, pored ocjene odličan, vrlo dobar, dobar i dovoljan, upisuje se i prosječna ocjena općeg uspjeha zaokružena na dvije decimale.

Član 104.

(Prevođenje učenika osnovne škole u naredni razred i ponavljanje razreda)

- (1) Učenik nije s uspjehom završio razred ako na kraju školske godine ima zaključnu ocjenu nedovoljan (1).
- (2) Učenici I razreda čija postignuća na osnovu opisnog ocjenjivanja na kraju nastavne godine nisu zadovoljavajuća, odnosno učenici II i III razreda koji na kraju nastavne godine imaju jednu ili više ocjena nedovoljan (1) prevode se u naredni razred.
- (3) Učenik iz stava (2) ovog člana koji po treći put stekne uslov za prevođenje u naredni razred ponavlja razred koji je posljednji pohađao.
- (4) Roditelji učenika iz stava (2) ovog člana mogu zahtijevati da njihovo dijete ponavlja razred bez obzira na sticanje uslova za prevođenje u naredni razred.
- (5) Konačnu odluku o ponavljanju razreda donosi Nastavničko vijeće Centra.
- (6) Učenik IV, V, VI, VII, VIII i IX razreda redovne škole koji na kraju nastavne godine ima jednu ili dvije ocjene nedovoljan (1) upućuje se na popravni ispit u augustovskom ispitnom roku.
- (7) Učenik koji ne zadovolji na popravnom ispitu ponavlja razred.
- (8) Učenik IV, V, VI, VII, VIII i IX razreda, koji na kraju nastavne godine ima više od dvije ocjene nedovoljan (1), ponavlja razred.
- (9) Učenik završnog razreda koji na kraju nastavne godine ima jednu ocjenu nedovoljan (1) može biti izuzet od odredbe iz stava (6) ovog člana i po vlastitom izboru popravni ispit polagati u junskom ili augustovskom ispitnom roku.
- (10) Učeniku iz stava (9) ovog člana koji se prijavi da popravni ispit polaže u junskom ispitnom roku, škola je dužna organizirati polaganje popravnog ispita. U slučaju da na ovom popravnom ispitu učenik dobije ocjenu nedovoljan (1), upućuje se da ponovi razred.
- (11) Učenik koji je upućen da ponovi određene razrede može zadržati status redovnog učenika do navršene 17. godine života, a u slučaju nemarnog odnosa prema učenju i neprimjerenog ponašanja može, po odluci Nastavničkog vijeća Centra, izgubiti status redovnog učenika škole s navršениh 15. godina života.

Član 105.

(Izdavanje javnih isprava)

- (1) Na osnovu podataka iz dokumentacije i evidencije Centra, Centar izdaje javne isprave.
- (2) Vjerodostojnost javne isprave potvrđuje se potpisom ovlaštenog lica i ovjerava pečatom.
- (3) Učeniku koji sa uspjehom završi razred, izdaje svjedodžbu o završenom razredu.
- (4) Učeniku koji s uspjehom položi maturu/završni ispit, izdaje se odgovarajuću

diplomu o završenoj srednjoj školi.

(5) Učeniku koji je polagao eksternu maturu izdaje se uvjerenje.

Član 106.

(Vođenje školske dokumentacije i evidencije)

- (1) U Centru se vodi dokumentaciju i evidenciju o odgojno-obrazovnoj djelatnosti.
- (2) Direktor, nastavnici i stručni saradnici obavezni su uredno i blagovremeno voditi dokumentaciju i evidenciju i odgovorni su za ažurnost njihovog vođenja.
- (3) Centar je dužan voditi jedinstvenu bazu podataka u elektronskoj formi.

Član 107.

(Vrsta i način vođenja evidencija)

- (1) U Centru se vodi evidenciju o:
 - a) učeniku,
 - b) uspjehu učenika,
 - c) odgojno-obrazovnom radu,
 - d) radnicima i
 - e) školskom inventaru.
- (2) Evidencija iz stava (1) vodi se u elektronskom i materijalnom obliku.
- (3) Za redovno vođenje evidencije i tačnost podataka odgovoran je direktor Centra.

Član 108.

(Informacioni sistem upravljanja u obrazovanju)

- (1) Evidencija u elektronskom obliku vodi se kroz Informacioni sistem upravljanja u obrazovanju (u daljem tekstu: EMIS), koji uspostavlja i kojim upravlja Ministarstvo, s ciljem efikasnog funkcionisanja odgojno-obrazovnog sistema.
- (2) EMIS je sistem za prikupljanje, obradu i generisanje statističkih izvještaja na nivou osnovnog i srednjeg obrazovanja s ciljem efikasnijeg upravljanja obrazovnim procesom i resursima u Kantonu, a sastoji se od dva nivoa baza podataka:
 - a) školska baza, za čiji rad je zadužena EMIS odgovorno lice u školi koja brine o njegovom funkcionisanju i
 - b) ministarska baza, za čiji rad je zadužena EMIS odgovorno lice u Ministarstvu.
- (3) Obrada ličnih podataka u EMIS sistemu vrši se uz korištenje obaveznih mjera tehničke zaštite, koje uključuju pohranu u bazu podataka i pristup serveru, preko mreže kontrolisane sa firewall-om.
- (4) Podaci o prenosu od udaljenih korisničkih računara do servera i obratno zaštićeni su od prisluškivanja i izmjene. Zaštita se provodi upotrebom kriptografije, upotrebom HTTPS.

Član 109.

(Način prikupljanja podataka za evidenciju - EMIS)

- (1) Lični podaci koji se obrađuju u EMIS-u potiču iz javnih isprava koje se pribavljaju po službenoj dužnosti ili ih dostavljaju roditelji/staratelji i radnici.

- (2) Izuzetno lični podaci koji se obrađuju u EMIS sistemu zavisno od prirode tih podataka mogu biti pribavljeni na propisanom obrascu EMIS, kao izjave i izjašnjenja roditelja/staratelja.
- (3) Na osnovu podataka unesenih u EMIS Centar izdaje javne isprave elektronskim putem.

Član 110.
(Vođenje evidencije)

- (1) Evidencija se vodi na bosanskom/hrvatskom/srpskom jeziku latiničkim pismom u skladu sa zakonom.
- (2) Podaci u EMIS-u ažuriraju se na dan nastanka promjene, a najkasnije u roku od 30 dana od dana nastanka promjene.

Član 111.
(Rokovi čuvanja podataka)

- (1) Lični podaci iz evidencije o učenicima i podaci iz evidencije o uspjehu učenika koji se odnose na zaključne ocjene na kraju školske godine i rezultati na maturi/završnom ispitu čuvaju se trajno.
- (2) Svi ostali podaci čuvaju se deset godina.

Član 112.
(Duplikat svjedodžbi i diploma)

- (1) Na zahtjev učenika, njegovog roditelja, odnosno staratelja, Centar izdaje duplikat svjedodžbe/diplome na propisanom obrascu na osnovu podataka iz matične knjige, a u matičnoj knjizi se obavezno navodi djelovodni broj i datum izdavanja duplikata svjedodžbe.
- (2) Na duplikatu svjedodžbe/diplome obavezno se navodi da se radi o duplikatu, a na poledini se stavlja djelovodni broj, datum izdavanja i pečat Centra kojim se ovjerava potpis direktora.
- (3) Rok za izdavanje duplikata svjedodžbe je sedam dana od dana podnošenja zahtjeva pod uslovom da su u zahtjevu za izdavanje duplikata pored ličnih podataka navedeni i podaci o školskoj godini upisa i godinama pohađanja nastave u Centru.

Član 113.
(Priznanja, pohvale i nagrade)

Učeniku koji postiže izuzetne rezultate u odgojno-obrazovnom procesu, vannastavnim i drugim aktivnostima, Centar može dodjeljivati priznanja, pohvale i nagrade, pod uslovima i na način utvrđen pravilnikom koji donosi Školski odbor na prijedlog Nastavničkog vijeća Centra.

XII ODGOJNO – DISCIPLINSKE MJERE

Član 114. (Prava i dužnosti učenika)

- (1) Učenici ostvaruju prava i dužnosti prema odredbama Zakona, ovih pravila i ostalih normativnih akata Centra.
- (2) Na početku svake školske godine učenici se upoznaju sa njihovim pravima odnosno dužnostima i odgovornostima utvrđenim Zakonom i ovim Pravilima.
- (3) Osnovna prava učenika su:
 - a) pravo na odgoj i obrazovanje,
 - b) jednako pravo pristupa i jednake mogućnosti učešća u obrazovanju,
 - c) pravo na osiguranje jednakih uslova i prilika za dalje obrazovanje,
 - d) pravo da na najbolji način razvija svoje urođene i potencijalne umne, fizičke i moralne sposobnosti,
 - e) pravo da pri bilo kojim pitanjima, koristi i u usmenom i u pismenom izražavanju bilo koji od zvaničnih jezika i zvaničnih pisama Bosne i Hercegovine,
 - f) u svim aktivnostima koje se tiču učenika od primarnog značaja su interesi učenika bez obzira ko ih provodi,
 - g) pravo da obrazovanje u školi bude usmjereno na razvoj ličnosti djeteta, razvoj mentalnih i fizičkih sposobnosti do krajnjih granica,
 - h) pravo da bude zaštićen od bilo kakvog nehumanog, ponižavajućeg postupanja bilo od drugih učenika, nastavnog osoblja i drugih radnika Centra ili trećih lica koja borave u Centru,
 - i) pravo da aktivno učestvuju u odgojno-obrazovnom procesu i redovno pohađaju nastavu svih oblika,
 - j) pravo da predlažu i organizuju proces učenja/podučavanja,
 - k) pravo na slobodu mišljenja,
 - l) pravo da traže objašnjenja pojedinih dijelova nastavne jedinice ili nastavnih jedinica u cjelini,
 - m) pravo na javnost ocjenjivanja i sudjelovanja u ocjenjivanju,
 - n) pravo prigovora na zaključnu ocjenu na kraju školske godine,
 - o) pravo da se osposobe za samostalno učenje,
 - p) pravo da se redovno pripremaju za nastavu i da redovno i sistematski uče,
 - q) pravo da aktivno učestvuju u vannastavnim aktivnostima,
 - r) pravo da osnivaju društva, klubove, sekcije, izdaju listove, organizuju ekskurzije, izlete i sportska takmičenja,
 - s) pravo da koriste i čuvaju opremu i inventar prema njihovoj namjeni,
 - t) druga prava utvrđena Zakonom i normativnim aktima Škole.
- (4) Osnovne dužnosti učenika su:
 - a) da redovno pohađaju nastavu svih vrsta,
 - b) da se redovno pripremaju za nastavu,
 - c) da redovno i sistematski uče,
 - d) da se ponašaju u skladu s ovim Pravilima, Kućnim redom i drugim normativnim aktima Centra,

- e) da redovno pravdaju izostanke sa nastave,
- f) da izvršavaju odluke organa upravljanja i rukovođenja i stručnih organa Centra,
- g) da na nastavu nose potrebne udžbenike i neophodan pribor,
- h) poštuju ličnost drugih učenika, nastavnika i ostalih radnika u Centru i trećih lica koja borave u Centru,
- i) da svojim radom i ponašanjem doprinose afirmaciji Centra i njegovom ugledu,
- j) da su pristojno obučeni,
- k) da rade na usvajanju znanja, vještina i ispravnih vrijednosnih stavova,
- l) da prate sopstveni napredak,
- m) da u postupku ocjenjivanja pokažu svoje stvarno znanje bez korištenja raznih oblika prepisivanja i drugih nedozvoljenih oblika pomoći i samopomoći,
- n) da ne ometaju izvođenje nastave i ne napuštaju čas bez prethodnog odobrenja,
- o) da paze i čuvaju imovinu Centra, učila, nastavna sredstva, opremu itd.,
- p) da aktivno sudjeluju u radu sekcija, klubova, društava i drugih oblika vananstavnih aktivnosti,
- q) da ispunjavaju i druge obaveze utvrđene Zakonom i normativnim aktima Centra.

(5) Učenik Centra u ostvarivanju svojih prava ne smije ugrožavati prava drugih.

Član 115. (Poštivanje prava i obaveza)

- (1) Učenici su dužni savjesno se pridržavati svojih prava i obaveza, te poštivati prava i obaveze drugih učenika, radnika i trećih lica utvrđenih ovim pravilima, Kućnim redom i drugim aktima Centra.
- (2) Učeniku koji učini povredu učeničke dužnosti utvrđenu Zakonom, ovim Pravilima i drugim normativnim aktima Centra, izriče se odgovarajuća odgojno-disciplinska mjera, koja se odnosi na školsku godinu za koju je izrečena i koja se u toku školske godine može i preinačiti.

Član 116. (Postupnost izricanja mjera)

Odgojno-disciplinske mjere izriču se postupno osim kada se radi o teškoj povredi učeničkih dužnosti, o čemu odlučuje Nastavničko vijeće.

Član 117. (Odgovornost učenika)

- (1) Učenik odgovara samo za povredu obaveze koja je u vrijeme izvršenja bila utvrđena Zakonom, ovim pravilima i drugim opštim aktima Centra, a izuzetno i za drugu povredu koja nije predviđena navedenim aktima, ali je njenim činjenjem došlo do ugrožavanja života ili zdravlja trećih lica ili imovine Centra.
- (2) Učenik može odgovarati i materijalno za štetu koju je učinio namjerno ili iz krajnje nepažnje.

- (3) Izricanje odgojno-disciplinske mjere ne smije biti posljedica osvete, zastrašivanja, ponižavanja, zloupotrebe učenika ili povreda njegove ličnosti.
- (4) U jednom vođenom postupku može se izreći samo jedna odgojno-disciplinska mjera.
- (5) Zbog izrečene odgojno-disciplinske mjere učeniku se može uskratiti odlazak na izlet, ekskurziju i slično, o čemu odluku donosi Nastavničko vijeće Centra.

Član 118.
(Utvrđivanje povrede učeničke dužnosti)

- (1) Odgojno-disciplinska mjera ima odgojni karakter i u pravilu se izriče učenicima za slučaj utvrđene povrede učeničkih dužnosti.
- (2) Prije izricanja odgojno-disciplinske mjere, nadležni organ imat će u vidu:
 - a) težinu povrede dužnosti i njene posljedice,
 - b) stepen odgovornosti učenika,
 - c) okolnosti pod kojima je povreda dužnosti učinjena,
 - d) dotadašnji rad i ponašanje učenika,
 - e) druge olakšavajuće i otežavajuće okolnosti.

Član 119.
(Izricanje odgojno-disciplinskih mjera za učenike osnovnih škola)

U toku školske godine učeniku od IV do IX razreda izriču se odgojno-disciplinske mjere za učinjenje povrede učeničke dužnosti.

Član 120.
(Lakše povrede učeničkih dužnosti)

Lakše povrede učeničkih dužnosti su:

- a) nenamjerno zakašnjavanje na nastavu,
- b) neopravdano napuštanje nastave,
- c) nepridržavanje pravila kućnog reda u manjem obimu,
- d) neredovno nošenje školskog pribora i opreme,
- e) nemaran odnos prema učenju i radu u lakšem obliku,
- f) stvaranje loših odnosa između učenika,
- g) metanje drugih učenika u učenju i praćenju nastave,
- h) ometanje nastavnika za vrijeme izvođenja nastave i drugih oblika odgojno-obrazovnog rada, pričanje, dovikivanje, okretanje, šaptanje učeniku koji odgovara,
- i) lakše remećenje reda u svom ili drugom odjeljenju,
- j) lakše remećenje reda na javnim mjestima,
- k) nekorektno ponašanje prema učenicima u odjeljenju,
- l) poticanja drugih učenika na negativno i neprihvatljivo ponašanje,
- m) uništavanje i oštećivanje školske i druge imovine u manjem obimu,
- n) društveno i socijalno neprihvatljivo ponašanje i loše postupanje izvan Centra,
- o) vrijeđanje ugleda nastavnika, učenika i ostalih radnika Centra u lakšem obliku,

- p) u svojstvu dežurnog učenika – redara ne obavještava nastavnike o odsustvu učenika i ne izvršava predviđene obaveze koje ima dežurni učenik-redar,
- q) u svojstvu dežurnog učenika – redara ne prijavljuje svako oštećenje školske ili lične imovine i ne prijavi prije početka nastave uočene nedostatke dežurnom nastavniku ili razredniku,
- r) i druge povrede utvrđene odlukama organa Centra i drugim aktima Centra.

Član 121. (Teže povrede učeničkih dužnosti)

U toku školske godine učeniku se izriču odgojno-disciplinske mjere za učinjene teže povrede učeničkih dužnosti kao što su:

- a) neopravdano izostajanje sa nastave u obimu koji je propisan posebnim aktom ministra,
- b) prepravka podataka u svjedočanstvu, diplomu, đlačkoj knjižici i drugim javnim ispravama koje izdaje škola,
- c) dopisivanje podataka u evidenciji Centra,
- d) krađa imovine Centra, preduzeća, ustanove, učenika ili nastavnika, odnosno radnika Centra,
- e) konzumiranje, podsticanje na konzumiranje, odnosno pomaganje učeniku u upotrebi alkohola ili narkotika,
- f) izazivanje, odnosno učestvovanje u tuči u prostorijama i dvorištu Centra, na praktičnoj nastavi, na ekskurziji ili izletu, te tokom realizacije drugih nastavnih i vannastavnih aktivnosti,
- g) posjedovanje oružja ili hladnog oruđa u prostorijama i dvorištu Centra, na praktičnoj nastavi, na ekskurziji ili izletu, te tokom realizacije drugih nastavnih i vannastavnih aktivnosti,
- h) izazivanje nacionalne, etničke, rasne ili vjerske netrpeljivosti,
- i) zloupotreba korištenja mobilnih telefona i drugih sredstava komunikacije kojima se ometa nastava,
- j) nemaran odnos prema radu, učenju i aktivnostima u Centru,
- k) neprimjeren odnos prema drugim učenicima, nastavnicima i drugim radnicima i imovini Centra,
- l) namjerno uništavanje pedagoške dokumentacije,
- m) zakašnavanje na nastavu koje se neopravdano ponavlja,
- n) javno odbijanje izvršenja naloga direktora i nastavnika,
- o) nedolično ponašanje na ulici i javnom mjestu,
- p) drsko i nepristojno ponašanje prema učenicima, nastavnicima ostalim radnicima i trećim licima,
- q) nanošenje težih tjelesnih povreda učeniku, nastavniku ili drugom radniku Centra, a težina tjelesne povrede se utvrđuje na osnovu ljekarskog nalaza,
- r) ugrožavanje sigurnosti učenika, nastavnika, i drugih radnika i građana,
- s) namjerno nanošenje materijalne štete Centru u većem obimu ili vrijednosti uništavanju školskog inventara i opreme,
- t) netačno davanje podataka o sebi u cilju obmane,
- u) pušenje u objektima i školskom dvorištu Centra,
- v) dolazak u školu u alkoholiziranom stanju i pod djejtvom narkotika,
- w) nepoštivanje odluka organa Centra,
- x) korištenje pejdžera, mobilnog telefona, vokmena i drugih sredstava

- komunikacije i laserske tehnike u Centru, za vrijeme časa i nakon ranijeg upozorenja nastavnika, na način da se javi na poziv, uključi zvučne tonove telefona, snima aparatom ili kamerom učenike ili nastavnike u razredu, snima tok časa i slično,
- y) snimanje kamerom ili mobitelom ili na drugi način bez pristanka učenika, nastavnika, ili drugih radnika Centra, s namjerom da se vrijeđa, ismijava ili izlaže poruzi drugi učenik, nastavnik ili radnika Centra ili prenošenje takvog snimka trećim licima,
 - z) ozbiljni prekršaj učinjeni protiv estetskog i higijenskog izgleda Centra i opreme,
 - aa) unošenje predmeta i stvari koji mogu ugroziti zdravlje i bezbjednost osoblja i učenika škole,
 - bb) dovođenje nepoznatih osoba koje mogu narušavati red i prouzrokovati opasnost za učenike, radnike i treća lica koja se nalaze u prostorijama Centra te nanijeti štetu imovini,
 - cc) prepravljanje podataka na ispričnicama ili ljekarskim uvjerenjima,
 - dd) lažno dojavljivanje postavljanja minsko eksplozivnih sredstava, pomaganje, učešće u navedenim radnjama, te iniciranje lažne dojave i uzbunjivanja,
 - ee) bacanje hrane, predmeta i stvari kroz prozor, u dvorište i na ulicu,
 - ff) narušavanje dostojanstva ličnosti nastavnika, odgajatelja, osoblja Centra i učenika,
 - gg) učešće u kolektivnom bježanju sa časa,
 - hh) potreba mobilnog telefona, elektronskog uređaja i drugog sredstva u svrhu kojom se ugrožavaju prava drugih ili u svrhu prevare u postupku ocjenjivanja,
 - ii) neopravdano odlaženje sa časa sata,
 - jj) javno odbijanje izvršenja dužnosti i odgovornosti koje ima učenik,
 - kk) dozivanje i razgovor sa prozora učionice sa drugim osobama na ulici ili u dvorištu,
 - ll) bezrazložno aktiviranje protivpožarnog aparata,
 - mm) učestvovanje u presretanju učenika Centra i iznuđivanju novca i ličnih stvari,
 - nn) krajnje nemaran odnos prema radu,
 - oo) kontinuirano ponavljanje lakših povreda,
 - pp) druge povrede utvrđene odlukama organa Centra i drugim aktima.

Član 122. **(Odgojno-disciplinske mjere za povrede)**

Odgojno-disciplinske mjere za lakše i teže povrede su:

- a) ukor razrednika, što povlači ocjenu iz vladanja "vrlodobro",
- b) ukor odjeljenjskog vijeća, što povlači ocjenu iz vladanja "dobro",
- c) ukor direktora, što povlači ocjenu iz vladanja "zadovoljava",
- d) ukor Nastavničkog vijeća, što povlači ocjenu iz vladanja "loše",
- e) privremeno udaljavanje iz nastavnog procesa za učenike srednje škole,
- f) isključenje iz srednje škole,
- g) premještanje u drugo odjeljenje za učenike osnovne škole,
- h) premještanje u drugu osnovnu školu na području općine, odnosno kantona.

Član 123.
(Izricanje mjera za lakše povrede)

Odgojno-disciplinske mjere Ukor razrednika i Ukor odjeljenjskog vijeća izriču se učeniku za lakše povrede dužnosti iz člana 120. ovih Pravila, bez vođenja postupka iz ovih Pravila.

Član 124.
(Ukor razrednika)

- (1) Odgojno disciplinska mjera Ukor razrednika izriče se učeniku za povredu dužnosti iz člana 120. ovih pravila, kao i za učinjenih od 6 do 10 neopravdanih izostanaka.
- (2) Odgojno-disciplinsku mjeru iz ovog člana izriče razrednik, o istoj upoznaje učenika i odjeljenje na prvom sastanku odjeljenjske zajednice, a roditelja/staratelja na prvom roditeljskom sastanku, odnosno pismeno obavijesti u njegovom odsustvu.
- (3) Bliže odredbe o povredama discipline, postupku za utvrđivanje disciplinske odgovornosti učenika, ublažavanju i ukidanju izrečene odgojno-disciplinske mjere, uključujući ocjenu iz vladanja koju ista povlači, kao i nadoknadi materijalne štete utvrđuju se pravilnikom koji donosi ministar.

Član 125.
(Ukor Odjeljenjskog vijeća)

- (1) Odgojno-disciplinska mjera Ukor odjeljenjskog vijeća izriče se za lakše povrede dužnosti učenika iz člana 120. ovih pravila, kao i za učinjenih od 11 do 19 neopravdanih izostanaka.
- (2) Odgojno-disciplinsku mjeru iz ovog člana odjeljenjsko vijeće izriče većinom glasova ukupnog broja članova.
- (3) O izrečenoj odgojno-disciplinskoj mjeru iz ovog člana razrednik upoznaje učenika i odjeljenje na prvom sastanku odjeljenjske zajednice, a roditelja/staratelja na prvom roditeljskom sastanku, odnosno aktom obavijesti u njegovom odsustvu.
- (4) Bliže odredbe o povredama discipline, postupku za utvrđivanje disciplinske odgovornosti učenika, ublažavanju i ukidanju izrečene odgojno-disciplinske mjere, uključujući ocjenu iz vladanja koju ista povlači, kao i nadoknadi materijalne štete utvrđuju se pravilnikom koji donosi ministar.

Član 126.
(Ukor direktora)

- (1) Odgojno-disciplinska mjera Ukor direktora izriče se za teže povrede dužnosti učenika iz člana 121. ovih pravila, kao i za učinjenih od 20 do 25 neopravdanih izostanaka.
- (2) O izrečenoj odgojno-disciplinskoj mjeri Ukor direktora razrednik upoznaje učenika i odjeljenje na prvom sastanku odjeljenjske zajednice, a roditelja/staratelja na prvom roditeljskom sastanku, odnosno pismeno obavijesti u njegovom odsustvu.
- (3) Bliže odredbe o povredama discipline, postupku za utvrđivanje disciplinske odgovornosti učenika, ublažavanju i ukidanju izrečene odgojno-disciplinske mjere, uključujući ocjenu iz vladanja koju ista povlači, kao i nadoknadi materijalne štete utvrđuju se pravilnikom koji donosi ministar.

Član 127.
(Evidentiranje odgojno-disciplinskih mjera)

- (1) Odgojno-disciplinske mjere Ukor razrednika, Ukor Odjeljenjskog vijeća i Ukor direktora evidentiraju se u odjeljenjske knjige.

Član 128.
(Ukor Nastavničkog vijeća)

- (1) Odgojno-disciplinske mjere Ukor Nastavničkog vijeća, privremeno udaljavanje iz nastavnog procesa i Isključenje iz škole izriče Nastavničko vijeće posebnim rješenjem, nakon sprovedenog postupka i utvrđene odgovornosti, a rješenje dostavlja učeniku, odnosno njegovom roditelju ili staratelju.
- (2) Odgojno-disciplinska mjera Ukor Nastavničkog vijeća izriče se za teže povrede učeničke dužnosti iz člana 121. ovih pravila ili za ostvarenih 31 i više neopravdanih izostanaka.
- (3) Bliže odredbe o povredama discipline, postupku za utvrđivanje disciplinske odgovornosti učenika, ublažavanju i ukidanju izrečene odgojno-disciplinske mjere, uključujući ocjenu iz vladanja koju ista povlači, kao i nadoknadi materijalne štete utvrđuju se pravilnikom koji donosi ministar

Član 129.
(Privremeno udaljavanje iz nastavnog procesa učenika srednje škole)

- (1) Odgojno-disciplinsku mjeru Privremeno udaljavanje iz nastavnog procesa izriče Nastavničko vijeće posebnim rješenjem nakon sprovedenog postupka i utvrđene odgovornosti i udaljavanje ne može trajati duže od 15 dana od dana donošenja Rješenja.
- (2) Rješenje se dostavlja učeniku, odnosno njegovom roditelju ili staratelju.
- (3) Za vrijeme izrečene mjere privremenog udaljavanja iz nastavnog procesa učenik je dužan da se svaki dana javi pedagogu, psihologu ili socijalnom radniku Centra na razgovor.
- (4) Odgojno disciplinska mjera Privremeno udaljavanje iz nastavnog procesa izriče se za teže povrede učeničke dužnosti.
- (5) Bliže odredbe o povredama discipline, postupku za utvrđivanje disciplinske odgovornosti učenika, ublažavanju i ukidanju izrečene odgojno-disciplinske mjere, uključujući ocjenu iz vladanja koju ista povlači, kao i nadoknadi materijalne štete utvrđuju se pravilnikom koji donosi ministar.

Član 130.
(Isključenje iz srednje škole)

- (1) Odgojno-disciplinska mjera isključenje iz srednje škole izriče se kada učenik:
- a) neopravdano izostane s nastave duže od 30 nastavnih časova,
 - b) neopravdano izostane 25 nastavnih časova i učini teži disciplinski prekršaj iz člana 121. ovih pravila,
 - c) učini disciplinski prekršaj za koji je ovim pravilima predviđena mjera isključenja,

- d) prepravi podatke u svjedočanstvu, diplomi, učeničkoj knjižici i drugim javnim ispravama koje izdaje Centar,
 - e) namjerno uništi pedagošku dokumentaciju Centra, pričini veću materijalnu štetu Centru, preduzeću, ustanovi, učenicima ili nastavnicima, odnosno radnicima Centra,
 - f) posjeduje ili upotrijebi oružje ili hladno oruđe i istim nanese povredu drugom licu u prostorijama i dvorištu Centra, na ekskurziji ili izletu, te tokom realizacije drugih nastavnih i vannastavnih aktivnosti,
 - g) konzumira, podstrekava na konzumiranje, odnosno pomaže učeniku u upotrebi alkohola ili narkotika,
 - h) izaziva nacionalnu, etničku ili vjersku netrpeljivosti u težem obliku,
 - i) snima kamerom ili mobitelom ili na drugi način bez pristanka učenika, nastavnika, ili drugih radnika Centra s namjerom da se vrijeđa, ismijava ili izlaže poruzi drugi učenik, nastavnik, ili radnik Centra ili prenošenje takvog snimka trećim licima,
 - j) ponovo učini težu povredu za koju je učeniku već izrečena odgojno-disciplinska mjera za učinjenu težu povredu,
 - k) izvrši krivično djelo za koje je potvrđena optužnica.
- (2) Na rješenje o izricanju odgojno-disciplinske mjere iz stava (1) ovog člana, učenik, odnosno njegov roditelj ili staratelj može izjaviti žalbu Školskom odboru u roku od tri dana od dana dostavljanja rješenja. Odluku o isključenju učenika iz stava (1) ovog člana donosi nastavničko vijeće.
- (3) Školski odbor je obavezan donijeti rješenje po žalbi u roku od sedam dana od dana prijema žalbe.
- (4) Bliže odredbe o povredama discipline, postupku za utvrđivanje disciplinske odgovornosti učenika, ublažavanju i ukidanju izrečene odgojno-disciplinske mjere, uključujući ocjenu iz vladanja koju ista povlači, kao i nadoknadi materijalne štete utvrđuju se pravilnikom koji donosi ministar.

Član 131. (Odlučivanje po žalbi)

U odlučivanju po žalbi na Rješenje Nastavničkog vijeća Ukori nastavnčkog vijeća i Privremene mjere udaljavanja iz nastavnog procesa, Školski odbor može donijeti odluku kojom:

- a) odbacuje žalbu kao nedopuštenu, neurednu ili neblagovremenu i potvrđuje odluku Nastavničkog vijeća Centra,
- b) odbija žalbu kao neosnovanu i potvrđuje odluku Nastavničkog vijeća Centra,
- c) prihvata žalbu kao osnovanu i vraća istu na ponovni postupak Nastavničkom vijeću Centra,
- d) prihvata žalbu i preinačuje odluku Nastavničkog vijeća Centra i primjenjuje drugu disciplinsku mjeru koju smatra primjerenom.

Član 132. (Odluka Školskog odbora)

- (1) Školski odbor je obavezan donijeti odluku u roku od osam dana od dana prijema žalbe.
- (2) Odluka Školskog odbora je konačna i na istu nije dozvoljena žalba, ali se može

pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom u Sarajevu u roku od 30 dana od dana prijema odluke.

Član 133.

(Pohađanje nastave nakon izricanja mjere isključenje iz srednje škole)

Učeniku kojem je izrečena disciplinska mjera isključenja iz srednje škole, a koji svojim ponašanjem ne ugrožava lica ni imovinu Centra, Centar je obavezan omogućiti pohađanje nastave i nakon izricanja mjere sve dok odluka ne postane konačna.

Član 134.

(Odlaganje izvršenja mjere isključenje iz škole)

- (1) Školski odbor može odložiti izvršenje mjere isključenje iz srednje škole, ako smatra da još nisu iscrpljene sve pedagoške mjere, za određeno vrijeme koje ne može biti kraće od dva mjeseca, računajući od dana izricanja pomenute mjere.
- (2) Smatraće se da ova mjera nije ni učinjena ako se učenik u vremenu za koje je odloženo izvršenje te mjere popravi u učenju i vladanju i ne učini novu povredu dužnosti.

Član 135.

(Izricanje odgojno-disciplinskih mjera)

- (1) Učeniku koji neopravdano izostane sa nastave izriče se odgovarajuća odgojno-disciplinska mjera, koja sobom povlači snižavanje ocjene iz vladanja učenika.
 - a) od 6 do 10 neopravdanih časova izriče se ukor razrednika - vladanje vrlo dobro,
 - b) od 11 do 19 neopravdanih časova izriče se ukor odjeljenjskog vijeća - vladanje dobro,
 - c) od 20 do 25 neopravdanih časova izriče se ukor direktora - vladanje zadovoljava
 - d) od 26 do 30 neopravdanih časova izriče se ukor Nastavničkog vijeća Centra - vladanje loše,
 - e) od 31 i više neopravdanih izostanaka - isključenje iz srednje škole.
- (2) Odgojno-disciplinska mjera odnosi se na školsku godinu za koju je izrečena, a u toku školske godine može se preinačiti.
- (3) Bliže odredbe o povredama discipline, postupku za utvrđivanje disciplinske odgovornosti učenika, ublažavanju i ukidanju izrečene odgojno-disciplinske mjere, uključujući ocjenu iz vladanja koju ista povlači, kao i nadoknadi materijalne štete utvrđuju se pravilnikom koji donosi ministar.

Član 136.

(Postupak za utvrđivanje odgovornosti učenika)

- (1) Sve radnje u postupku utvrđivanja odgovornosti učenika su hitne.
- (2) Svaki učenik i radnik Centra ima pravo i dužnost da podnese prijavu o učinjenoj povredi dežurnom nastavniku, razredniku, ili licu koga ovlasti direktor.

Član 137.
(Pokretanje postupka)

- (1) Razrednik je dužan pokrenuti postupak u roku od tri dana od dana kada sazna za učinjenu povredu učeničke dužnosti.
- (2) Učenik koji je učinio povredu dužnosti učenika, dužan je razredniku dostaviti pismeno izjašnjenje koje se obavezno protokoliše.
- (3) Učenik srednje škole koji je učinio povredu učeničke dužnosti za koju je utvrđena odgojno-disciplinska mjera Privremeno udaljavanje iz nastavnog procesa i isključenje iz srednje škole mora biti saslušan.

Član 138.
(Prijedlog za pokretanje odgojno-disciplinske mjere)

- (1) Prijedlog za izricanje odgojno-disciplinske mjere zbog teže povrede učeničke dužnosti podnosi se u pismenoj formi.
- (2) U prijedlogu se moraju opisati mjesto, vrijeme i način počinjenja povrede dužnosti, neispunjavanja obaveza ili nasilničkog ponašanja.
- (3) Razrednik je dužan pored pismenog izjašnjenja koje daje učenik pribaviti pismeno ili usmeno izjašnjenje o događaju i od svjedoka.
- (4) O svim sprovedenim radnjama razrednik obavezno vodi zapisnik.

Član 139.
(Nadležnost Odjeljenjskog vijeća)

- (1) Razrednik saziva sjednicu odjeljenjskog vijeća, prezentira utvrđene činjenice i iznosi olakšavajuće okolnosti koje idu u prilog učenika.
- (2) Nakon razmatranja odjeljenjsko vijeće može postupak obustaviti, izreći ili predložiti mjeru.
- (3) Podaci o svim provedenim radnjama unose se u zapisnik odjeljenjskog vijeća.
- (4) O pokretanju disciplinskog postupka za učinjenu težu povredu dužnosti, obavještavaju se roditelji, odnosno staratelj učenika pismenim putem ili na drugi adekvatan način, telefonski poziv i sl.

Član 140.
(Zastara vođenja postupka)

- (1) Postupak za utvrđivanje odgovornosti učenika ne može se pokrenuti ni voditi po isteku roka od šest mjeseci od dana kada je učinjena povreda dužnosti učenika.
- (2) Na pokretanje i vođenje postupka i donošenje rješenja o odgojno-disciplinskoj mjeri primjenjuju se odredbe Zakona o upravnom postupku.

Član 141.
(Ublažavanje ili ukidanje izrečene odgojno-disciplinske mjere)

- (1) Organi koji su ovlašteni za donošenje i izvršenje odgojno-disciplinske mjere dužni su nakon izrečene mjere pratiti uspjeh i ponašanje učenika i svojom aktivnosti nastojati da učenik ispravno shvati smisao izrečene mjere.

- (2) Prijedlog za ublažavanje ili ukidanje mjere može pokrenuti učenik odnosno roditelj ili staratelj, razrednik, predmetni nastavnik, odjeljenjsko vijeće ili organ koji je izrekao odgojno-disciplinsku mjeru.
- (3) Po zahtjevu za ublažavanje ili ukidanje izrečene odgojno-disciplinske mjere, odlučuje organ koji je izrekao pravosnažnu disciplinsku mjeru najkasnije u roku 15 dana od dana prijema zahtjeva.
- (4) Organ koji je izrekao mjeru može, ako ocijeni da je izrečena mjera imala ispravan učinak na učenika i postigla željenu svrhu donijeti odluku o ublažavanju ili ukidanju izrečene mjere.

Član 142.

(Izostanci sa nastave – opravdanje)

- (1) Za izostajanje sa nastave roditelj ili staratelj učenika dužan je dostaviti opravdanje.
- (2) Ako roditelj odnosno staratelj učenika ne dostave odgovarajuće opravdanje u roku od sedam dana od dana izostajanja, a najkasnije do kraja tekuće sedmice za pravdanje časova iz prethodne sedmice, takvi izostanci se smatraju neopravdanim, osim u slučaju dužeg bolovanja o kojem je informisan razrednik, a koje se dokazuje na osnovu nalaza ljekara ili bolnice.

Član 143.

(Pravdanje izostanaka sa nastave)

- (1) Izostanci sa nastave pravdaju se pismenim ljekarskim uvjerenjem kada je u pitanju bolest koja traje duže od tri dana uzastopno, kada je u pitanju određena društvena obaveza, pravdanje se vrši predočenjem poziva.
- (2) Usmeno pravdanje od roditelja se vrši kada je u pitanju neki privatni opravdani izostanak ili neki drugi razlog samo do tri dana uzastopno.
- (3) Izostanke pravda razrednik, a ukoliko su ovakva pravdanja učestala razrednik može da traži dodatna uvjerenja ili da pravdanje ne prihvati.

Član 144.

(Nadležnost razrednika i Nastavničkog vijeća Centra za pravdanje izostanaka)

Izostanak do tri dana odobrava razrednik, do sedam dana direktor, a preko sedam dana Nastavničko vijeće Centra, cijeneći opravdanost razloga za odsustvovanje sa nastave i blagovremenost najave.

Član 145.

(Nadoknada materijalne štete)

- (1) Učenik koji namjerno ili iz krajnje nepažnje prouzrokuje materijalnu štetu Centru dužan je da je nadoknadi.
- (2) Ako štetu prouzrokuje više učenika, svaki učenik je odgovoran za dio štete koju je prouzrokovao.

- (3) Ako se ne može pouzdano utvrditi pojedinačno učešće svakog učenika u šteti, smatra se da su svi učenici podjednako odgovorni za štetu i nadoknađuju je solidarno.

**Član 146.
(Utvrdjivanje štete)**

- (1) Utvrđivanje postojanja štete i materijalne odgovornosti vrši se uporedo sa vođenjem disciplinskog postupka organa koji vodi disciplinski postupak.
- (2) Visina štete utvrđuje se na osnovu cjenovnika ili knjigovodstvene vrijednosti ili procjenjivanjem.

**Član 147.
(Plaćanje naknade štete)**

- (1) Roditelj/staratelj ili učenik se može žaliti na visinu plaćanja naknade štete, a žalbu podnosi Školskom odboru u roku tri dana od dana utvrđivanja odgovornosti za štetu.
- (2) Učenik može biti oslobođen od plaćanja naknade štete u cjelini ili djelimično samo u slučaju da bi plaćanjem naknade štete porodica učenika bila dovedena u tešku situaciju ili ako zbog teške situacije nije u mogućnosti da plati štetu.
- (3) Odluku o oslobađanju učenika od plaćanja za učinjenu štetu donosi Školski odbor Centra po uloženoj molbi učenika.

**Član 148.
(Primjena Pravilnika)**

Odredbe ovih pravila od člana 114 -147. primjenjivat će se do donošenja pravilnika o odgojno-disciplinskim mjerama za učenike, koji donosi ministar

XI RADNICI CENTRA

**Član 149.
(Radnici Centra)**

Radnici u Centru su nastavnici, stručni i drugi saradnici, administrativno-finansijsko, pomoćno i tehničko osoblje i drugi radnici kako je to propisano pedagoškim standardima i normativima.

**Član 150.
(Profil i stručna sprema nastavnika u srednjoj školi Centra)**

- (1) Nastavnik u srednjoj školi je lice koje realizira nastavi plan i program i kojem je prvenstveni zadatak odgoj i obrazovanje učenika.
- (2) Profil i stručna sprema nastavnika u srednjoj školi utvrđuje se nastavnim planom i

programom za svaki predmet pojedinačno, a profil i stručna sprema svih ostalih radnika utvrđuju se pedagoškim standardima i normativima.

- (3) Općeobrazovnu, stručno-teorijsku, praktičnu i nastavu u okviru laboratorijskog rada, u skladu sa stavom (2) ovog člana, u školi izvode lica:
 - a) sa završenim najmanje VII stepenom stručne spreme, sa zvanjem profesora, ili završenim drugim fakultetom i položenom pedagoško-psihološkom i metodičko-didaktičkom grupom predmeta i
 - b) sa završenim II, odnosno III ciklusom bolonjskog visokoobrazovnog procesa na nastavničkom fakultetu ili drugom fakultetu i položenom pedagoško-psihološkom i metodičko-didaktičkom grupom predmeta.
- (4) Praktičnu i nastavu u okviru laboratorijskog rada u srednjoj školi izvode i nastavnici sa završenim VII, odnosno VI stepenom stručne spreme, u skladu sa nastavnim planom i programom, majstori, poslovođe, specijalisti instruktori sa završenim najmanje V stepenom stručne spreme i sa pet godina radnog iskustva u struci i položenom pedagoško-psihološkom i metodičko-didaktičkom grupom predmeta.
- (5) Ako se praktična i nastava u okviru laboratorijskog rada realizira u privrednim ili drugim organizacijama, ugovorom Centra sa tom organizacijom se određuju lica zadužena za praćenje, realizaciju i ocjenjivanje učenika iz predmeta praktične nastave.
- (6) Na profil i stručnu sprema lica koja su ugovorom iz stava (5) ovog člana određena za ocjenjivanje učenika analogno se primjenjuju stav (3) i (4) ovog člana.
- (7) Za učenike srednje škole Centra općeobrazovne predmete predaju nastavnici i defektolozi odgovarajućeg profila i stručne spreme u skladu sa nastavnim planom i programom.
- (8) Za učestvovanje u odgojno-obrazovnom radu i obavljanju poslova pod neposrednim rukovodstvom nastavnika, Centar može imati stručnog saradnika u nastavi, u skladu sa pedagoškim standardima i nastavnim planom i programom.

Član 151.

(Profil i stručna sprema nastavnika u osnovnoj školi)

- (1) Nastavnim planom i programom utvrđuje se odgovarajući profil i stručna sprema nastavnika.
- (2) Stručna sprema nastavnika audiorehabilitatora u predškolskom odjeljenju bliže se definiše pedagoškim standardima i normativima, zajedničkim jezgrama i programima za predškolski odgoj i obrazovanje.
- (3) Nastavnik razredne nastave ima visoku stručnu sprema i izvodi nastavu u I, II, III i IV razredu, a nastavu može izvoditi zaključno s V razredom.
- (4) Nastavnik predmetne nastave ima visoku stručnu sprema i izvodi nastavu od VI do IX razreda, a nastavu može izvoditi i u V razredu na osnovu odluke direktora škole. Određene predmete izvodi i u I, II, III i IV razredu u skladu s nastavnim planom i programom koji reguliše profil i stručnu sprema nastavnika za taj predmet.
- (5) Razrednu i predmetnu nastavu u skladu sa st. (2) i (3) ovog člana u školi mogu izvoditi i osobe sa završenim II ili III ciklusom bolonjskog visokoobrazovnog procesa na nastavničkom fakultetu ili drugom fakultetu i položenom pedagoško-psihološkom grupom predmeta koji imaju odgovarajući profil stručne spreme koji je propisan u nastavnim planu i programu.

- (6) Profil i stručna sprema nastavnika u centrima utvrđuju se nastavnim planom i programom i pedagoškim standardima i normativima.

Član 152.
(Priprema i stručno usavršavanje)

- (1) Nastavnik u Centru ima slobodu u pedagoškom radu i poučavanju u okvirima utvrđenim nastavnim planom i programom i drugim relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima.
- (2) Nastavnik ima obavezu da se uredno priprema za organizaciju i obavljanje neposrednog odgojno-obrazovnog rada, za nastavni sat, odnosno nastavnu jedinicu.
- (3) Nastavnik je obavezan svake druge školske godine realizirati ogledni čas.
- (4) Nastavnici, stručni i drugi saradnici obavezni su da se stručno usavršavaju i kontinuirano educiraju u toku cijelog radnog vijeka, s ciljem kvalitetnog praćenja, podsticanja i pomaganja u obrazovanju i razvoju učenika i obavljanja drugih poslova utvrđenih relevantnim propisima.
- (5) Pravilnik o stručnom usavršavanju donosi ministar.

Član 153.
(Udruživanje nastavnika, odgajatelja i stručnih saradnika Centra)

Nastavnici i stručni saradnici mogu se udruživati u stručne aktive i udruženja na nivou Centra i višim nivoima, s ciljem unapređenja rada, edukacije i saradnje na domaćem i međunarodnom planu.

Član 154.
(Ostali radnici)

- (1) Ostali radnici u Centru su: stručni saradnici u odgojno-obrazovnom procesu i psihosocijalnom razvoju učenika, stručni saradnici za pravne i ekonomske poslove i ostalo osoblje.
- (2) Stručni saradnici u odgojno-obrazovnom procesu i psihosocijalnom razvoju učenika u Centru su: pedagog, psiholog, socijalni radnik, zdravstveni radnik, bibliotekar, defektolog određenog profila/edukator-rehabilitator i logoped, rukovalac nastavnom tehnikom-programer i koordinator praktične nastave.
- (3) Stručni saradnici za pravne i ekonomske poslove u Centru su: sekretar i referent za plan i analizu.
- (4) U ostalo osoblje spadaju radnici tehničko-higijenske službe i radnici na koje Centar ima pravo po pedagoškim standardima i normativima, zavisno o specifičnostima uslova rada. Ovo osoblje je administrativno-tehnička podrška funkcioniranju Centra u cjelini.
- (5) Broj ostalih radnika i njihov profil i stručna sprema, propisani su pedagoškim standardima i normativima.

Član 155.
(Način upošljavanja)

- (1) Nastavnici, stručni i drugi saradnici i drugi radnici definiraju radni angažman ugovorom o radu.
- (2) Nastavnici, stručni i drugi saradnici i drugi radnici upošljavaju se preuzimanjem

nastavnika, stručnih saradnika i drugih radnika iz drugih škola sa spiska radnika za čijim je radom djelomično ili potpuno prestala potreba za osnovne i srednje škole koji se vodi u Ministarstvu, odnosno, na osnovu javnog konkursa koji raspisuje školski odbor.

- (3) Ukoliko u Centru postoji upražnjeno radno mjesto, Centar je dužan prvo preuzeti lice sa spiska radnika za čijim je radom djelomično ili potpuno prestala potreba iz stava (1) ovog člana, koje ispunjava sve opće i posebne uslove za to radno mjesto.
- (4) Ukoliko se popunjavanje upražnjelog radnog mjesta u skladu sa stavom (2) ovog člana ne može realizirati, upražnjeno mjesto oglašava se putem javnog konkursa, koji se provodi u skladu sa relevantnim propisima kojima se regulira upošljavanje.
- (5) Prilikom ponude upošljavanja i izbora radnika primjenjivat će se odredbe člana 7. Zakona o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini.
- (6) Prilikom upošljavanja nastavnika islamske vjeronauke u Centru, radnici moraju imati saglasnost vjerske zajednice.

Član 156.

(Radnici za čijim je radom djelomično ili potpuno prestala potreba)

- (1) Pravo na evidentiranje u spisak radnika za čijim je radom djelomično ili potpuno prestala potreba imaju radnici koji su u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, kao i direktori, pomoćnici direktora i voditelji dijela nastavnog procesa, u okviru svog profila i stručne spreme.
- (2) Pravilnik kojim se definiiraju kriteriji za proglašavanje radnika za čijim je radom djelimično ili potpuno prestala potreba, te uslove preuzimanja radnika iz jedne škole u drugu donosi ministar uz konsultacije sa sindikatom.

Član 157.

(Privremeno angažiranje)

Radnici u Centru u hitnim, odnosno vanrednim slučajevima, mogu biti angažirani na određeni vremenski period, koji ne može biti duži od šest mjeseci za radnike srednje škole, a za radnike osnovne škole taj vremenski period ne može biti duži od tri mjeseca, pod uslovom da se upražnjeno radno mjesto ne može popuniti u skladu sa članom 155. ovih pravila.

Član 158.

(Ljekarski pregled)

- (1) Svaki radnik Centra prije početka školske godine obavezan je obaviti sistematski ljekarski pregled u zdravstvenoj ustanovi kao javnoj ustanovi i uvjerenje o ljekarskom pregledu dostaviti u Centr. Sadržaj sistematskog ljekarskog pregleda propisuje ministar uz pribavljanje mišljenja Ministarstva zdravstva Kantona.
- (2) U Centru se ne može dozvoliti bilo kakav angažman u nastavnom, odnosno radnom procesu licu za koje se odgovarajućom medicinskom procedurom utvrdi da je: alkoholičar, ovisnik o narkoticima, kao i lice koje boluje od zarazne ili duševne bolesti.

Član 159.
(Postupak u slučaju zdravstvenih anomalija radnika)

- (1) Radnik Centra za kojeg se utvrde zdravstvene anomalije iz stava (2) prethodnog člana Pravila, odmah po utvrđivanju datih činjenica bit će udaljen iz procesa rada i upućen na liječenje.
- (2) U slučaju osnovane sumnje da je radniku psihofizičko zdravlje narušeno u tolikoj mjeri da isto bitno umanjuje njegovu radnu sposobnost direktor će, nakon prethodno pribavljenog mišljenja sindikata, Školskom odboru uputiti obrazloženi prijedlog za donošenje odluke o upućivanju radnika na ocjenu radne sposobnosti.
- (3) Ako Školski odbor utvrdi da je prijedlog direktora opravdan, donijet će odluku o upućivanju radnika na ocjenu radne sposobnosti.
- (4) Radniku koji odbije izvršiti odluku iz stava (3) ovog člana, otkazat će se ugovor o radu zbog nedoličnog ponašanja i kršenja obaveza iz radnog odnosa.
- (5) Ako se utvrdi da radnik nije u mogućnosti uredno izvršavati obaveze u odgojno-obrazovnom radu zbog trajno narušenog psihofizičkog zdravlja, ponudit će mu se odgovarajući poslovi prema preostaloj radnoj sposobnosti.
- (6) Ako Centar nema odgovarajuće poslove, radniku će se otkazati ugovor o radu zbog lično uslovnih razloga.
- (7) Ako radnik odbije prihvatiti ponudu iz stava (7) ovog člana, otkazat će mu se ugovor o radu uz ponudu izmijenjenog ugovora.

Član 160.
(Praćenje rada radnika)

- (1) Rad radnika se sistematično prati i ocjenjuje na osnovu pravilnika koji donosi ministar uz konsultaciju sa sindikatom.
- (2) Sastavni dio pravilnika iz stava (1) ovog člana su kriteriji za ocjenjivanje, napredovanje i sticanje posebnih zvanja nastavnika, stručnih i drugih saradnika.

Član 161.
(Vrednovanje rada nastavnog i rukovodnog osoblja)

- (1) U Centru je obavezno svake školske godine provoditi postupak evaluacije rada rukovodnog i nastavnog osoblja, odnosno uspješnosti realiziranja nastavnih programa.
- (2) Vrednovanje rada rukovodnog i nastavnog osoblja provodi se u skladu sa pravilnikom koji donosi ministar.
- (3) U Centru se na osnovu odluke nastavničkog vijeća može provoditi evaluaciona anketa o radu nastavnog osoblja od strane učenika svake školske godine, a s ciljem unapređenja kvaliteta odgojno-obrazovnog rada.
- (4) Vrednovanje se obavezno ocjenjuju: kvalitet nastave i interaktivnog odnosa učenik-nastavno osoblje, korektnost u komunikaciji, odnos nastavnog osoblja prema učeniku na nastavi i na provjerama znanja, kao i drugi elementi utvrđeni pravilnikom iz stava (2) ovog člana.
- (5) Vrednovanje rada rukovodnog i nastavnog osoblja je dio integralnog procesa uspostave sistema kvaliteta, odnosno samokontrole i unutrašnje ocjene kvaliteta.
- (6) Rezultate vrednovanja rada rukovodnog, nastavnog, stručnog i drugog osoblja obavezno se analizira i isti čine sastavni dio personalnog dosijea.

Član 162.
(Zaštita prava nastavnog i drugog osoblja)

- (1) Zaštita prava nastavnog i drugog osoblja u Centru ostvaruje se u skladu sa zakonom, ovim pravilima i drugim aktima Centra.
- (2) U pogledu prava i obaveza iz radnog odnosa nastavnog i drugog osoblja u Centru se primjenju odredbe Zakona o radu, Kolektivnog ugovora za djelatnost srednjeg obrazovanja u Kantonu Sarajevo i Kolektivnog ugovora za djelatnost predškolskog odgoja i osnovnog odgoja i obrazovanja u Kantonu Sarajevo, ako Zakonom o srednjem obrazovanju Kantona Sarajevo i Zakonom o osnovnom odgoju i obrazovanju Kantona Sarajevo nije drugačije uređeno.
- (3) Radniku izabranom, odnosno imenovanom na neku od javnih funkcija, u organe Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, organe kantona, grada i općine i radniku izabranom na profesionalnu funkciju u sindikatu, prava i obaveze iz radnog odnosa na njegov zahtjev miruju, a najduže četiri godine od dana izbora, odnosno imenovanja.

Član 163.
(Odgovornost nosilaca funkcija u tijelima Centra i nastavnog, stručnog i drugog osoblja)

- (1) Nosioци funkcija u tijelima Centra, te nastavno, stručno i drugo osoblje imaju naglašenu društvenu odgovornost.
- (2) Pravilnikom o radu Centra preciznije se regulira postupak utvrđivanja disciplinske odgovornosti lica iz stava (1) ovog člana.
- (3) Postupak disciplinske odgovornosti protiv lica iz stava (1) ovog člana pokreće se za teže i lakše povrede obaveza utvrđene Pravilnikom o radu Centra.
- (4) Postupak disciplinske odgovornosti ne može se pokrenuti nakon:
 - a) isteka šest mjeseci od dana saznanja za povredu obaveze i počinioca,
 - b) isteka godine dana od dana kad je povreda učinjena.
- (5) U slučaju kada je protiv lica iz stava (1) ovog člana potvrđena optužnica za krivična djela za koja se odredbama važećeg Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine može izreći kazna zatvora u trajanju od šest mjeseci i više, Centar je obavezna donijeti odluku o suspenziji tih lica iz nastavnog procesa do okončanja krivičnog postupka.
- (6) Licima iz stava (5) ovog člana kojima je izrečena pravosnažna presuda ili mjera zbog počinjenog jednog ili više krivičnih djela iz stava (5) ovog člana Centar je obavezna donijeti rješenje o prestanku radnog odnosa i u pismenoj formi obavijestiti Ministarstvo.
- (7) Centar je obavezan donijeti rješenje o prestanku radnog odnosa članu rukovodnog, nastavnog, stručnog i drugog osoblja koji je predao dokumenta ili izjave tokom postupka prijave na konkurs, za koje se kasnije utvrdi da nisu vjerodostojni.

Član 164.
(Obaveza verifikacije nastave)

- (1) U Centru na određeno vrijeme mogu biti uposleni nastavnici ili stručni saradnici koji nemaju propisane kvalifikacije, ali imaju odgovarajući stepen školske spreme,

pod uvjetom da se na javni konkurs nije prijavio kandidat koji ispunjava propisane uslove, u skladu sa Zakonom o radu.

- (2) Nastava koju izvode nastavnici iz stava (1) ovog člana se na kraju nastavne godine verificira od nastavnika koji ispunjava uslove koje propisuje nastavni plan i program u skladu sa pravilnikom koji donosi ministar.

Član 165. (Pripravnici)

- (1) Lice koji prvi put zasniva radni odnos na poslovima nastavnika, stručnog ili drugog saradnika ima status pripravnika.
- (2) Centar je dužan, odmah po njegovom stupanju na posao, pripravniku izdati rješenje o pripravničkom stažu sa rokom polaganja ispita za samostalan odgojno-obrazovni rad, odnosno, stručnog ispita i imenovati mentora.
- (3) Po završetku pripravničkog staža u trajanju od jedne godine, pripravnik je obavezan polagati ispit za samostalan odgojno-obrazovni rad, odnosno stručni ispit.

Član 166. (Ispit za samostalan odgojno-obrazovni rad i stručni ispit)

- (1) Program osposobljavanja za samostalan odgojno-obrazovni rad, stažiranje, profil i stručna sprema mentora, sastav komisije, način i troškovi polaganja ispita za samostalan odgojno-obrazovni rad, odnosno stručnog ispita, obrazac uvjerenja o položenom stručnom ispitu i vođenje evidencije reguliraju se pravilnikom koji donosi ministar.
- (2) Stručni ispit polaže se pred stručnom komisijom koju imenuje ministar.

Član 167. (Lica koja nemaju završen nastavnički fakultet)

- (1) U skladu sa nastavnim planom i programom u Centru mogu se angažirati lica sa radnim iskustvom ili bez radnog iskustva u nastavi koja nemaju završen nastavnički fakultet.
- (2) Lica iz stava (1) ovog člana koja imaju položenu pedagoško-psihološku i didaktičko-metodičku grupu predmeta obavezna su položiti stručni ispit za samostalan odgojno-obrazovni rad.
- (3) Lica iz stava (1) ovog člana u čijem studiju nije bila zastupljena pedagoško-psihološka i metodičko-didaktička grupa predmeta, obavezna su položiti navedenu grupu predmeta i stručni ispit za samostalan odgojno-obrazovni rad.
- (4) Licima iz st. (2) i (3) ovog člana Centar je dužan odmah po stupanju na posao izdati rješenje o pripravničkom stažu, odnosno rješenje o stažiranju, sa rokom polaganja ispita za samostalan odgojno-obrazovni rad, odnosno, stručnog ispita i imenovati mentora, a licima iz stava (3) i rješenje o obavezi polaganja pedagoško-psihološke i didaktičko-metodičke grupe predmeta.
- (5) Rok za polaganje ispita grupe predmeta iz stava (3) ovog člana je 12 mjeseci od dana stupanja na rad ovih lica.
- (6) Lica iz stava (3) ovog člana odmah nakon što polože pedagoško-psihološku i didaktičko-metodičku grupu predmeta uz uslov da su obavili pripravnički staž u propisanom trajanju, stiču pravo polaganja stručnog ispita za samostalan

odgojno-obrazovni rad.

- (7) Rok za polaganje stručnog ispita za lica iz stava (3) ovog člana je šest mjeseci od dana položenog posljednjeg ispita pedagoško-psihološke i metodičko-didaktičke grupe predmeta, odnosno šest mjeseci od posljednjeg dana obavljenog pripravničkog staža, u protivnom mu prestaje radni odnos u Centru.

Član 168.

(Stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa)

- (1) Nastavnicima, stručnim i drugim saradnicima bez radnog iskustva, u skladu sa Zakonom o radu i Kolektivnim ugovorom za djelatnost srednjeg obrazovanja u Kantonu Sarajevo i Kolektivnim ugovorom za djelatnost predškolskog odgoja i osnovnog odgoja i obrazovanja u Kantonu Sarajevo, Centar može omogućiti stručno osposobljavanje za samostalan odgojno-obrazovni rad, bez zasnivanja radnog odnosa (volonterski rad).
- (2) Na volontere iz stava (1) ovog člana, analogno se primjenjuju članovi 166. i 167. ovih pravila.

Član 169.

(Raspored radnog vremena)

- (1) Raspored radnog vremena nastavnika u okviru četrdesetsatne radne sedmice utvrđuje direktor, u skladu sa pedagoškim standardima i normativima i općim aktima Centra.
- (2) Nastavnik općeobrazovne i stručnoteorijske nastave, u okviru četrdesetsatne radne sedmice ima 25 časova neposrednog odgojno-obrazovnog rada u Centru.
- (3) Nastavnik praktične nastave u okviru četrdesetsatne radne sedmice ima 28 časova neposrednog odgojno-obrazovnog rada u Centru.
- (4) Nastavnik u okviru četrdesetsatne radne sedmice može imati najviše 25 časova svih vrsta i oblika neposrednog odgojno-obrazovnog rada koji se ostvaruje u osnovnoj školi Centra.
- (5) Neposredni odgojno-obrazovni rad podrazumijeva časove redovne, dopunske, dodatne i instruktivne nastave, vrijeme za pregled pismenih zadataka/programa, razredništvo – čas odjeljenske zajednice, vođenje sekcije ili drugih oblika vannastavnih aktivnosti. Norma časova redovne nastave po predmetima utvrđena je pedagoškim standardima i normativima.
- (6) Izuzetno od stava (3) ovog člana, direktor može iz opravdanih razloga utvrditi da nastavnik ima do 30 časova neposrednog odgojno-obrazovnog rada, u periodu ne dužem od jednog polugodišta u toku jedne školske godine.
- (7) Raspored radnog vremena za ostale radnike utvrđuje direktor u skladu sa pedagoškim standardima i normativima i općim aktima Centra.
- (8) Kada to zahtijevaju potrebe, o čemu odlučuje ministar, direktor će radniku na prijedlog ministra i uz saglasnost radnika, omogućiti rad na poslovima vezanim uz spomenute potrebe u/ili izvan Centra.
- (9) Za vrijeme rada na poslovima iz stava (7) ovog člana, koji ne može trajati duže od godinu dana, Centar može zasnovati radni odnos ugovorom na određeno vrijeme sa licem koje će zamjenjivati radnika iz stava (7) ovog člana na njegovim redovnim poslovima.
- (10) U slučajevima iz stava (7) ovog člana ministar, direktor Centra i radnik potpisuju sporazum kojim se uređuju međusobne obaveze.

Član 170.
(Godišnji odmor radnika)

- (1) Radnici koriste godišnji odmor u toku ljetnog raspusta učenika.
- (2) Dužina trajanja godišnjih odmora utvrđuje se Pravilnikom o radu Centra shodno Zakonu o radu i Kolektivnim ugovorom za djelatnost srednjeg obrazovanja u Kantonu Sarajevo i Kolektivnim ugovorom za djelatnost predškolskog odgoja i osnovnog odgoja i obrazovanja u Kantonu Sarajevo. Izuzetno, radnici koji ne iskoriste godišnji odmor u toku ljetnog raspusta, mogu koristiti godišnji odmor naredne godine u skladu sa Zakonom o radu.

Član 171.
(Postupak ocjenjivanja stručnih saradnika za pravne i ekonomske poslove, zdravstvenog i administrativnog radnika)

- (1) Postupak ocjenjivanja stručnih saradnika za pravne i ekonomske poslove, zdravstvenog i administrativnog radnika, čije ocjenjivanje nije regulisano pravilnikom koji donosi ministar, vrši se na način propisan ovim pravilima, a provodi se u cilju kvalitetnog i profesionalnog obavljanja poslova i zadataka, većeg zalaganja u radu, a u cilju zadržavanja statusa radnika i napredovanja u službi.
- (2) Radnici iz stava (1) ovog člana prolaze kroz postupak ocjenjivanja jednaput u dvije godine.
- (3) Radnici iz stava (1) ovog člana se mogu ocjenjivati pod uslovom:
 - a) da su u radnom odnosu na određeno ili neodređeno vrijeme,
 - b) da imaju odgovarajući profil i stručnu spremu utvrđenu Zakonom i Pedagoškim standardima i normativima.
- (4) Rad radnika iz stava (1) ovog člana ocjenjuje direktor.

Član 172.
(Predmet ocjenjivanja stručnih saradnika za pravne i ekonomske poslove i administrativnog radnika)

Predmet ocjenjivanja radnika iz prethodnog člana je:

- a) kvalitetno, stručno i blagovremeno obavljanje poslova,
- b) obavezno stručno obrazovanje i usavršavanje (kursevi i seminari),
- c) predanost i marljivost u službi,
- d) racionalno korištenje radnog vremena i prisutnost na poslu,
- e) iskazivanje ličnih sposobnosti na radu,
- f) odnos i ponašanje prema strankama, učenicima i radnicima Centra,
- g) objavljivanje naučnih radova.

Član 173.**(Opisna ocjena stručnih saradnika za pravne i ekonomske poslove, medicinskog i administrativnog radnika)**

- (1) Direktor Centra daje ukupnu opisnu ocjenu o radu radnika iz člana 171. ovih pravila, a na osnovu broja bodova ostvarenih po pojedinim elementima iz prethodnog člana.
- (2) Opisne ocjene iz stava (1) ovog člana su:
 - a) ne zadovoljava,
 - b) zadovoljava,
 - c) uspješan,
 - d) naročito uspješan.

Član 174.**(Konačna ocjena stručnih saradnika za pravne i ekonomske poslove, medicinskog i administrativnog radnika)**

- (1) Za utvrđivanje konačne ocjene obavlja se bodovanje.
- (2) Bodovanje predstavlja matematičko vrednovanje rada radnika, a na osnovu podataka iz Izvještaja o radu sačinjenog od direktora.

Član 175.**(Broj bodova)**

- (1) Za pozitivnu ocjenu, radnik iz člana 139. stav (1) Pravila u periodu od dvije godine treba da ostvari broj bodova i to:
 - a) za ocjenu "zadovoljava" od 50 do 60 bodova,
 - b) za ocjenu "uspješan" od 60 do 80 bodova,
 - c) za ocjenu "naročito uspješan" od 80 do 85 bodova.
- (2) Radnik iz stava 1) ovog člana koji u navedenom periodu ne ostvari 50 bodova cjenjuje se ocjenom "ne zadovoljava".

Član 176.**(Kriteriji za ocjenjivanje stručnih saradnika za pravne i ekonomske poslove, medicinskog i administrativnog radnika)**

Radnici iz člana 139. stav (1) ocjenjuju se za:

- a) kvalitetno, blagovremeno, efikasno i stručno izvršavanje poslova – najviše 50 bodova,
- b) obavezno stručno obrazovanje i usavršavanje (seminari, kursevi, konferencije, radionice i slično) – najviše 10 bodova,
- c) predanost i marljivost u službi, korektno korištenje sredstava za rad, racionalno, korištenje radnog vremena i prisustnost na poslu – najviše 15 bodova,
- d) iskazivanje ličnih sposobnosti, odnos i ponašanje prema strankama, učenicima, radnicima škole - najviše 10 bodova.

Član 177.
(Ocjena „ne zadovoljava“)

- (1) Radnik koji nije postigao zadovoljavajuće rezultate dobiva opisnu ocjenu “ne zadovoljava”
- (2) Ocjena iz stava (1) ovog člana daje se radniku koji u svom radu u periodu ocjenjivanja nije ostvario prosječne rezultate, a prema izvještaju direktora.
- (3) Radnik iz stava (1) ovog člana, u cilju poboljšanja stručnog znanja, prolazi kroz dodatni program stručnog osposobljavanja koji u dogovoru sa radnikom određuje direktor Centra.

Član 178.
(Žalba na Rješenje o ocjenjivanju)

- (1) Prije davanja konačne ocjene, direktor Centra će, u periodu praćenja rada radnika, obavljati razgovore sa radnikom i ukazati na eventualno uočene nedostatke u radu i dati smjernice kako bi se isti otklonili, a sve u cilju poboljšanja i podizanja kvaliteta rada
- (2) Na ocjenu o radu radnik ima prvo na žalbu koju podnosi Školskom odboru u roku od 8 (osam) dana od dana prijema Rješenja o ocjenjivanju.

Član 179.
(Sticanje viših službenih zvanja)

U zavisnosti od ostvarenih rezultata i utvrđenih ocjena o radu radnici iz člana 171. stiču posebna viša službena zvanja u okviru svog stepena stručne spreme i to:

- a) radnici sa visokom stručnom spremom stiču zvanja: samostalni stručni saradnik, viši stručni saradnik i stručni saradnik savjetnik,
- b) radnici sa srednjom stručnom spremom stiču stručna zvanja mlađi referent, referent i viši referent.

Član 180.
(Unapređenje u više službeno zvanje)

- (1) Radnici iz člana 139. stav (1) ovih Pravila unapređuju se u više službeno zvanje, ako su proveli najmanje pet godina u prethodnom zvanju i ako su prilikom posljednja dva ocjenjivanja dobili ocjenu “naročito uspješan”.
- (2) O napredovanju u više službeno zvanje direktor Centra donosi Rješenje.
- (3) Radnik ne može biti vraćen u niže službeno zvanje od onog koje je stekao.

Član 181.
(Pravo radnika sa najvišim stepenom službenog zvanja)

- (1) Radnik koji je postigao najviši stepen službenog zvanja ima pravo na uvećanje njegove osnovne plaće za 5% nakon četiri godine provedene u najvišem službenom zvanju, pod uslovom da je u tom periodu bio uvijek ocijenjen ocjenom

“naročito se ističe” (periodska povišica), uz ograničenje da ne može preći u naredni platni razred.

(2) Pravo iz stava (1) ovog člana preispituje se svake četiri godine.

Član 182.

(Vanredno napredovanje stručnih saradnika za pravne i ekonomske poslove, medicinskog i administrativnog radnika)

(1) Radnici iz člana 139. stav (1) koji su dva puta uzastopno ocijenjeni ocjenom “naročito uspješan” i sa maksimalnim brojem bodova, unapređuju se u više službeno zvanje i stiču pravo na vanredno napredovanje. Za svaku narednu ocjenu “naročito uspješan” i maksimalan broj bodova stiče sljedeće, više zvanje.

(2) Odredbe ovih Pravila o napredovanju ne odnose se na pomoćno i tehničko osoblje.

Član 183.

(Primjena Pravilnika)

Odredbe ovih pravila od člana 171. do 182. primjenjivat će se do donošenja pravilnika o ocjenjivnaju i napredovanju radnika, koji uz konsultacije sa sindikatom donosi ministar.

XII ORGAN UPRAVLJANJA, RUKOVOĐENJA I KONTROLE POSLOVANJA

Član 184.

(Sastav Školskog odbora)

(1) Organ upravljanja u Centru je Školski odbor.

(2) Školski odbor Centra broji četiri člana i to: jedan predstavnik osnivača kojeg predlaže Ministarstvo-predsjednik, jedan predstavnik Grada kojeg predlaže gradski organ, jedan predstavnik roditelja učenika i jedan predstavnik radnika Centra.

(3) Predstavnik osnivača kojeg predlaže Ministarstvo iz stava (1) i (2) ovog člana, odnosno predstavnik Grada):

- a. mora imati najmanje VII stepen stručne spreme ili prvi ciklus studija po bolonjskom procesu,
- b. ne može biti radnik Centra,
- c. ne može biti roditelj učenika koji pohađa jedan od odgojno-obrazovnih nivoa u Centru,
- d. ne može biti direktor škole registrirane u Kantonu.

(4) Vlada će donijeti Odluku o standardima i kriterijima za izbor/nominovanje predsjednika i članova školskog odbora srednjih škola kao javnih ustanova na području Kantona kojim se preciznije uređuje postupak i uslovi koje trebaju ispunjavati kandidati koji apliciraju na navedene pozicije.

(5) Za predsjednika i člana Školskog odbora ne može biti imenovano lice koje ima

smetnje za imenovanje u skladu sa Zakonom o sukobu interesa u organima vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 70/08) i Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 23/03,34/03 i 65/13), kao ni lica:

- a) izabrana u organe zakonodavne, izvršne i sudske vlasti,
 - b) organe i tijela političkih partija i
 - c) državni službenik iz Ministarstva.
- (6) Školski odbor po svom sastavu treba da odražava etnički sastav učenika i roditelja, školskog osoblja i lokalne zajednice u kojoj Centar djeluje.
- (7) U proceduri koja prethodi postupku imenovanja članova Školskog odbora, kandidati za članove Školskog odbora iz reda roditelja, odnosno radnika obavezni su u pisanom obliku obezbijediti većinsku podršku Vijeća roditelja Centra, odnosno većinsku podršku radnika.
- (8) Kada članu Školskog odbora iz reda radnika ili iz reda roditelja istekne mandat, direktor Centra je obavezan u roku od 15 dana provesti proceduru i dostaviti ime vršioca dužnosti člana Školskog odbora iz reda radnika, odnosno iz reda roditelja.
- (9) Ukoliko direktor Centra, odnosno nadležni organ lokalne zajednice ne dostavi imena vršilaca dužnosti člana Školskog odbora Centra iz reda radnika ili iz reda roditelja, odnosno predstavnika lokalne zajednice u roku od 15 dana, ministar će imenovati vršiocyte dužnosti iz navedenih struktura.
- (10) Predsjednika i članove Školskog odbora, na osnovu raspisanog Javnog konkursa, imenuje i razrješava Vlada,
- (11) Javni konkurs objavljuje se na zvaničnoj internet stranici Vlade, Ministarstva i Centra. Centar je obavezan tekst konkursa istovremeno objaviti i na vidnom mjestu u Centru, kako bi sa sadržajem teksta konkursa bili upoznati svi zainteresirani kandidati.
- (12) U Školskom odboru ne može se dozvoliti angažman licu za koje se odgovarajućom medicinskom procedurom utvrdi da je: alkoholičar, ovisnik o narkoticima, kao i lice koje boluje od zarazne ili duševne bolesti.
- (13) U slučaju kada je protiv lica koji je član Školskog odbora potvrđena optužnica za krivična djela za koja se odredbama važećeg krivičnog zakona može izreći kazna zatvora u trajanju od šest mjeseci i više, Centar je obavezan obavijestiti o tome osnivača radi donošenja odluke o suspenziji tih lica do okončanja krivičnog postupka.
- (14) O licima iz prethodnog stava ovog člana kojima je izrečena pravosnažna presuda ili mjera zbog počinjenog jednog ili više krivičnih djela Centar je obavezan obavijestiti osnivača, odnosno Ministarstvo radi donošenja odluke o njihovom razrješenju.

Član 185. (Nadležnost Školskog odbora)

- (1) Školski odbor osigurava djelotvorno i efikasno korištenje svih resursa Centra i brine se o zakonitom radu Centra i njegovih organa.
- (2) Nadležnosti u donošenju akata Centra su:
- a) donošenje pravila Centra,
 - b) donošenje godišnjeg programa rada Centra za tekuću godinu i izvještaja o realizaciji godišnjeg programa rada za prethodnu godinu,
 - c) donošenje finansijskog plana i usvajanje godišnjeg obračuna,
 - d) donošenje općih akata u skladu sa relevantnim propisima,

- e) donošenje programa rada i izvještaja o radu koji podnosi osnivaču,
 - f) donošenje plana kadrovskih potreba za naredni petogodišnji period,
 - g) donošenje odluke o raspisivanju javnog konkursa.
- (3) Školski odbor je nadležan za rješavanje u prvom stepenu o:
- a) izboru, imenovanju i razrješenju direktora kao i zaključivanju ugovora o radu i prestanku rada direktora Centra u skladu sa pravilnikom koji donosi ministar,
 - b) imenovanju komisija u skladu sa relevantnim propisima,
 - c) žalbama i prigovorima radnika na rješenje o ocjeni rada i drugim pravima, obavezama i odgovornostima iz radnog odnosa,
 - d) žalbi učenika, odnosno roditelja ili staratelja učenika na odluku o izricanju odgojno-disciplinskih mjera,
 - e) utvrđivanju prijedloga plana upisa učenika u prvi razred,
 - f) žalbama i prigovorima koji se odnose na rad direktora Centra,
 - g) korištenje sredstava preko iznosa određenog relevantnim propisima,
 - h) žalbi i prigovora kandidata po javnom konkursu.
- (4) Školski odbor nadležan je za odlučivanje u drugom stepenu po žalbama prigovorima na odluke direktora Centra na koje je dopuštena žalba ili prigovor, posebno po žalbama i prigovorima koji se odnose na rad nastavnika, stručnih i drugih saradnika.
- (5) Školski odbor, osim nadležnosti propisanih stavovima (2) i (3) ovog člana, obavlja i sljedeće:
- a) usmjerava, kontrolira i ocjenjuje rad direktora,
 - b) razmatra prijedloge odluka, preporuke i prijedloge koje se upute Školskom odboru i preduzima odgovarajuće mjere,
 - c) rješava sva pitanja odnosa s osnivačem,
 - d) razmatra i odobrava službena putovanja direktora Centra,
- e) vanrednim situacijama kada je direktor spriječen da obavlja dužnost, uz saglasnost ministarstva, imenuje nastavnika ili stručnog saradnika koji ispunjava uslove za direktora koji će, pored svojih poslova, obavljati i poslove i radne zadatke direktora, sve dok traje ta spriječenost,
 - f) utvrđuje konačnu listu radnika koji su djelomično ili potpuno ostali bez radnih zadataka,
 - g) na osnovu saglasnosti Ministarstva na prijedlog direktora donosi odluku o raspisivanju konkursa za prijem radnika,
 - h) na prijedlog direktora donosi odluku o raspisivanju konkursa za prijem pripravnika,
 - i) donosi odluku o suspenziji direktora pod uslovima i na način utvrđen zakonom,
 - j) imenuje vršioca dužnosti direktora,
 - k) donosi Plan nabavki za tekuću kalendarsku godinu,
 - l) na prijedlog Nastavničkog vijeća Centra imenuje komisiju za ocjenjivanje nastavnika i stručnih saradnika,
 - m) imenuje komisiju za izbor najpovoljnijeg ponuđača za realizaciju ekskurzije učenika,
 - n) imenuje komisiju za evidentiranje radnika za čijim radom je prestala potreba,
 - o) vrši i druge poslove u skladu sa relevantnim propisima i pravilima Centra.
- (7) Odluke Školskog odbora su valjane ako za njih glasa većina od ukupnog broja članova.

Član 186.
(Rad Školskog odbora)

- (1) Način rada Školskog odbora regulira se poslovnikom o radu.
- (2) Obavljanje dužnosti člana Školskog odbora je dobrovoljno i besplatno.
- (3) Školski odbor bira se na period od četiri godine sa mogućnošću jednog reizbora.
- (4) Konkurs za imenovanje članova Školskog odbora raspisuje se najkasnije pet mjeseci prije isteka mandata.
- (5) Konstituirajuću sjednicu Školskog odbora saziva predsjednik starog saziva Školskog odbora najkasnije u roku od 15 dana od dana dostavljanja odluke Vlade o imenovanju Školskog odbora.
- (6) Sjednicama Školskog odbora predsjedava predsjednik Školskog odbora. U slučaju da je predsjednik spriječen da zakaže i vodi sjednicu, sjednicu će zakazati zamjenik predsjednika.
- (7) Ministar donosi pravilnik u vezi sa izborom, nadležnostima i radom školskih odbora.
- (8) Ministar može poništiti, staviti van snage, odnosno obustaviti od izvršenja odluku školskog odbora, ako je protivna zakonu, podzakonskim i provedbenim aktima i pravilima škole i o tome obavijestiti u roku od sedam dana od dana donošenja odluke direktora i Školski odbor.

Član 187.
(Razrješenje članova Školskog odbora)

- (1) Status člana Školskog odbora prestaje donošenjem rješenja o razrješenju.
- (2) Mandat člana školskog odbora iz reda roditelja odnosno iz reda radnika Centra prestaje najkasnije u roku od 60 dana od dana prestanka statusa redovnog učenika čiji je on roditelj, odnosno prestanka statusa radnika u Centru.
- (3) Odmah nakon nastupanja okolnosti iz stava (2) ovog člana Centar je obavezan obavijestiti Ministarstvo s ciljem raspisivanja konkursa za popunu te pozicije.
- (4) Predsjednik i član Školskog odbora će biti razriješen i prije isteka mandata u slučajevima:
 - a) kada se utvrdi da predsjednik i član ne ispunjava obaveze utvrđene zakonom, aktom o osnivanju i pravilima Centra,
 - b) kada se utvrdi da Školski odbor ne obavlja poslove iz svog djelokruga u skladu sa zakonom, aktom o osnivanju i Pravilima Centra i ne postupi po nalogu Ministarstva,
 - c) u slučajevima utvrđenim zakonom, pravilnikom u vezi sa izborom, nadležnostima i radom školskih odbora i ovim pravilima,
 - d) ne izvrši imenovanje u skladu sa zakonom
- (5) Ministar, u skladu sa zakonskim propisima pokreće postupak razrješenja Školskog odbora kada nastupe okolnosti iz stava (4) ovog člana i postupak imenovanja vršilaca dužnosti članova Školskog odbora.
- (6) Odluku o razrješenju Školskog odbora donosi Vlada, te u skladu sa zakonom imenuje vršioce dužnosti u roku od 30 dana od dana dostave prijedloga.
- (7) U slučaju da se Ministarstvu strukture iz člana 184. ovih pravila ne dostave, u roku od 15 dana, prijedloge vršilaca dužnosti članova Školskog odbora Vlada će na prijedlog ministra imenovati privremno tijelo koje će upravljati Školom u ime Školskog odbora, s ciljem sprečavanja blokade rada Školskog odbora. Imenovano tijelo ima mandat da obavlja povjerenu dužnost dok se ne imenuje

Školski odbor u skladu sa zakonom.

- (8) U slučaju razrješenja člana Školskog odbora, odnosno razrješenju Školskog odbora iz stava (1) i (4) ovog člana, mandat novom članu, odnosno Školskom odboru traje do isteka mandata razriješenog člana, odnosno razriješenog Školskog odbora.
- (9) Članovi Školskog odbora koji su razriješeni u slučajevima utvrđenim u stavu (4) ovog člana ne mogu biti imenovani u rukovodne i upravljačke strukture odgojno-obrazovnih ustanova Kantona.

Član 188. (Direktor Centra)

- (1) Organ rukovođenja u Centru je direktor.
- (2) Za direktora Centra može biti imenovano lice koje, osim općih uslova, u pogledu stručne spreme ispunjava uslove za nastavnika ili pedagoga škole u koju konkuriše i ima najmanje osam godina radnog iskustva i od toga najmanje pet godina na poslovima u nastavi ili na pedagoško-psihološkim poslovima u stepenu stručne spreme koja se traži za radno mjesto, te ima najmanje VII stepen stručne spreme, odnosno završen najmanje II ciklus bolonjskog visoko-obrazovnog procesa, i ima najmanje zvanje mentor.
- (3) Direktora Centra imenuje i razrješava Školski odbor, na osnovu javnog konkursa i uz saglasnost Vlade.
- (4) Direktor Centra se imenuje na period od četiri godine sa mogućnošću ponovnog izbora, uz ograničenje od najviše dva uzastopna mandata u Centru.
- (5) Za direktora ne može biti imenovano lice koje ima smetnje za imenovanje i obavljanje funkcije u skladu sa Zakonom o sukobu interesa u organima vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine i Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine.
- (6) Radniku Centra koji se imenuje za direktora Centra prava i obaveze iz radnog odnosa, koji podrazumijevaju prethodno radno mjesto, miruju najduže do kraja prvog mandata. Postupak mirovanja prava i obaveza se pokreće na lični zahtjev koji se podnosi Školskom odboru u roku od sedam dana od dana imenovanja.
- (7) Na prava i obaveze radnika iz stava (6) ovog člana primjenjuju se odgovarajuće odredbe zakona i kolektivnog ugovora za djelatnost srednjeg obrazovanja, kojima se uređuju prava i obaveze iz radnog odnosa, a koje nisu utvrđene ovim Prvilima.
- (8) Školski odbor obavezan je razriješiti dužnosti direktora i prije isteka mandata zbog dokazanog kršenja zakona ili profesionalne nekompetentnosti i u slučajevima iz člana 191. i 192. ovih pravila, te u skladu sa Zakonom o ustanovama.
- (9) Ukoliko direktor Centra nije imenovan, odnosno ukoliko je razriješen prije isteka mandata, Školski odbor će odmah iz reda nastavnika ili stručnih saradnika Centra imenovati vršioca dužnosti direktora na period koji ne može biti duži od šest mjeseci od dana imenovanja i raspisati javni konkurs za izbor i imenovanje direktora.
- (10) Vršilac dužnosti direktora mora ispunjavati sve uslove propisane u stavu (1) ovog člana i imati sva prava i obaveze direktora Centra.
- (11) Za direktora i vršioca dužnosti direktora ne može se imenovati:
 - a) lice za koje se odgovarajućom medicinskom procedurom utvrdi daje alkoholičar, odnosno ovisnik o narkoticima,
 - b) lice koje boluje od zarazne ili duševne bolesti,

- c) lice protiv kojeg je potvrđena optužnica ili izrečena pravosnažna presuda ili mjera zajedno ili više krivičnih djela za koja se odredbama važećeg Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine može izreći kazna zatvora u trajanju od tri mjeseca i više.
- (12) Ministar donosi propis kojim se preciznije definira procedura izbora, kriteriji za izbor, nadležnosti i rad direktora.
- (13) Ako Školski odbor ne imenuje vršioca dužnosti direktora Centra, ministar će posebnom odlukom ovlastiti nastavnika ili stručnog saradnika Centra koji ispunjava propisane uslove za imenovanje direktora, da obavlja poslove iz nadležnosti direktora Centra.

Član 189. **(Poslovi direktora Centra)**

- (1) Direktor Centra je odgovoran za zakonitost rada i stručni rad Centra.
- (2) Direktor je obavezan ovlastiti lice za obavljanje poslova direktora u slučaju njegovog odsustva, a ako direktor nije u mogućnosti ovlastiti lice Školski odbor donosi odluku o ovlašćenju.
- (3) Direktor Centra, osim poslova i zadataka utvrđenih ovim Prvilima, obavlja i slijedeće poslove:
- a) predlaže godišnji program odgojno-obrazovnog rada Centra nakon čijeg donošenja je odgovoran za njegovo provođenje,
 - b) predlaže finansijski plan Centra,
 - c) donosi odluke o korištenju sredstava do 5000,00 KM,
 - d) na prijedlog komisije za utvrđivanje prijedloga za izbor radnika Centra vrši postavljenje radnika sa rang-liste, koju dostavi komisija i sa njima zaključuje ugovor o radu, odnosno donosi rješenje o prestanku ugovora o radu,
 - e) utvrđuje raspored nastavnika i drugih radnika Centra na određene poslove, u skladu sa Pravilnikom o radu Centra,
 - f) utvrđuje raspored radnog vremena nastavnika i stručnih saradnika,
 - g) utvrđuje raspored časova,
 - h) drži ogledni čas najmanje jedanput u četiri godine,
 - i) podnosi izvještaj o uspjehu i postignutim rezultatima odgojno-obrazovnog rada Školskom odboru, osnivaču, Prosvjetno-pedagoškom zavodu, Gradskoj upravi, nadležnom općinskom organu i ministru, na kraju prvog polugodišta i na kraju školske godine,
 - j) utvrđuje preliminarnu rang-listu učenika primljenih u prvi razred, na prijedlog komisije za prijem učenika u prvi razred,
 - k) rješava po žalbama i prigovorima na rad nastavnika, stručnih i drugih saradnika,
 - l) utvrđuje preliminarnu listu radnika koji su djelomično ili potpuno ostali bez radnih zadataka,
 - m) predlaže Školskom odboru odluku o raspisivanju konkursa za prijem radnika,
 - n) predlaže Školskom odboru odluku o raspisivanju konkursa za prijem pripravnika,
 - o) izvršava odluke Školskog odbora i Nastavničkog vijeća,
 - p) podnosi finansijski izvještaj Školskom odboru i osnivaču,
 - q) vrši i druge poslove utvrđene relevantnim propisima i Pravilima Centra.

Član 190.
(Prestanak mandata)

- (1) Dužnost direktora prestaje:
- a) istekom mandata,
 - b) na lični zahtjev,
 - c) sticanjem nekog od uslova za prestanak radnog odnosa zbog odlaska u penziju,
 - d) razrješenjem prije isteka mandata uz saglasnost Vlade i
 - e) drugim slučajevima utvrđenim zakonom, provedbenim aktima i pravilima Centra, uz saglasnost Vlade.
- (2) Odluku o prestanku dužnosti direktora donosi Školski odbor.

Član 191.
(Razrješenje direktora)

- (1) Školski odbor provodi proceduru razrješenja direktora prije isteka mandata ako:
- a) se utvrdi da ne izvršava obaveze iz ovog zakona,
 - b) se utvrdi u zakonom propisanom postupku, a na osnovu relevantne medicinske dokumentacije da boluje od zarazne ili duševne bolesti, da je alkoholičar, ovisnik o opijatima,
 - c) je izrečena pravosnažna presuda ili mjera zbog počinjenog jednog ili više krivičnih djela za koja se odredbama važećeg krivičnog zakona može izreći kazna zatvora u trajanju od tri mjeseca i više,
 - d) se utvrdi da je Centar odnosno direktor odgovoran za teži prekršaj,
 - e) se utvrdi da Centar ne ostvaruje važeći nastavni plan i program ili ga ostvaruje s utvrđenim, odnosno neotklonjenim nedostacima i nepravilnostima,
 - f) direktor ne postupi po nalogu, odnosno mjeri suda, Ministarstva ili inspektora za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti odnosno nedostataka,
 - g) Školski odbor u skladu sa zakonom o ustanovama utvrdi da nesavjesno i nestručno obavlja poslove direktora,
 - h) postupajući suprotno zakonu i poslovniku, onemogućuje rad organa i tijela Centra,
 - i) fizički kažnjava, omalovažava i vrijeđa ličnost učenika, radnika i roditelja, ili neprimjerenim ponašanjem narušava ugled Centra, ugled prosvjetnog radnika i društva u cjelini, a što se preciznije uređuje kućnim redom sa etičkim kodeksom,
 - j) ne organizuje ocjenjivanje rada radnika svake dvije godine i drugim slučajevima u skladu sa zakonom.
- (2) Direktor Centra za kojeg se utvrde zdravstvene anomalije iz stava (1) ovog člana Pravila, odmah po utvrđivanju datih činjenica bit će udaljen iz procesa rada i upućen na liječenje.
- (3) U slučaju osnovane sumnje da je direktoru Centra psihofizičko zdravlje narušeno u tolikoj mjeri da isto bitno umanjuje njegovu radnu sposobnost Nastavničko vijeće Centra će Školskom odboru uputiti obrazloženi prijedlog za donošenje odluke o upućivanju direktora na ocjenu radne sposobnosti.
- (4) Ako Školski odbor utvrdi da je prijedlog Nastavničkog vijeća opravdan, donijet će odluku o upućivanju direktora na ocjenu radne sposobnosti.

- (5) Ako direktor odbije izvršiti odluku iz stava (4) ovog člana, otkazat će mu se ugovor o radu zbog nedoličnog ponašanja i kršenja obaveza iz radnog odnosa.

Član 192. (Suspenzija direktora)

- (1) U slučaju kada je protiv direktora potvrđena optužnica za krivična djela za koja se odredbama važećeg krivičnog zakona može izreći kazna zatvora u trajanju od tri mjeseca i više, Centar je obavezan obavijestiti osnivača radi donošenja odluke o suspenziji do okončanja krivičnog postupka, odnosno isteka mandata.
- (2) U situacijama kada se pokrene procedura utvrđivanja odgovornosti direktora u skladu sa članom 191. ovih pravila Školski odbor može suspendovati direktora Centra do pokretanja procedure razrješenja, a najduže šest mjeseci.
- (3) Suspendovani direktor Centra ima pravo žalbe na odluku o suspenziji koja se podnosi ministru.
- (4) Za vrijeme trajanja suspenzije direktor ostvaruje prava u skladu sa članom 162. ovih pravila.
- (5) Za vrijeme suspenzije Školski odbor će ovlastiti lice iz reda nastavnika ili stručnih saradnika Centra, koji ispunjava uslove iz člana 188. ovih pravila, da pored poslova i zadataka svog radnog mjesta obavlja i poslove direktora koji ne trpe odlaganja.
- (6) Ako Školski odbor ne postupi u skladu sa stavovima (1), (2) i (5) ovog člana, ministar će na osnovu pisane inicijative za razrješenje naložiti Školskom odboru da provede postupak razrješenja direktora u roku od sedam dana.
- (7) Ukoliko Školski odbor ne postupi po nalogu ministra iz stava (6) ovog člana, Vlada će u roku od 15 dana razrješiti Školski odbor i istovremeno imenovati vršioca dužnosti članova Školskog odbora, koji će u skladu sa nalogom ministra iz stava (6) ovog člana razrješiti dužnosti direktora, u roku od sedam dana.
- (8) Pisanu inicijativu za razrješenje dužnosti direktora može pokrenuti:
- a) Školski odbor,
 - b) Vlada putem nadležnog ministarstva,
 - c) Nastavničko vijeće većinom članova,
 - d) radnici putem sindikalnog povjerenika i
 - e) Vijeće roditelja putem člana Školskog odbora-predstavnika roditelja učenika.
- (9) Školski odbor dužan je u roku od sedam dana razmotriti pisanu inicijativu za razrješenje dužnosti direktora, utvrditi da li su ispunjeni zakonom predviđeni uslovi za razrješenje, donijeti odluku o razrješenju direktora i odluku o imenovanju vršioca dužnosti direktora i o tome u pisanoj formi obavijestiti predlagača inicijative i osnivača, odnosno Ministarstvo, a najkasnije u roku od sedam dana.

Član 193. (Sekretar Centra)

- (1) Centar ima sekretara, koji obavlja upravne, administrativne, normativno-pravne i druge pravne i organizacijske poslove, a čiji su profil i stručna sprema propisani pedagoškim standardima i normativima.
- (2) Sekretar Centra obavezan je polagati stručni ispit.
- (3) Bliži propis o stručnom ispitu iz stava (2) ovog člana donosi ministar.

XI STRUČNI ORGANI

Član 194. (Sastav stručnih organa)

- (1) U Centru se formiraju stručni organi:
- a) Nastavničko vijeće Centra, kojeg čine svi nastavnici i stručni saradnici koji učestvuju u odgojno-obrazovnom procesu i psihosocijalnom razvoju učenika,
 - b) odjeljenjsko vijeće, kojeg čine svi nastavnici koji izvode nastavu u datom odjeljenju i
 - c) stručni aktiv nastavnika određenih nastavnih oblasti.
- (2) Rad stručnih organa Centra uređuje se poslovnikom o radu stručnih organa koji donosi Nastavničko vijeće Centra.

Član 195. (Nastavničko vijeće Centra)

- (1) Nastavničko vijeće Centra obavlja sljedeće poslove:
- a) na prijedlog direktora utvrđuje konačan prijedlog godišnjeg programa rada Centra,
 - b) prati realiziranje nastavnog plana i programa i preduzima mjere za njegovo izvršenje,
 - c) na prijedlog direktora utvrđuje podjelu predmeta na nastavnike, razredništvo i voditelje sekcija,
 - d) na prijedlog odjeljenjskog vijeća utvrđuje potrebu uvođenja posebnog oblika nastave (dopunska, instruktivna, konsultativna, dodatna i sl.),
 - e) utvrđuje obim i raspored instruktivno-konsultativne nastave za vanredne učenike,
 - f) analizira izvještaje odjeljenjskih vijeća o uspjehu učenika i radu odjeljenjskih vijeća i donosi odgovarajuće odluke i mjere,
 - g) odlučuje o žalbama i prigovorima na zaključne ocjene,
 - h) na prijedlog direktora utvrđuje sastav komisija za polaganje ispita i raspored polaganja ispita koji se obavljaju u Centru,
 - i) utvrđuje obavezu polaganja razrednih, predmetnih i dopunskih ispita koji se obavljaju u Centru,
 - j) razmatra izvještaje o polaganju ispita i s tim u vezi donosi odgovarajuće odluke,
 - k) donosi odluke o organizaciji odgojno-obrazovnog rada u Centru i preduzima mjere za unapređivanje tog rada,
 - l) razmatra zahtjeve za prelazak učenika iz jedne škole u drugu školu,
 - m) utvrđuje prijedlog i razmatra izvještaje o realizaciji programa stručnog usavršavanja nastavnika i stručnih saradnika,
 - n) utvrđuje program rada stručnih organa i komisija,
 - o) razmatra izvještaje o izvršenom stručnom i inspekcijском nadzoru,
 - p) odlučuje o zahtjevima učenika,
 - q) razmatra prijedlog direktora i odjeljenjskog vijeća u vezi sa izricanjem pohvala, odgojno-disciplinskih mjera i donosi odgovarajuće odluke,
 - r) utvrđuje prijedlog posebnih programa za nadarene učenike,

- s) preporučuje nabavku stručnih časopisa i druge stručne literature,
 - t) u obavlja i druge poslove predviđene relevantnim propisima.
- (2) Sjednicu Nastavničkog vijeća Centra zakazuje i njom predsjedava direktor Centra.

Član 196. (Odjeljenjsko vijeće)

- (1) Odjeljenjsko vijeće obavlja sljedeće poslove:
- a) kontinuirano prati rad i napredovanje učenika u odjeljenju,
 - b) prati realizaciju nastavnog plana i programa,
 - c) prati razvoj učenika i predlaže izbor programa za nadarene učenike i izbor programa i oblika nastave za učenike koji imaju teškoće u savladavanju nastavne građe,
 - d) analizira rad nastavnika i stručnih saradnika i predlaže mjere za unapređivanje njihovog i ukupnog odgojno-obrazovnog rada,
 - e) ujednačava kriterije i pristup nastavnika u odgojno-obrazovnom procesu,
 - f) predlaže, odnosno izriče odgojno-disciplinske mjere,
 - g) donosi mišljenje po prigovoru na zaključnu ocjenu i isto dostavlja nastavničkom vijeću na odlučivanje,
 - h) na osnovu zaključnih ocjena utvrđuje opći uspjeh učenika,
 - i) obavlja i druge poslove utvrđene drugim relevantnim propisima.
- (2) Sjednicama odjeljenjskog vijeća predsjedava razrednik.
- (3) U slučaju spriječenosti razrednika da zakaže sjednicu ili to ne učini na zahtjev direktora sjednicu zakazuje i istom predsjedava direktor Centra.

Član 197. (Stručni aktiv)

- (1) U Centru se formiraju stručni aktivni koje čine nastavnici određenih nastavnih oblasti.
- (2) Sjednicama stručnog aktiva predsjedava voditelj stručnog aktiva.
- (3) Voditelja stručnog aktiva bira stručni aktiv na period od jedne godine.
- (4) Stručni aktiv obavlja sljedeće poslove:
- a) prati realizaciju nastavnog plana i programa i predlaže mjere za njegovo unapređivanje,
 - b) predlaže inovacije i izmjene nastavnog plana i programa u skladu s tehnološkim i naučnim razvojem i dostignućima u toj oblasti,
 - c) ujednačava kriterije i pristup u radu nastavnika u odgojno-obrazovnom procesu,
 - d) daje prijedlog direktoru u vezi s podjelom predmeta na nastavnike,
 - e) učestvuje u izradi i izboru programa stručnog usavršavanja nastavnika,
 - f) učestvuje u radu asocijacije stručnih aktiva srednjih škola iz iste nastavne oblasti,
 - g) preporučuje nabavku stručnih časopisa i druge stručne literature za potrebe srednje škole,
 - h) obavlja i druge poslove utvrđene pravilima srednje škole i drugim relevantnim propisima,
- (5) Sjednicu stručnog aktiva zakazuje i njom predsjedava predsjednik stručnog aktiva.
- (6) U slučaju spriječenosti predsjednika da zakaže sjednicu ili to ne učini na zahtjev

direktora sjednicu zakazuje i njom predsjedava direktor Centra.

- (7) Pored stručnih aktiva iz stava (1) ovog člana u Centru se po istim principima formira i radi pedagoško-psihološko-socijalna služba, u okviru propisanih poslova.

XII ORGANIZIRANJE UČENIKA I RODITELJA

Člana 198. (Vijeće učenika Centra)

- (1) Vijeće učenika Centra bira se svake godine i čine ga predstavnici odjeljenjskih zajednica.
- (2) Učenici u Centru mogu formirati i udruženje učenika pojedinih razreda.
- (3) Vijeće učenika bira predsjednika, zamjenika predsjednika i sekretara većinom glasova članova vijeća.
- (4) Vijeće učenika učestvuje u kreiranju i predlaganju rješenja za pitanja koja su u vezi sa:
- a) odvijanjem nastavnog procesa,
 - b) organiziranjem vannastavnih aktivnosti,
 - c) organiziranjem izleta i ekskurzija,
 - d) učešćem učenika u saradnji škole sa društvenom zajednicom,
 - e) organiziranjem pomoći za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama,
 - f) predlaganjem mjera za pomoć učenicima u ispunjenju školskih i drugih obaveza,
 - g) poticanjem i njegovanjem dijaloga i tolerancije među učenicima s obzirom na nacionalnu, rasnu i vjersku različitost,
 - h) izradom i prezentacijom projekata,
 - i) sudjelovanjem u poboljšanju školske discipline i provođenjem mjera,
 - j) edukacijom iz područja ljudskih prava i prava djeteta,
 - k) finansiranjem i samofinansiranjem iz različitih izvora prihoda,
 - l) prevencijom maloljetničke delinkvencije i
 - m) drugim aktivnostima utvrđenim općim aktima Centra.
- (5) Predsjednik vijeća učenika ili član kojeg on odredi može prisustvovati sjednicama stručnih organa i organa upravljanja na kojima se raspravlja o pitanjima značajnim za učenike, bez prava na odlučivanje.
- (6) Način rada vijeća učenika regulira se poslovnikom koji donosi vijeće učenika uz saglasnost direktora, koji je obavezan učenicima pružiti stručnu pomoć pri formiranju vijeća učenika.
- (7) Broj članova, način i procedura osnivanja i rada vijeća učenika utvrđuje se općim aktom Centra.

Član 199. (Prava i obaveze roditelja/staratelja/usvojitelja)

- (1) Roditelji, odnosno staratelji i usvojitelji djece, kao najodgovorniji za njihov pravilan odgoj i razvoj imaju pravo i obavezu da se staraju o njihovom odgoju i obrazovanju.
- (2) Prava i obaveze koje proističu iz te uloge roditelja/staratelja/usvojitelja ostvaruju

se u skladu sa zakonom i ostalim propisima.

- (3) Roditelji/staratelji/usvojitelji imaju pravo ovlastiti, izjavom ovjerenom kod nadležnog općinskog organa, drugo lice da umjesto njega prisustvuje roditeljskim sastancima, odnosno informacijama.

Član 200. (Vijeće roditelja Centra)

- (1) Vijeće roditelja Centra bira se svake školske godine, a čini ga po jedan roditelj iz svakog odjeljenja Centra.
- (2) Vijeće roditelja Centra bira predsjednika i zamjenika predsjednika većinom glasova, a prvu sjednicu vijeća saziva direktor Centra.
- (3) Vijeće roditelja učestvuje u kreiranju i predlaganju rješenja za pitanja koja su u vezi sa:
- a) unapređivanjem uslova rada Centra i odgojno-obrazovnog procesa,
 - b) povezivanjem Centra s ostalim institucijama u nastavnim i vannastavnim aktivnostima,
 - c) biranjem predstavnika roditelja u Školski odbor od prijavljenih kandidata,
 - d) učešćem u pripremi i realizaciji odgovarajućih projekata koji podržavaju i promoviraju obrazovni i odgojni rad u Centru, posebno s ciljem praćenja i preveniranja maloljetničke delinkvencije,
 - e) razmatranjem pritužbe roditelja u svezi s odgojno-obrazovnim radom,
 - f) davanjem mišljenja i prijedloga u vezi s organiziranjem izleta, ekskurzija, sportskih i kulturnih sadržaja Centra,
 - g) davanjem mišljenja i prijedloga u vezi sa socijalno-ekonomskim položajem učenika i pružanjem odgovarajuće pomoći,
 - h) razvijanjem komunikacija i odnosa između učenika, nastavnika i roditelja i
 - i) drugim poslovima utvrđenim općim aktima Centra.
- (4) Način rada vijeća roditelja regulira se poslovníkom koji donosi vijeće roditelja uz saglasnost direktora.
- (5) Predsjednik vijeća roditelja ili član kojeg on odredi može prisustvovati sjednicama stručnih organa na kojima se raspravlja o pitanjima značajnim za učenike i roditelje, bez prava na odlučivanje.

XIII SINDIKAT CENTRA

Član 201. (Organizovanje Sindikata u Centru)

- (1) U Centru se može organizirati sindikat.
- (2) Centar je dužan omogućiti rad i djelovanje sindikata u skladu sa propisima kojima se reguliraju radni odnosi.
- (3) Odnosi između sindikata Centra i poslodavca, reguliraju se zakonom, kolektivnim ugovorom za djelatnost srednjeg obrazovanja i drugim propisima relevantnim za ovu oblast.

XIV FINANSIRANJE RADA CENTRA

Član 210. (Obaveza obezbjeđivanje sredstava)

- (1) Osnivač Centra obezbjeđuje sredstva potrebna za osnivanje Centra, njen rad u skladu sa pedagoškim standardima i normativima za određeni odgojno-obrazovni nivo.
- (2) Osnivač je obavezan finansirati, odnosno sufinansirati sljedeće:
 - a) plaće i naknade svih radnika,
 - b) stručno usavršavanje i obuku radnika,
 - c) obrazovanje učenika s teškoćama u razvoju,
 - d) rad sa nadarenim učenicima i školska takmičenja učenika,
 - e) troškove nastave i druge materijalne troškove,
 - f) tekuće i investiciono održavanje objekata i opreme,
 - g) prijevoz učenika.

Član 211. (Sticanje prihoda)

- (1) Pored sredstava koja osigurava osnivač, Centar može sticati prihode pod uslovom da ne ugrozi osnovnu registriranu djelatnost, i to iz:
 - a) tekućih transfera drugih nivoa vlasti i međunarodnih organizacija,
 - b) donacijom pravnih i fizičkih lica,
 - c) vlastitih prihoda Centra koje uredbom utvrdi Vlada.
- (2) Prihodi iz stava (1) ovog člana uplaćuju se u skladu sa Pravilnikom o načinu uplate javnih prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova na teritoriji Federacije BiH.

XV NADZOR NAD ZAKONITOŠĆU RADA I STRUČNI NADZOR

Član 212. (Nadzor nad zakonitošću rada)

- (1) Nadzor podrazumijeva: nadzor nad zakonitošću rada Centra, inspeksijski nadzor i stručni nadzor.
- (2) Stručni nadzor nad radom javnih ustanova i ustanova iz oblasti srednjeg obrazovanja vrši Ministarstvo putem Prosvjetno-pedagoškog zavoda.

Član 213. (Inspeksijski nadzor)

Inspeksijski nadzor nad provođenjem ovog zakona, podzakonskih i općih akata iz oblasti srednjeg obrazovanja i s tim u vezi preduzimanje odgovarajućih mjera vrše prosvjetni inspektori u skladu sa Zakonom o prosvjetnoj inspekciji ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 9/00) i Zakonom o inspekcijama Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 2/17).

Član 214.
(Stručni nadzor, vrednovanje i stručna pomoć)

- (1) Stručni nadzor, vrednovanje i stručna pomoć obuhvata aktivnosti u vezi sa organizacijom i izvođenjem nastave, nadzor nad radom nastavnika, stručnih i drugih saradnika i direktora radi unapređivanja odgojno-obrazovnog rada.
- (2) Stručni nadzor obavljaju stručni savjetnici Prosvjetno-pedagoškog zavoda, u skladu s posebnim zakonom.

XVI JAVNOST RADA CENTRA

Član 215.
(Javnost rada Centra)

- (1) Rad Centra je javan.
- (2) Centar promovira i razvija stalno i dinamično partnerstvo Centra, roditelja i lokalne zajednice u svim pitanjima od značaja za ostvarivanje funkcije Centra, interesa i potreba učenika, a naročito u borbi protiv zlostavljanja i zloupotrebe djece i mladih, borbi protiv droge, alkoholizma i drugih toksikomanija, pušenja i maloljetničke delikvencije, te svih drugih pojava koje ugrožavaju zdravlje i život učenika.

Član 216.
(Obavještanje javnosti)

Centar je dužan pravodobno i istinito obavještavati javnost o obavljanju svoje djelatnosti, a što se obezbjeđuje:

- a) zajedničkim planiranjem pojedinih oblika rada Centra sa Osnivačem, Ministarstvom i lokalnom zajednicom,
- b) konsultacijama sa učenicima i roditeljima o funkcionisanju i aktivnostima Centra, njegove organizacije, načina rada i Pravilnika o kućnom redu,
- c) realizacijom roditeljskih sastanaka,
- d) učešćem predstavnika Osnivača i Ministarstva u Školskom odboru
- e) ili drugim načinom koji će učiniti rad Centra dostupnim javnosti.

Član 217.
(Način obavještanja javnosti)

- (1) Obavještanje javnosti vrši se putem izvještaja, posebnih publikacija, usmenim putem, preko sredstava javnog informisanja i slično.
- (2) Odluke i zaključci organa Centra objavljuju se na oglasnoj ploči ili na drugi prikladan način.

Član 218.
(Ovlašteno lice za davanje obavještenja i informacija)

- (1) Radi ostvarivanja načela javnosti rada Centra, na zahtjev sredstava informisanja daju se intervjui i drugi oblici saradnje sa sredstvima javnog informisanja.

- (2) Direktor određuje šta se smatra poslovnom i profesionalnom tajnom koja se ne može objavljivati.
- (3) Obavještanje i podatke o radu Centra sredstvima javnog informisanja daje direktor ili lice koje on ovlasti.

Član 219. (Pristup informacijama)

Svako fizičko ili pravno lice ima pravo pristupa informacijama koje su pod kontrolom Centra, a tim se podrazumijeva svaka činjenica, mišljenje, podatak ili bilo koji drugi sadržaj koji je u posjedu Centra, bez obzira da li je Centar sačinio ili pribavio tu informaciju za svoje potrebe ili za potrebe javnog organa ili pravnog lica.

Član 220. (Izuzeci od saopštavanja informacije)

Tražena informacija bit će izuzeta od saopštavanja u slučajevima:

- a) interesa odbrane i sigurnosti,
- b) zaštite postupka donošenja odluka u Centru, uključujući davanje mišljenja, savjeta ili preporuka bilo da se radi o uposleniku ili drugom licu koje radi za i u ime škole, s tim da to ne obuhvata činjenične, statističke, naučne ili tehničke informacije,
- c) ako se osnovano utvrdi da informacija uključuje lične interese koji se odnose na privatnost trećeg lica,
- d) i u drugim slučajevima utvrđenim Zakonom o slobodi pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Član 221. (Zahtjev za pristup informacijama)

- (1) Zahtjev za pristup informacijama podnosi se u pisanom obliku direktoru, na jednom od službenih jezika Federacije i treba da sadrži dovoljno podataka o prirodi i sadržaju informacije.
- (2) Nakon prijema zahtjeva iz prethodnog stava, direktor poduzima sve potrebne radnje da pribavi traženu informaciju i razmatra sve činjenice i okolnosti od značaja za rješavanje zahtjeva.
- (3) U svakom konkretnom slučaju direktor je dužan da utvrdi da li postoje Zakonom o slobodi pristupa javnim informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine utvrđeni izuzeci od saopćavanja javne informacije, te da li pored tih izuzetaka postoji javni interes da se ta informacija saopštiti.
- (4) Kada direktor odobri ili odbije pristup informaciji, donosi rješenje koje dostavlja podnosiocu zahtjeva najkasnije 15 dana od dana prijema zahtjeva.
- (5) Ako direktor odbije pristup informaciji, podnosilac zahtjeva može podnijeti žalbu Školskom odboru u roku od osam dana od dana prijema rješenja i obratiti se ombudsmenu.

XVII SARADNJA CENTRA S RODITELJIMA

Član 222. (Saradnja Centra s roditeljima)

U Centru se ostvaruje saradnja s roditeljima učenika kao sastavni dio odgojno-obrazovne djelatnosti, a s ciljem postizanja boljih rezultata u radu učenika odnosno Centra kao javne ustanove.

Član 223. (Oblici ostvarivanja saradnje)

Saradnja s roditeljima se ostvaruje kroz sljedeće oblike:

- a) preko redovnih informativnih sastanaka koje organizuju razrednici,
- b) preko kontakata roditelja s predmetnim nastavnikom, pedagogom, socijalnim radnikom, direktorom i sekretarom Centra,
- c) preko roditeljskih sastanaka koje organizira razrednik i preko zajedničkih općih roditeljskih sastanaka koje organizira direktor ukoliko to procijeni potrebnim,
- d) preko učešća predstavnika roditelja u radu Vijeća roditelja i Školskog odbora,
- e) i na druge pogodne načine.

Član 224. (Pružanje informacija roditeljima)

Radnici u Centru, u okviru svog djelokruga rada i svojih ovlaštenja, dužni su pružati potrebne informacije roditeljima, posebno one koje se odnose na rezultate u učenju i ostvarivanju učeničkih prava i dužnosti u Centru.

Član 225. (Ponašanje radnika)

U kontaktima s roditeljima radnici Centra su dužni ponašati se korektno, poštujući njihovu ličnost i svoj ugled, te ugled Centra.

XIX DRUŠTVENA I KULTURNA DJELATNOST CENTRA

Član 226. (Povezanost Centra sa lokalnom zajednicom)

(1) Centar ostvaruje neposrednu povezanost sa lokalnom zajednicom putem kulturnih, javnih i sportskih aktivnosti.

- (2) Društvena i kulturna djelatnost se ostvaruje prezentacijom radova učenika široj društvenoj zajednici, saradnjom s roditeljima, bivšim učenicima Centra, drugim odgojno-obrazovnim organizacijama u zemlji i inostranstvu i na druge pogodne načine.

Član 227.
(Društvena i kulturna djelatnost Centra)

- (1) Društvena i kulturna djelatnost Centra sastavni je dio Godišnjeg plana i programa rada.
- (2) Ona ima za cilj da upotpuni odgojni uticaj Centra na učenike, kao i da doprinese kulturnom razvoju učenika.

XX POSLOVNA I DRUGA TAJNA

Član 228.
(Poslovna i druga tajna)

- (1) U cilju i interesu bezbjednosti i uspješnog rada i poslovanja Centra, s obzirom na djelatnost od posebnog društvenog interesa, te u interesu zaštite učenika, pojedini podaci, dokumenti, isprave, planovi i drugi podaci koji predstavljaju poslovnu i profesionalnu tajnu, mogu se saopštavati trećim licima samo na način propisan Zakonom, propisima donijetim na osnovu Zakona, ovim Pravilima ili drugim opštim aktima.
- (2) Profesionalnom tajnom smatraju se intimnosti iz ličnog i porodičnog života učenika, podaci iz molbi i zahtjeva ili priloga uz zahtjeve roditelja učenika i drugih građana, čije bi objavljivanje i saopštavanje moglo nanijeti moralnu i/ili materijalnu štetu učeniku, odnosno roditelju/ staratelju ili licu na koje ti podaci odnose.

Član 229.
(Podaci koji se smatraju poslovnom tajnom)

Pored podataka koji se relevantnim propisima smatraju poslovnom tajnom, kao takvom se smatraju naročito i podaci:

- a) koje direktor proglasi poslovnom tajnom,
- b) sadržani u molbama, zahtjevima i priložima građana i pravnih lica upućenih Centru,
- c) o elementima ponuda, do njihovog objavljivanja, u postupku javnih nabavki roba, usluga i radova,
- d) o mjerama i način postupanja u vanrednim okolnostima,
- e) koje nadležna državna tijela proglase povjerljivim podacima.

Član 230.
(Saopštavanje poslovne i druge tajne)

- (1) Poslovna i profesionalna tajna može se saopštiti trećem licu na način propisan zakonom, ovim pravilima i općim aktom Centra.

- (2) Dokumente, isprave i podatke koji predstavljaju poslovnu tajnu može drugim licima saopštavati direktor, odnosno lice koje on ovlasti.

Član 231.
(Način saopštavanja tajne radnika)

- (1) Nastavnik ili stručni saradnik kao i drugi radnik u Centru može saopštiti drugom licu profesionalnu tajnu ako je to neophodno za korisnika, njegovu porodicu ili društvenu zajednicu.
- (2) Profesionalnu tajnu pod uslovima iz prethodnog stava može se saopštiti i direktoru.

Član 232.
(Korištenje podataka ili dokumenata koji predstavljaju poslovnu tajnu)

Korištenje podataka ili dokumenata koji predstavljaju poslovnu tajnu dozvoljeno je samo u poslovnim prostorijama, licu kome su ti podaci ili dokumenti potrebni za obavljanje zadataka na njegovom radnom mjestu.

Član 233.
(Davanje podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu)

- (1) Na zahtjev nadležnog organa radnik je dužan saopštiti poslovnu tajnu u skladu sa Zakonom i odredbama općih akata Centra.
- (2) Ne smatra se povredom radne obaveze davanje podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu:
- a) saopštenje isprava i podataka licima, organima i organizacijama kojima se oni moraju saopštiti na osnovu Zakona i drugih propisa ili na osnovu ovlaštenja koja proizilaze iz funkcije koju ono vrše ili položaja na kome se nalaze,
 - b) saopštenje koje predstavlja prijavu krivičnog djela, privrednog prestupa ili prekršaja koji je učinjen ili ako tajnu saopšti organu koji vrši Inspekcijski ili Upravni nadzor nad radom Centra, a radi ostvarivanja svojih prava ili prava uposlenika Centra.

Član 234.
(Čuvanje poslovne tajne)

- (1) Lice koje na sjednici Školskog odbora ili na sastanku/sjednici drugog organa Centra saopštava podatke, dužno je da upozori prisutne da se ti podaci smatraju poslovnom ili profesionalnom tajnom, a prisutni su dužni da to čuvaju kao poslovnu tajnu.
- (2) Radnik je dužan čuvati poslovnu tajnu i po prestanku radnog odnosa.

XXI ZAŠTITA OKOLINE I KORIŠTENJE PROSTORIJA CENTRA

Član 235. (Zaštita okoline)

- (1) Radnici Centra imaju pravo i dužnost osigurati uslove za čuvanje i razvoj prirodnih i radom stvorenih vrijednosti čovjekova okoliša te sprječavati i otklanjati štetne posljedice koje zagađivanjem zraka, tla ili vode, bukom ili na drugi način ugrožavaju te vrijednosti ili dovode u opasnost život ili zdravlje ljudi.
- (2) Zaštita čovjekove okoline podrazumijeva zajedničko djelovanje radnika Centra, učenika i građana na čijem području Centar djeluje.

Član 236. (Odgoj učenika u pogledu čuvanja okoline)

Centar će u izvođenju odgojno-obrazovnih programa posebnu pažnju posvetiti odgoju učenika u pogledu čuvanja i zaštite čovjekove okoline.

Član 237. (Korištenje prostorija Centra)

U Centru je zabranjeno korištenje školskih prostorija za stranačko organizovanje i djelovanje u takve svrhe i svi oblici reklamiranja i prodaje proizvoda koji nisu u skladu sa etikom, načelima i ciljevima odgojno-obrazovnog rada.

XXII PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 238. (Usklađivanje općih akata sa Pravilima)

- (1) Centar je dužan svoju organizaciju i svoja opća akta uskladiti sa ovim Pravilima u roku od šest mjeseci od dana njihovog stupanja na snagu.
- (2) Do donošenja akata u smislu stava (1) ovoga člana, ostaju na snazi odredbe postojećih općih akata Centra, ako nisu u suprotnosti sa zakonom i ovim Pravilima.

Član 239. (Primjena općih propisa)

- (1) Na pitanja koja nisu regulirana ovim Pravilima primjenjivaće se opšti propisi.
- (2) U slučaju donošenja novih propisa, sa kojima ne bi bile saglasne odredbe ovih Pravila, primjenjuju se ti propisi s tim da se odredbe ovih Pravila moraju uskladiti sa tim propisima u roku koji je njima određen.

Član 240. (Stupanje na snagu Pravila)

Ova Pravila stupaju na snagu danom davanja saglasnosti Ministra za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo.

Član 241.
(Prestanak važenja Pravila)

Stupanjem na snagu ovih Pravila prestaju da važe Pravila Centra broj: 01-938/15 od 19.08.2015. godine.

Član 242.
(Tumačenje Pravila i drugih opštih akata)

Autentično tumačenje odredaba Pravila i drugih općih akata daje Školski odbor.

Broj: 01-646/19

Sarajevo, 16.04.2019.godine

Predsjednik Školskog odbora

Doc. dr. sc. Samir Pačavar
